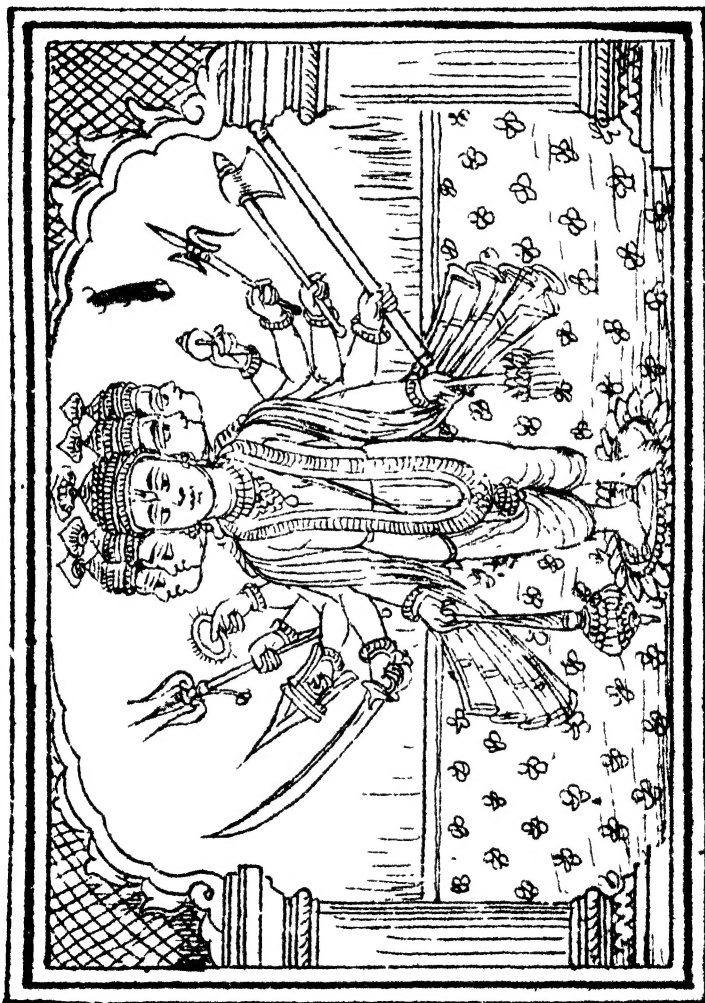

सत्यश्रीमङ्गलवल्लीना सटीक गुजराती प्रारम्भः

आ पुस्तकना सर्वे इकक शाने १८५७ ना
ज्जा कर २५ प्रमाणे १८५८ कीधाछे

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगोपालकृष्णायनमः ॥ ॥
ॐ अस्य श्रीभगवद्गीतामालामंत्रस्य ॥ भगवान्वेदव्या
सकृन्निषिः ॥ अनुष्टुपुच्छंदः ॥ श्रीकृष्णः परमात्मा देवता ॥
अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादाश्च भाषस इति बीजं ॥
सर्वसर्धान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रजेति शक्तिः ॥ अहं
त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुरुच इति कीलकं ॥ नै
नं छिंदंति शस्त्राणि नैनं दहति पावक इत्यंगुष्ठाभ्यां नमः ॥
न चैनं कुदयं त्यापो न शोषयति मारुत इति तर्जनिभ्यां नमः
॥ अच्छुद्योयमदाहोयमकुक्षोशोऽप्यर्ग्वचेति मध्यमा-
भ्यां नमः ॥ नित्यः सर्वगतस्था पुरचलो यस्य सनातन इत्यना-
मिकाभ्यां नमः ॥ पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशो यस्य सहस्रश
इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ नानाविधानि दिव्यानि नानाव

णां क्लृप्तिनिचेतिकरतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इतिकरन्यासाः
 ॥ अथ हृदयादिन्यासाः ॥ नैनां छिंदंति शस्त्राणि नैनं न दहति-
 पावंक इति हृदयाय नमः ॥ न चैनं क्लृदयं त्यापो न शोषय इति मा-
 रुत इति शिरसे स्वाहा ॥ अच्छेद्यो यमदाह्यो यमकुक्षोऽशो-
 ष्य एव चेति शिरबाधे वषट् ॥ नित्यः सर्वगतस्याणुरचलो
 यं सनातन इति कवचाय हुं ॥ पश्य मे पार्थ रूपाणी शत-
 श्रोत्र सहस्रश इति नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ नानाविधानि दि-
 व्यानि नानावर्णा क्लृप्तीनि चेति अस्त्राय फट् ॥ श्रीकृष्ण
 प्रीत्यर्थं पाठे विनियोगः ॥ ॐ पार्थाय प्रतिबोधि तां भग-
 वतानारायणे नः स्वयं व्यासेन प्रयितां पुराणमुनिनाम मध्ये
 महाभारतं ॥ अहं तां मृतवर्षिणीं भगवतीं महादशाध्या-
 यिनीं ॥ मंत्रत्वामनुसंधामि भगवद्गीतेभ्यो बह्वर्षिणीं ॥

॥ १ ॥ नमोस्तु ते व्यासविशाल बुद्धे फुल्लरविंदाय तपत्रने
त्र ॥ येन त्वया भारत तैलपूर्णः प्रज्वालितो ज्ञानमयः प्रदीपः
॥ २ ॥ प्रपन्नपारिजाताय तोत्रवेत्रैकपाणये ॥ ज्ञानमुद्राय-
कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥ ३ ॥ सर्वोपनिषद्गोवोदोग्धा-
गोपाल नन्दनः ॥ पार्थिवत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धगीतामृतमह-
त् ॥ ४ ॥ वसुदेवसुतं देवं कंसचाणुरमर्दनम् ॥ देवकीपर-
मानन्दं कृष्णार्जुनं गद्रुम् ॥ ५ ॥ भीष्मद्रोणोत्तदाजयद्रथ-
जलागंधारनीलोत्पला ॥ शैत्यग्राहवती कृपणावहनी कर्णे-
न वेलाकुला ॥ अभ्यत्यामविकर्णधारमकरादुयोधनावर्ति-
नी ॥ सोत्तीर्णारवलुपाढवैरणदीर्कैर्वर्तकः केशवः ॥ ६ ॥
पाराशर्यवन्धुः सरोजममलग्नीतार्थगंधोत्कटं नानारव्यान-
कैः सरं हरिकथासंबोधनावोधितम् ॥ लोकैः सज्जनव-

दपदैरहरहः पेपीयमानं मुदाभूयाद्भारतपंकजं कलिम
 लप्रध्वंसिनः श्रेयसे ॥ मूककरोति वाचालं पंगुलं धयते-
 गिरिम् ॥ यत्कृपा तमहवदपरमानंदमाधवम् ॥ ८ ॥ यंत्र-
 ह्मावरुणोद्गुरुद्रुमरुतः स्तुन्वति दिव्यैस्तवैवेदेः सांगपदक
 मोपनिषदे गायंति यस्यामगाः ॥ ध्यानावस्थिततद्रूपेन म-
 नसा पश्यंति ययोगिनो यस्यांतं न विदुः सुरासुरगणा देवा
 यतस्मै नमः ॥ ९ ॥ ॥ टीका ॥ नैराहन् पादुभने घृ-
 तराष्ट्रे अजे जेष्ठि विभात्र त्माहृता नैमां राहन् पादुनी
 जे रूनी हती अंजुताणी अने भास्त्रि ते मांडुता लुने अरा
 पुत्रथया राहन् धर्म थडी युधी छिरना मे पुत्रथजो, वा
 युथही लीमशेन नामे पुत्रथयो छंथडी अरहुन नामे
 पुत्रथयो माघ्रीने विशेषे अस्त्रिनी हुभार थडी नहुबलथा

સહદેવના મેળે પુત્ર થયા, રાત્ર દૃતરાષ્ટ્ર થકી ગાંધારી
નામે સ્ત્રીને વિશે સો પુત્ર થયા. તેમાં મોટો દુર્યોધનના
મે પુત્ર હતો. પેરેનું રાત્ર દૃતરાષ્ટ્ર જન્મનો ઝંઘ હતો તેથી
રાત્ર ઉત્તાર ત્યાર દુર્યોધનને સ્વાધીન હતું. ન્યારે રાત્ર પુત્ર
ધિષિરને જનુગદુ રમાડી કપટે કરીને રાત્ર સર્જી દીધું.
અને જ્યાર જરૂરનું વનવાસ આપ્યો ન્યારે વનવાસ થી
પાછા પેર આપ્યા ત્યારે દુર્યોધન પાસે થી રાત્ર મા
ગ્યું તો પણ આપ્યું નહીં તે સારું. કુરુક્ષેત્ર મો યુધ્ધ કર-
વા ગયા તે સમે દૃતરાષ્ટ્રે પણ યુધ્ધની તૈયારી કરી તેને
છીને વેદધ્યાસ જીએ છે. દૃતરાષ્ટ્ર તમે આજ્યો વિના-
યુધ્ધમાં નહીંનું કુરુક્ષેત્રે દૃતરાષ્ટ્ર એ છે. પિતા
અમે યુધ્ધનું વૃત્તાત શાંતનુકીરું તે વાત શાંતનુકીરું વ્યાસ

જીડેછે કે હે રાજ્ય તમારો સાર્થીને સેન્ય તે મારો શિષ્ય
 છે એને અમે વરદાન આપીએ છીએ તેથી અહીંએ
 ઠાં સર્વ વત્તાં તમને કેહેશે તે વાત સાંભળી રાજ્ય ધૃત
 રાષ્ટ્ર હજિના પુરમાં રહ્યા અને કૌરવ પાંડવગીચાર અક્ષો
 હણી શેન્યા લેઈને કુદ્ર સંત્રમાં નઈ પુધ્વની તૈયારી કરી
 સાં અરજુન બુલેછેતો બંધિ સંન્યામાં પોતાના સસના ફાંખ
 ધીમિત્રત્યાકુટંબી આદેહ રમેમનં કુકેમ માઃ એવું સમ
 જીને ધનુષબાણ પૃથ્વી ઉપર નાખી દીધું અને રથના પ
 છવાડે નઈ બેઠા ત્યારે શ્રીકૃષ્ણ બુલે છેડે આ અરજુને-
 પોતાનું ક્ષત્રીય ધર્મ ત્યાગી દીધું તેથી એનું કલ્યાણ થ
 શો નહીં વાસતે એને જ્ઞાન ઉપદેશ કરવું બેઈએ તેથી
 એ સ્વધર્મમાં ચાલશે એવું વિચારીને ગીતાનું ઉપદેશ

આર્ણો તે ગીતા શ્રીમદ્ મહા ત્વારતને વિશે સર્વ શ્લોક,
શ્રી કૃષ્ણના મુખારવિંદ થી રચેલા છે અને વહી બીન્
શ્ચીડોપણ વેદવ્યાસજીએ નીર્માણ કરેલા છે તે ગીતા-
માં પ્રથમ શ્લોક ધૃતરાષ્ટ્રના પ્રશ્નનો છે ॥ ॥ શ્લોક
॥ ધૃતરાષ્ટ્ર ઉવાચ ॥ ॥ ધર્મક્ષેત્રે કુરુક્ષેત્રે સમવેતાયુયુ-
ત્મવઃ ॥ મામકાઃ પાંડવાશ્ચૈવ કિમ કુર્વેતુ સંજય ॥ ૧ ॥
॥ અર્થ ॥ ઘતરાષ્ટ્ર સંજયને પુછે છે હું સંન્યધર્મ ત્ત્વ
મિતે કુરુક્ષેત્ર તેમાં આમારા પુત્ર અને પાંડુના પુત્ર યુધ્ય
કરવા સારું એકઠા મળ્યા છે તે હમણા શું કરે છે (આન્દો
કુમાં ધર્મક્ષેત્ર એવું ને વચન છે એનું ડારણ એ છે ને કુરુ
ક્ષેત્ર છે એનું ધર્મ ક્ષેત્ર છે. એમાં ધર્મથી ને યુધ્ય કરે તે-
ની નયથાજ અને અમારા પુત્ર અઘર્મી છે એનો પરાજ

यु न्दृश्यते तेर्था लयलित थर्छ धृतशस्त्र संन्यने
 पुछे छे ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ संजयउवाच ॥ ॥ हस्वातु पांड
 बानीकं व्युदंडुर्योधनस्तदा ॥ आचार्यमुपसंगम्य राजा
 वचन मब्रवीत् ॥ २ ॥ अर्थ ॥ संन्य धृतशस्त्रनेडे
 छे डे राजा दुर्योधन व्यूह रथनाशुक्त पांडवनु संन्यने
 छिने ते समथमां सो एण रथने छुना पासे न्छिने वय्
 नडे छे ॥ २ ॥ श्लोक ॥ पश्यैतां पांडुपुत्राणामाचार्य म
 हतीं चमूम् ॥ व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥
 ३ ॥ ॥ अर्थ ॥ हे आचार्य हे सुध्दीभान् तमारोशि
 व्यं जेवने द्रुपद राजानो पुत्र धृष्टद्युम्न तेरो व्यूह रथ-
 नाडरी सन्ध करेनी जेवने पांडुना पुत्रनी सैन्या तेने त
 मे लुज्जो ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ अत्र गृहमेहं श्वासाभीमा-

જુનસમાયુધિ॥ યુધુધાનો વિરાટશ્ચ દ્રુપદશ્ચમહાર
થઃ ॥ ૪ ॥ ॥ અર્થ ॥ આ સૈન્યમાં ને શુરવીર છે તે સ
યામ કરવામાં લીમસેન અર્જુન બ્રહ્માર ધનુષધારી
છે તેના નામ યુધુધાન વિરાટ અને મહારથી દ્રુપદા॥૪॥
॥ શ્લોક ॥ ધૃષ્ટકેતુ શ્વેકિતાનઃ કાશિરાજશ્ચવીર્યવાન॥
પુરુજિહ્વુતિમોજશ્ચ શ્રીભ્યશ્ચનરપુંગવઃ ॥ ૫ ॥ ॥ અર્થ
ધૃષ્ટકેતુ શ્વેકિતાન અને પરાક્રમી કાશીનો રાજા હૃદય
કુતીલો ન અને પુરૂષાભંડિત્તમ રાજા શ્રેષ્ઠનામા ॥૫॥
॥ શ્લોક ॥ યુધામન્યુશ્ચવિક્રાંતઉત્તમોજાશ્ચવિર્યવાન
॥ સૌમદ્રોદ્રોપદેયાશ્ચ સર્વેઽવ મહારથાઃ ॥ ૬ ॥ ॥ અર્થ
એ સમાન શૂરવીર પ્રાદુર્ભ વાલ્માભં ઉત્તમ અને બલ-
વાન એવી યુધામન્યુ અને શુભદ્રાનો પુત્ર અભિમન્યુ

ને કુપદીના પાંચે પુત્ર એ સર્વ મહારથી છે ને પુરુશ હરા
 હનર શૂરવીરને એકનણ છુતે અને સસ્ત્ર વિદ્યામાં તથા
 શાસ્ત્રમાં પ્રવિણ હોય તેને મહારથી કેહે છે ॥ ૬ ॥
 શ્લોક ॥ અસ્માકંતુ વિશિષ્ટાયેતાન્નિબોધદ્વિજોત્ત-
 મ ॥ નાયકામમસૈન્યસ્ય સંજ્ઞાર્થે તાન્ બ્રવીમિતે ॥ ૭ ॥
 અર્થ ॥ પાંડવોના સૈન્યના શૂરવીરોને બેઠને હુયેદિન પો
 તાના ગુરૂ ધ્રોણ ચારણને કેહે છે કે દ્વિજોત્તમ આપણી સૈ
 ન્યામાં શૂરવીરો ઉત્તમ છે તેને તમે બોલો છો તેમના ના
 મ હું કહું તે તમે સંભલો, ॥ ૭ ॥ શ્લોક ॥ ભવાન્ ભીષ્મ
 શ્વ કર્ણશ્ચ કૃપશ્ચ સમિતિં જયઃ ॥ અશ્વત્થામા વિકર્ણ-
 શ્ચ સોમદત્તિ સ્તથૈવચ ॥ ૮ ॥ અર્થ ॥ પ્રથમ લલવાન
 નામ તમે અને બીજા પિતામહ ભીષ્મ કર્ણ અને સંગ્રા

અને જીતવા વાળા દુપાચાર્યજીત્યા. અન્ધસ્થાના અને
થિડાળે તે સમાન સોમદત્ત રાજાનો પુત્ર ભુરીશ્વરાદા
॥ શ્લોક ॥ અન્યેન્નવહવઃ શૂરામદર્થે ત્યક્તજીવિતાઃ ॥
નાનાગ્રાસ્ત્ર પ્રહરણાઃ સર્વેયુક્ત વિગ્રહારદાઃ ॥ ૯ ॥ અર્થ
અને ધ્રીન્ રાજાઓ પણ ભાશવાસ્તે ત્યાગ કર્યું છે જીવન
તે જેણે એવાનાના પ્રકારના શસ્ત્રના પ્રહાર કરવાવા
ળા બહુ શુરવીર છે અને સર્વ યુદ્ધકરવામાં સમર્થ છે,
॥ શ્લોક ॥ અપર્યાસંતદસ્માકં બલં ભીષ્માભિરક્ષિતમ્ ॥
પર્યાસં ત્વિદમેતે પાંચલં ભિમાભિરક્ષિતમ્ ॥ ૧૦ ॥ અર્થ
અપૂર્ણ અગિયાર અક્ષોહણી કોન્યાનું રક્ષણ કરનાર ભી
ષ્મ પિતામહ છે તો પણ અસમર્થ પણ નેવામાં આવે છે
અને પાંચોની સાત અક્ષોહણી રોન્યા છે, તેનું રક્ષણ કર

નાર લ્લીમસેન છે તેથી સ્મર્ય ન્નેવામાં આવે છે તે સારૂ
 દુર્યોધનના મનમાં એવો વિચાર છે કે લ્લીમ પિતામહ જોઈ
 ના પક્ષ પાતી છે ન્નો પાંડવોની સેન્યાનું રક્ષણ કરશો તો આ-
 પણી શેન્યાનું રક્ષણ કરનાર કોઈ નથી, તેના તમે વિચાર
 શો કે એક ક્ષોધણી સેન્યા) રથ એક , હાથા એક , પેદલ ૫
 પાંચ ધોડા ૩ ત્રણ એટલાને એક પતી કે છે, એવા ત્રણ
 તીને, એક સેનામુખ કે છે, એવા ત્રણ સેનામુખને એક ગુલ્મ
 કે છે, ત્રણ ગુલ્મને એક, ચામુ કે છે, એવા ત્રણ ચમુને એ
 ક - અપનીડીની કે છે એવી દશ ૧૦ અનીડીનીને એક ૧૫
 ક્ષોધણી કે છે કે અક્ષોધણી (૬૫૬ ૧૦૦) છતાં ૫
 ન્ન હનરને એક શો એવી અગીયાર અક્ષોધણી કોરવની સેન્યાની સં-
 પ્ત્યા તેનું માપ (૭૩૧ ૭૧૦૦) બોતેર સ્થાપિ સતર હનરને-

એક સ્ત્રી (પાંડવની સાતંઘક્ષોહણીની સંખ્યા) ૪૫૧૨૭૦૦
પીસતાઢીસ સ્ત્રી બાણ હનરને સાતરો એકેદર સેન્ય અ
રાકઘક્ષોહણીની સંખ્યા (૧૧૦૦૯૦૦) એકકરોડ અગ્યાણ
સ્ત્રી નવ હનરને આઠશં ॥ ૧૦ ॥ સ્ત્રીક ॥ અયનેષુન્વ-
સર્વેષુથયાભાગમવસ્થિતાઃ ॥ સ્ત્રીમવાસિરક્ષતુમવ
તઃ સર્વેવહિ ॥ ૧૧ ॥ અર્થ- હવે નેને દેકાણે શત્રુનાસે
ન્યના પ્રવેશના સ્થાન હું- તેતે ઢીકાણે પોત પોતાના ન્યુ
લેઈને સાવઘથઈને ઉત્તારહો અને તમે સર્વ મઢીને સ્ત્રી
પિતા મહુની રક્ષાકરો, કારણકે કોઈપણ શત્રુનાં સેન્ય નો
દુત સ્ત્રી પિતા પાશે આવી શકે નહીં ॥ ૧૧ ॥ સ્ત્રીક ॥
તસ્ય સંજય ન્દર્ષકુરુવૃઢઃ પિતામહઃ ॥ સિંહનાદં વિન
દ્યોઞ્ઞૈઃ શંરવંદક્ષો પ્રતાપવાન્ ॥ ૧૨ ॥ અર્થ ॥ એવા પ્ર

तापी अग्नेः हुँ वंशभां मोटा अवा पितामहं लीप्स्यते हु
 यो धिनने हूँ उत्सन्न उरवा साहं सिंहना शब्दने निंघाड
 रे अवा स्वरे उरीने पोतानो शंख वगाडवा लघाः ॥ १२ ॥
 ॥ स्तोत्रक ॥ ॥ ततः शंखवाक्च भैर्यश्च पणवानकगोमुरवाः
 सहसैवाक्यहन्यंत स शब्दस्तुमुलोऽभवत् ॥ १३ ॥ अथ
 आरे लीप्स्य पीता अं शंख वगाड्यो ते सांलब्धीने अघी रे-
 न्यमां शंख लेरी दोल नगाशः शृणु शिं गिः अंवां वाजुत्र व
 गाड्यां तेनो नाहं जुह्वारि यवा ल्याग्यो ॥ १४ ॥ स्तो
 क ॥ ॥ ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यंदने स्थितौ ॥ माध-
 वः पांडवश्चैव दिव्यौ शरवौ प्रदध्मतुः ॥ १५ ॥ अथ
 हवे ते उपरांत स्वेन वर्णनाचारघोडा न्नेत्याद्येभ्यो अने-
 वोने मोरो रथ ते उपर जेहेला श्री हृष्याग्नेने अर्जुन पोतपो

तान्तादिव्य शंभुनो नाह ऊरवात्वाज्या ॥ १४ ॥ श्लोक ॥
पांचजन्यं तृषीके शो देवदत्तो धनंजयः ॥ पौंड्रदधौम
हात्रांखं भीमकर्मवृकोदरः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ तृशीडे-
श अंबादे श्री कृष्ण पोतानो उत्तम अंबादे पांचजन्यना
मे शंभु वगाडवात्वाज्या धनंजय अंबादे अर्जुन तेमणे
पोतानो देवदत्त नामे शंभु वगाडवात्वाज्या लयने आप
येचाळे डाभतेना वळी उदरमा वडुनामा अनी अनी प्र
जळछे हेने अंबादे लीभशेन तेमणे पातानो पौंड्रनामे
मोटा शंभुने वगाडवात्वाज्या ॥ १५ ॥ श्लोक ॥ अनंतवि
जयं राजा कुंतीपुत्रोऽनुघातिरः ॥ नकुन्तसह देवश्च सुधा
षमणिपुष्पकौ ॥ १६ ॥ अर्थ ॥ कुंताजुनापुत्र अंबादेरा
न्न युधिष्ठिर तेमणे अनंत विजयनामे शंभुने वगाडवा-

લાગ્યા, આ ધિના પુત્ર એવાને નકુલ તે અને કુધોષના ભેશ
 પ્રવગાડવા લાગ્યા, અને સહદેવ ભણિ પુષ્પડના ભે શંઙ્ગ-
 વગાડવા લાગ્યા ॥ ૧૬ ॥ શ્લોક ॥ કાઢય અપરમેશ્વાસઃ શિ-
 રંગેડીન્ન મહારથઃ ॥ ધૂણ્ણુમ્નો વિરાટશ્ચ સાત્યકિશ્વાપરા-
 જિતઃ ॥ ૧૭ ॥ અર્થ ॥ અને ઉત્તમ છે ધનુષ્ય તે નેનું એવો
 ને હારીરાન્ન અને મહારથી શીખંડી અને ધૂણ્ણુમ્ન ન
 થા, વિરાટ રાન્ન અને શત્રુને જીતી શકે નહીં એવા ને
 સાત્યકી ॥ ૧૭ ॥ શ્લોક ॥ દ્રુપદોદ્રોપદેયાશ્ચ સર્વશઃ પુ-
 ત્રિવીપતે ॥ સૌમદ્રશ્ચ મહાવાહુઃ શરવાન્દધ્મુઃ પૃથક પુ-
 થક ॥ ૧૮ ॥ અર્થ ॥ હૃપથ્વીપતે હૃપતરાણ્ણુપહરા-
 ન્ન અને કુપદિના પુત્ર સર્વ અને ત્યાંજી છે ભુન્નતેનેની
 એવો સુભ દ્રાનો પુત્ર અભિમન્યુ તે પાત પોતાના શંખો

नो नादुक्तरवात्वाया ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ सद्योषो धार्तरा
ष्ट्राणां हृदयानिव्यदारयन् ॥ नमश्च पृथिवीं चैव तु सु-
लोव्यनुनादयन् ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ ते शंभो नानादेदरी धू-
तराष्ट्रनाहुयोधनादि सोपुत्रनात्तदय विघारणं तथा अने
अनाकाश पृथ्वीमां त्वयं इतराष्ट्र व्यापी गयो; ॥ १९ ॥ ॥
श्लोक ॥ अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपि ध्वजः
॥ प्रवृत्ते द्वास्त्रसंपाते धनुरुद्यम्य पांडव ॥ २० ॥ अर्थ ॥
ने उपरांत संन्यष्ट तराष्ट्र रात्रने डेछे डे हे महीपती त्यां
मां दाघोरशष्ट नीवर्त यथा पछी पोतानी परस्पर सेन्य
मां शास्त्रावाबुधयां ते न्नेर्धने डपीध्वन अनेवाने अरबुन
येतांबुधनुव्य म्बुड इरीने डितार होवा अनेवाने अत्रबुन
॥ २० ॥ श्लोक ॥ दृष्ट्वा केशान् दावाक्यमिदमाह महीपते

॥ सेनयोरुत्तमयोर्मध्ये रथं स्थापय मेः स्मृत ॥ २१ ॥ अथै
 हेमहीपते हृशीकेश जेवाने श्रीकृष्णतेभ न्ना प्रत्येवयन-
 ज्योत्स्नवा बाल्या हे अस्युत आपणी तथा परसेन्यनाभध्य
 भां भारो रथस्थापन उरो ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ यावदेतानि
 रीक्ष्ये हं योद्धुकामानवस्थितान् ॥ कैर्मया सह यो धव्यम-
 स्मिन् रणसमुद्यमे ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ जने पर सेन्यमायु
 ध्यनी छ्छा राप्ती उल्लेखा तेमने न्नेवाने हुं छ्छुछुं के प्र
 थम आ रण नूभिमां भारी साथे युध्वा उरवा यो ग्य डो
 एछे ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ योत्स्यमानानवेक्षे हं य एतेऽवस
 मागताः ॥ धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुधेर्धुनो ह्ये प्रियन्विकार्षिवः ॥ २३ ॥
 अर्थ ॥ अनेने दुर्बुध्दिवान धृतराष्ट्रनो, पुत्रने दुर्योधिन
 तेना सेन्यने वीरो युध्वा उरवा सारि आवेल्या अने अनेनु

મીથર્ષદ્વિજ્ઞાનારા એવાને શુરવીરો તેમને બ્નેધાને હું ઇચ્છા
રા ભુલું ॥૨૩॥ ॥ સંજય ઉવાચ ॥ ॥ એવમુક્તો હૃષીકે
શો ગુડાકેશ નભારત ॥ સેનયો રુષયોર્મધ્યે સ્થાપયિ-
ત્વારથોત્તમમ્ ॥૨૩॥ અર્થ ॥ સંનય ધૃતરાષ્ટ્રને કહે છે
હે મહિપતે ભર્તવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા હે ધૃતરાષ્ટ્ર હું
કાંઈશું ને નીકા તેને જીતવા યાકા એવાને અર્જુન તેમ
જો ભગવાન પ્રત્યેક હું કે હે કૃષ્ણ મારો રથ એ સૈન્ય-
ના મધ્યમાં ઉભો રાખો તે વચન સાંભળી જેઠ સૈ-
ન્યના મધ્યમાં રથ ઉભો રાખીને ॥૨૩॥ શ્લોક ॥
મીષ્મદ્રોણ પ્રમુરવતઃ સર્વેષાં ચ મહિસિતામ્ ॥ ઉવાચ પા-
ર્થપરથૈતાન્ સમવેતાન્કુરુ નિતિ ॥૨૪॥ અર્થ ॥ ભી-
ષ્મ દ્રોણાર્થ, છે મુખ્યને માં, એવાને રાખ્યો તે આ

गच्छ श्री कृष्ण उ हे छे उ हे हुं ती पुत्र आसं धे हुं रं रं रं रं रं रं रं
 अने तमे नुस्रो ॥ २५ ॥ श्लोक ॥ तत्रापश्य स्थिता न्यार्थः
 पितृनथपितामहान् ॥ आचार्यान्मातुलान् भ्रातृनपुत्रान्
 न्यौत्रान्सर्वीस्तथा ॥ २६ ॥ अर्थः ॥ ते सभे (पार्थ) अ-
 वोने अननुन अंने सैन्यनामध्यभां उल्लेखाने नुवेछे तो-
 पीतास्मान् तूरीभवादि उ डाडाने आदिबर्छने पीतामह
 अेवाने लीष्म सोमहस्तादि अने आचार्य शोणाचार्यादि
 उ भ्रातृन् इत्यने शत्रुनीने आदिबर्छ अेवा इयो धनादिने
 पोताना पांयपुत्रोने तेनापुत्रोने अने सभा अेवा अम्यथाभा-
 ने न्यइथादि ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ इवशुरान्सुहृदश्चैवसेन-
 योरुभयोरपि ॥ तान्समीक्ष्यसर्कोलेयः सर्वान्विधूनवस्थि-
 तान् ॥ कृपयापरयाविष्टोविषीदन्निदमब्रवीत् ॥ २७ ॥

અર્થ ॥ સસરા એવાને નુપદાદી અને સુસુદહ એવાને કૃત વ
ર્ષાદી એ સર્વે સૈન્યમાં ડિલારેહલા અને નેઈને કુંતી પુત્ર એ
વાને અર્જુન. અતીદ્રુપા એ દુક્કદુઃખને વશ થઈને શ્રી કૃષ્ણના
ગવાનને વચન જે છેઃ ॥ ૧ ॥ અર્જુન ઉવાચ ॥ ॥ હલ્લે
મંસ્વજનં ક્ષણાયુયુત્સંસમુપસ્થિતં ॥ સીદંતિ મમ ગાત્રા
પિ મુરં વંચ પરિશ્રુયતિ ॥ વૈપથુશ્ચ ગારિરેમે ગે મહર્ષશ્ચ જાય
તે ॥ ૨૯ ॥ અર્થ ॥ હે શ્રી કૃષ્ણ દુઘડરવાની છે ઇછાને મને
એવા ઉત્તેલાને અમારા બંધુબનો તેમને નેઈને અશિશીર
શીથલ થઈ ન્નય છે અને સુખ શુકાઈ ન્નય છે અને મારા છે
ને વિશેંડંપનથા ગેંમાંથિત ઉત્તાં યાગ્ય છે. ॥ ૨૯ ॥ શ્લોક ॥
ગાંડીવં સંસ તે હસ્તાન્વૈકેવ પરિદહ્યતે ॥ નચ શકોમ્યયન
સ્થાતું જ્ઞમતીવ ચ મેમનઃ ॥ ૩૦ ॥ અર્થ ॥ અને હાથમાંથી

ગાંડીવ ધનુષ્ય તે પણ પડી ન્યછે. અને મારા શરીર ની ત્યા
 બે છે. તેથી હું આરણુ તુર્મામાં ઉત્તોરેવાને સમર્થ નથી
 અને મારું મન સ્મૃત્તેનાની પંઠેત્તમે છે. ૥ ૩૦ ॥ સ્લોક ॥
 નિમિત્તાનિ ચપશ્યામિ વિપરીતાનિ કેશવ ॥ નવત્રયોઃ નુપ
 શ્યામિ હત્વા સ્વજનમાહવે ॥ ૩૧ ॥ અર્થ ॥ હે કેશવ નિમિ
 તને શુકન તે પણ મને અવકાશને વામાં આવે છે અને
 સંગ્રામને વિશે મારા સ્વાર્થ અને મારીને પાછક શું ક
 ત્યાણ થશે તે પણ હું નેતો નથી ॥ ૩૧ ॥ સ્લોક ॥ નકા
 હ્ને વિજયં ક્ષ્યાન ચ રાજ્યં સુરવાનિ ચ ॥ કિંનો રાજ્યેન ગો
 વિંદ કિં ભોગેર્જીવિતેન વા ॥ ૩૨ ॥ અર્થ ॥ હે કૃષ્ણ હું સ
 ગ્રામને વિશે શત્રુને છુતવાની ઇચ્છા રાખતો નથી અને
 રાજ્યની પણ ઇચ્છા રાખતો નથી તે મન શુભની પણ ઈ

છછા રાખતો નથી હે ગોવીંદ આમને રાન્યનું શું પ્રયોન
નહે અને ભોગભોગવવાનું શું પ્રયોન છે; ને આસુષ્ય
ભોગવવાનું પણ શું પ્રયોન છે; ૧૩૨ ॥ શ્લોક ॥ યેષા
મર્થે કાશિતનો રાજ્યભોગાઃ સુરવાનિચ ॥ તદ્દમેવ સ્થિ
તા યુદ્ધે પ્રાણાસ્ત્યવસ્વા ધનાનિચ ॥ ૩૩ ॥ અર્થ ॥ હે
દુષ્ટા હું ને મનાવાસ્તે રાન્યની છછા કરતો હતો અને ભો
ગની છછા કરતો હતો અને શુખની પણ છછા કરતો હ
તો તે આ સર્વે પ્રાણ અને ધનને સુડીને યુધ્ધમાં ડિભા
રેલ્યા છે ॥ ૩૩ ॥ શ્લોક ॥ આચાર્યાઃ પિતરઃ પુત્રાસ્ત
થેવચ પિતામહાઃ ॥ માતુલાઃ શ્વશુરાઃ પૌત્રાઃ શ્યાલાઃ
સંબંધિનસ્તથા ॥ ૩૪ ॥ અર્થ ॥ એ રીતે અભુનશ્રી
દુષ્ટાને કેહે છે આશુભિમાં મારા સ્થાનને લુપ્ત કર

રવાને ઉભેલા છે તે ડોઈ આચાર છે, તેમાં ડોઈ પીતા
 ઘરોઝર ઉભેલા છે. તેમાં ડોઈ પુત્ર અને ડોઈ પીતા મહા સ્વ
 માન અને ડોઈ મામા ડોઈ સ્વસુર ડોઈ પૌત્ર ડોઈ સા-
 કા અને બીજાન પણ સંબંધી બોલે ॥ ૩૪ ॥ શ્લોક ॥
 એતા ન હેતુ મિચ્છા મિદ્ધા તો પિમંધુ સૂદન ॥ અપિત્રેલો
 વયરાજ્ય સ્ય હેતોઃ કિંતુ મહીકરને ॥ ૩૫ ॥ અર્થ ॥ તે
 સારિ હે મહુસૂદન ત્રણ વોડના રાજ્ય સારિ બેએ મુને
 મારશે તો પણ હું એમને મારવાની ઈચ્છા રાખતો નથી
 ત્યારે પૃથ્વીના રાજ્ય સારિ શુક્રાવાસારિ ॥ ૩૬ ॥ શ્લોક ॥
 નિહલ્ય ધાર્તરાષ્ટ્રાન્નઃ કાપ્રીતિઃ સ્યાઽઞ્જનાર્દન ॥ પાપ
 મેવા અયેદસ્માન્ હલેતાના તતાયિનઃ ॥ ૩૬ ॥ અર્થ ॥
 હું નનાદિન મારા શુજા પુત્રોને મારીને અમારે મનથી મ-

સન્ન થશે આ આતતાઈ ને મારા (રાત્રુઓ) તેમને
બનેહું મારીશ તો મને પાપ ત્યાગશે આતતાઈ છલકરના
છે ને માણસ પારકા ઘરમેં આગલ ગારે છે તે, ને બીન્
નેથમામરદેરખલગવે છે તે રમ્ભે માણસ રાક્ષાબાંધીને સન
હુબ્ર હુબ્ર કરવાને આવે છે તે ને માણસ પર કવ્ય
હરણ કરે છે તો જ ને માણસ પરિચ્છિ હરણ કરે છે ને મા
ણસ પારકી સ્ત્રી હરણ કરે છે તે પુરુષે છ પ્રકારના આત
તાઈ બનાવાના રહ્યા સ્ત્રીક ॥ તસ્માન્નાર્હ વયં હંતુ
ધાર્તરાષ્ટ્રન્સ્વબંધવાન્ ॥ સ્વર્જનોં હિ કથં હત્વાસુ સિનઃ
સ્યામ માધવ ॥ ૩૭ ॥ ॥ અથ ॥ તે વાસ્તે અમારા
બંધુને ધૃતરાષ્ટ્રના પુત્રો તેમને મારવાને હું યોગ્ય નથી
હું માધવ અમે ત્યાઈ રમ્ભે મારીને કેમ શુભ થઈ શકે

॥ ૩૭ ॥ શ્લોક ॥ યદ્યપેતે નપશ્યંતિ લોભોપહતચેત-
 સા ॥ કુલક્ષયક્રતંદોષં મિત્રદ્રોહેચ પાતકં ॥ ૩૮ ॥
 અર્થ ॥ હે બનાદિ નલોભેકરીને નાશ પાત્રી છે. બુદ્ધી
 તેને મની એવાને હુયી ધનાદિક, કુલક્ષય થાય તેનો-
 દોષ અને મિત્રનો દ્રોહ થાય તેનું ને પાપ તે એ બતાવ
 થી, ॥ ૩૮ ॥ શ્લોક ॥ કથં ન જ્ઞેયં મસ્માભિઃ પાપાદસ્મા
 નિવર્તિતું ॥ કુલક્ષયક્રતંદોષં પ્રપશ્યદ્વિજનાર્દન ॥ ૩૯ ॥
 અર્થ ॥ ॥ હે બનાદિ ન કુલક્ષયનો ને દોષ તે બનાવા
 વાલા એવાને અમે તે અમારે આ કુલક્ષયના ને પાપ તે-
 થી રહી તથવાને કેમ ન બનાવું નેઈએ ને રનાવાવું ને
 ઈએ ॥ ૩૯ ॥ શ્લોક ॥ કુલક્ષયે પ્રણશ્યંતિ કુલધર્માઃ
 સનાતનાઃ ॥ ધર્મે નષ્ટે કુલકુલ્મધર્માભિભવત્યુત ॥

॥ ४० ॥ अर्थ ॥ अने हुळो नाश थावाधी (अनातन)
नुना એવા ને હુલના ધર્મ તેના સર્થ ન્નય છે; અને ક
રીથી ધર્મના સ થવાથી સર્વ હુલ અધર્મ પુહતપા અછે ॥
૪૦ ॥ અધર્મી મિત્રવાલ્કયા પ્રદુષ્યતિ કુલાશ્ચેયાઃ ॥
સ્ત્રીપુત્રાસુવાર્ણીયજાયતે વણસંકરઃ ॥ ૪૧ ॥ અર્થ ॥
હે દેણા હુલ માં અધર્મ પ્રાપ્ત થવાથી હુલ માની ને સ્ત્રીયો
(તે વ્યભિચારણી) નામ પર પુરુષનું મુખને વાલ્કીયા
અછે; હે (વાર્ણીય) વિણિંગરામાં ઉત્પન્ન થએલા હે
ભગવાન તે હુલ સ્ત્રીયોમાં વર્ણસંકર પ્રન્ન ઉત્પન્ન થા અ
છે; (વાર્ણીય) કેવાથી બેઉ હુલ મીશુ ઘત્તા પ્રગટ દેખા-
ડી ને મ પિતા એવાને વસુદેવ તેનું ન્નદેવ હુલ છે અને મા-
તાને દેવડી તેનું વે ણિ હુલ છે એમાં એકરણ છે હે અમા

રૂંડુલ તમારા હુલ પ્તરોપ્તર શુધ્ધ રેહું બેઈએ; ॥ ૪૧ ॥
 પ્રલોક ॥ સંકર નરકાયે વકુલ દ્ધાનાં કુલમ્બચ ॥ પત્ત-
 તિ પિતરોત્થે પાંડુ તપિંડોદક ક્રિયા: ॥ ૪૨ ॥ અર્થ ॥
 અને એ વર્ણસંહર પ્રભુ હુલ ધાતી પોતાનું હુલ નરડને વા-
 સ્તે છે તેનું કારણ એને ત્વોપચરિંગ છે; પીંડ ઉદ્ધ ॥ ચા તેને
 ની એવાનેના પુરવને સ્વર્ગમાં થી પૃથ્વિ ઉપર પોછે; ॥ ૪૩ ॥
 ॥ શ્લોક ॥ દોષેરેતે: કુલ દ્ધાનાં વર્ણાંકરકારકૈ: ॥ ૪૪ ॥
 ત્સાધંતે જાતિધર્મા: કુલધર્માશ્વશાશ્વતા: ॥ ૪૫ ॥
 અર્થ ॥ વર્ણ શંકર ને પ્રભુ તેમણે કરેલા એવાને દોર તે
 યો કરી હુલ ધાતી એને છે તે ભનીધર્મ અને સ્નાતન એવા
 ને હુલના ધર્મ તે સુલ સહન નાગર્યં બચ્છે: ॥ ૪૬ ॥ શ્લોક
 ॥ ૪૭ ॥ ઉત્તમ ના કુલધર્માંગામનુષ્યાંગા જનાર્દન ॥ નરકે નિ

યતંવાસોભવતીત્યનુગુપ્તુમ ॥ ૪૬ ॥ અર્થ ॥ દેનનાદિન
 છેહન થઅછે ફુલના ચર્મને મના એવા મનુષ્યોને નરકને વિ
 શે ૮ અવરથ ડનામ નિશ્ચે વાસ થાઅછે એમ અમે ધર્મશા
 સ્ત્રના વિશે પુર્વે સ્નાત્નકે લુછે ॥ ૪૬ ॥ શ્લોક ॥ અહોબત
 મહતાપંકુવ્યવમિતાયમ ॥ યદ્રાજ્યસુરવલોભેન હં
 તુસ્વજનમુદ્યતાઃ ॥ ૪૭ ॥ અર્થ ॥ અહો ઈતિખેદ બહુપ
 આત્તાપડરવાની વાતછે હે માચવન્ને અમે મોહુપાપડરવા
 ને નિશ્ચેડરીએ છીએ કે રાજ્યનલવાથી શુભથશે એલો
 ભથી અમારા પંથુ નનોને મારગના ડિપાચો ડરી એહી
 એ; ॥ ૪૬ ॥ શ્લોક ॥ યદીમામત્રીકારમશસ્ત્રંશસ્ત્ર
 પાણયઃ ॥ ધાર્તરાષ્ટ્રેણેહત્યુસ્તન્મેક્ષેમતરંભવેત્ ॥ ૪૮ ॥
 ॥ અર્થ ॥ હે મધુ સૂદનશસ્ત્ર ધારણ કર્યા છે હાથમાં નેમ

दोऽनेवाने धृतशस्त्रनाइर्येधनादि पुत्रो अने शस्त्र रहीत
 अने स्तनमुंज युध्य इरतो नथी अेवोने हु तेभने रराभान्ने
 मारशे नो पशामरिं अतीशे उल्यादायशे, ॥ ४६ ॥ श्लोक
 ॥ ॥ संजय उवाच ॥ ॥ एवमुक्त्वाऽर्जुनः संख्ये रथो
 पस्थ उपाविशत् ॥ विसृज्य सशरं चापशो क संविज्ञ-
 मानसः ॥ ४७ ॥ इति श्री मद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्म-
 विद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे अर्जुनविषादयोगो
 नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ टीका ॥ सनय देहे छे चतराष्ट्र
 अर्जुन अेम उहीने पोतानुं धनुष्य व्याघ्रनाभीने शोडातुरथडो
 यतोत्तरशेनानी वये रथने भयत्नारे जेशतो हुवां ४७ छती श्री
 त्मगवच्छीतार्थे दीपिकायां अरन्तुन विषादयागोनाभ प्रथ-
 मोऽध्यायः ॥ १ ॥ ४७ ॥ ४७ ॥ ४७ ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ श्लोक ॥ संजयउवाच ॥ तंतथाक्र
पयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणम् ॥ विषीदंतमिदंवाक्यमु
वाचमधुसूदनः ॥ १ ॥ अर्थ ॥ संजय चतराष्ट्रने इहे छंड
हेराक्षने पोताना संमंघी अने न्ने छिने कपा अने इरीने युक्त छ
तद्वय तेने मनुं जेवा अने अश्रु अने इरीने न्ने रत्नां छ नेत्र
तेने मने जेवाने वळी शोडातुन जेवाने अर्जुन तेने मधु
सूदन जेवाने त्पगवान ते वयन इहे छ ॥ १ ॥ श्लोक ॥
कुतस्त्वाकस्मलमिदं विषमे समुपस्थितं ॥ अनार्यजु
ष्टमस्वर्गमकीर्तिकरमर्जुन ॥ २ ॥ अर्थ ॥ हे अर्जु
न अनार्य ने अर्धम नन तेने, सेवन इरवा योग्य अने
स्वर्ग प्राप्तथा अतेने आइइरवा बाळो जेयो ने ज्ञातने
उत्पन्नथ अने जो मोहने अज्ञानते आरए अनुभीभां तु

छुडरवाना समयने विशे तनेडयांर्थ प्रासथयो; ॥२॥
 श्लोक॥ क्लृब्धं मास्मगमः पार्थनैतत्त्वय्युपपद्यते ॥ इतु
 द्रं हृदयदीर्घत्यंत्यवत्त्वोत्तिष्ठपरंतप ॥ ३ ॥ अर्थ॥ हे पा
 र्थ हुताब्जना पुत्र अर्जुन तमेडायरताने अहहाडशे नही
 छे डायर ताततमने नैर्घर्जने नही तेनुं डारण अंछे ने तमो
 राशु ओने संताप दुरवा बाळाछे नेटत्ता भाटे. तुच्छ अंछुने
 अतः डर्शनुं हृज्जिन पणुं तेने त्याग डरीने हे व्याप शुब्ध डखा
 सारि धनुष्यप्याएालेछेने उत्सारहो ॥३॥ श्लोक ॥ असु
 नउवाच ॥ कथं भीष्ममहं भव्ये द्रोणं च मधुसूदन ॥ इतु-
 भिः प्रतियोत्स्यामि द्रुजाहावरिभूतन ॥ ४ ॥ अर्थ ॥
 अर्जुन श्री. दृष्टाने उहेछे हे मधुसूदन हे संमानने विशे
 पितामहने लीष्म अने अनाथदुरा- द्रोणाचार्य भुते

મની સંગાતે વ્યારે ફરીને કે મધુધ્ધ ફરીશે હે અરીસૂ-
હન એ બેડિનણા પૂન કરવા યોગ્યછે આત્મોડમાં બં સંખ્યા
ધન છે તેનું કારણ મધુસૂદન હંધું ને ભગવાનને હંધું તેનું તા-
સર્ય કે હે મધુ દેવના નારા કરવાવાળા છો. અને મને સ્વન
ન સંગાર્યે ધુધ્ધ કે મ કરાવો છો ને અરીસુદન ને ભગવાનને
હંધું તેથી આપ શત્રુઓના હરનાર છો પરંતુ આ અમા
રા મૂડીત્વો ગંધાદત્ત પુષ્પે ફરીને પુનવાલા થકે તે કિયર બા
ણનો પ્રહાર કે મ કરાવો છો ૧૮ ॥ શ્લોક ॥ ગુરુન હવા
હિ મહાનુભાવો ચ્છે યો મોતું ને સ્વમ પી હઠો કે ॥ હવા
શ્રીકામાસ્તુ ગુરુ નિર્ઝવ મુંજીય મોગાન્ રુધિરમદિગ્ધાન્
॥ ૫ ॥ અર્થ ॥ અને આત્મોડને વિશે મોટો પ્રતાપવાન્
ગુરુને નારેયાવિના ને બીબા મોગીને બાલું તે અતિ શીડિત

મ છે. પરંતુ અર્ચકામનાવાળા એવો ને પુરૂષાપોતાના શુ
 રૂને મારી ને ભાંગ ભોગવે છે તે ભોગ આત્મકને વિશે તે
 રૂપીર સમાન ભણવા. તેનું તાત્પર્ય એ છે ને. તેને સ્વર્ગ પ્રા-
 પ્તિના આશ્ચ. સ્. ૬ ॥ શ્લોક ॥ ન ચૈતદ્વિદ્યઃ કનરભોગ-
 રીયોયદ્વાજયેમયદિવાનોજયેયુઃ ॥ યાનેવહત્વાનિજિ
 જીવીષામસ્તેવચ્ચિતાઃ પ્રમુરેવધાર્નિશદ્ધાઃ ॥ ૬ ॥ અર્થ
 એવે અર્જુન નો અભિપ્રાય એ છે ને કે દાર્પણમં અધર્મ-
 ને અંગીકારકરી. યુદ્ધકરીશું તેમાં આપણે દારીશું વા-
 ભીતીશું તેનો નિશ્ચય નથી એકારણ તારિશ્વ દૃષ્ટાને અ-
 ભુનકે છે કે કેટલાં અથવા પરાભય અભેદિમાં અમને-
 શું અર્થીક છે. કેમ કે અમે એને ભીતીશું અથવા અમે અમને
 ભીતશે એપણ અમે ભણતા નથી અમે એમને ભીતવું એ-

અંતે હાથી સમાન છે. તેનું ડારણ એ છે કે ને મારીને અમે
જીવ્યાની ઈચ્છા રાખતા નથી તે આ ઘતરાષ્ટ્રના પુત્રો રણ
મિત્રો મારા સનહુ બહિષ્કાર દ્વારા શ્લોક ॥ કાર્પણ્ય દોષો
પહતસ્વભાવઃ પ્રચ્છામિ ત્વાં ધર્મસંમૂત્તરેતઃ ॥ ચંદ્રુયઃ
સ્યાન્નિશ્ચિતં બ્રૂહિતન્મે શિષ્યસ્તે ડહરાધિમાં ત્વાં પ્રપન્ન
મુ ॥ ૭ ॥ અર્થ ॥ હુ દૃષ્ટા અમે ને મારીને અમે કેમ જીવીશું
એ બું મારા મનનું દૃપણ પાળું છે અને પોતાનું ફલક્ષય કરી
તેનો દોશ. એ બે બહિષ્કારોમાં હારી ગયો છે સ્વભાવ તેને નો એ
યોને હું તેમન ધર્મને વિશે સુદ છે યોગ તે નેનુ તેથી સુધ્ધ મુ
કીને ત્વીક્ષા માંગવી એ દક્ષી ઓના ધર્મ છે અથવા દક્ષિ-
ઓને ત્વીપ્ર માંગવી એ અધર્મ છે અમે સદૃઢ છે યોગ
નેનું એયોને હું તમને પુછું હું કેનેથી મારિ નિશ્ચય ડલ્યાણ-

डारड होयते डहो डेमडे हुं तमारो शिष्यछुं अवास्तते त-
 मारे शररो अवास्तुं छुं भोटे भने व्योध आपो डेमने
 शिष्यनो व्योध आपवो योग्यछे ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ नहि प्रप-
 दयामीममापनुद्याद्यच्छोकमुच्छेषणमिंद्रियाणां ॥ अ-
 वाप्यभुमावसपत्नमृदंगज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम् ॥
 ८ ॥ अर्थ ॥ इवते उपरान्त अनुन पोताना भनने विशेषे श-
 डारवात्ताज्यो डदायित्त लगवान् अभ डेहरोने पीतानु डत्या
 ए पीताक्षडिन थाग्रछे ते स्त्राष्ट्र अवास्तते डेहछे डे; हे इष्टा अमा-
 त्योडने विशेषे पृथ्वीभांशानु वगरनुं स्वभस्त शन्य भळे. अन प-
 रानुडने विशेषे स्वर्गादि शन्य भळे ती पृष्टा भांशे ईशियोने शुड-
 ववावाळो अयोने शोड तेने डुरडरे अयोने उपाअन तेहुं निश्चर-
 प्यतीनर्थी. आप अमने उपेष्टा डुरो अने अलि प्रायछे ॥ ८ ॥

॥ श्लोक ॥ संजय उवाच ॥ एवमुक्त्वा ह पीकेशं गुडाकेशः
परंतपः ॥ नयोल्लसद्भित्तोगोविंदमुक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥ ९ ॥
अर्थ ॥ संनय च तराष्टने डेहेछे. डे हे राबन्शत्रुओने संताप
डरबा वाका. अने बळी नीमने पाए णुतवावाका. अने आने अम्भु
नते श्री कृष्णने पूर्ववयन डेहेछे. अने प्रसिद्धने मथा अ-
ने म प्यधाना सांलळता वयन डेहेछे डे हुं पुद्ध्य नहिं डेहे
वागोविंद शर्ष छिद्रियोने अंतर बन्मी श्री कृष्णने वयन डेहिने
छाना माना ज्येश्ठी रत्ना. ओम्हरे ड मां संनये पृतराष्टने तृपी
डेशे अने पद्यी लया खुं डे सर्वेनी छिद्रि ओना प्रेर ड श्री कृष्ण
छे ते तमारा पुत्रोना भानसी ड पापने न्नेछे. अने वास्ते घ-
र्मक्षेत्र अने घुने डेहेक्षेत्र तेने विरो पापी पुत्रोना नाश डरशे
॥ ९ ॥ श्लोक ॥ तमुवाच ह पीकेशः प्रहसन्निबमारत ॥ से

नयोरुभयोर्मध्येविषीदंतमिदंवचः ॥ १० ॥ अर्थ ॥ हेल्हा
 रतराब्जं धतराक्ष्णं सेन्याभोजनाभ्यनेविशेविशादयुडतय
 जेल्हा अने लब्जवान् अर्वा अर्नुनेने नेमहसताहोअने
 भं श्री हृषण् ल्गवानने अगळ वयन डेहो ते वयन दोलवा
 त्याग्वा डेनेथी आतभा अने परमात्मानुं यथार्थज्ञान अने
 तेनु मासिनुं उपाअरिपुने उर्मं नेग अने लगती योगयुक्त
 वाङ्मया ॥ नत्वेवाहं जातुनासं ॥ अही थीते ॥ अहंत्वास
 वपापेफ्योमोक्षयिष्यामिमासुच ॥ पर्यंत वाङ्मयेवाल्हा
 ज्या ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अशोचानन्वशोचस्ते
 प्रज्ञावादाश्चभाषसे ॥ गतासूनगतास्तूँश्च नानुशोचंति
 पंडिताः ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ ओंओडमांडोई अडे अयायि
 अनेरीते अर्थ उरेछे आदेह अवे अत्माना अविवेक थीये-

ને શોક ઉત્પન્ન થાય છે. તે આ વિવેક દેખાડવા સ્વાર્થિ ભગવા
ન એવાને શ્રી કૃષ્ણ તે અરજી કરે છે કે તમે ને નહી શોડક
સ્વાભાવિક એવાને બંધુતેનો શોક કરો છો કે આ સ્વભાવ
નો ને બેઠેને મારું ગાત્ર શીધક થાય છે એ આદિ લેઈને
સ્વાત્મને આવા ઊઠીન સ્થાનકને વિશે શોક કેમ ઉત્પન્ન
થયો છે એ આદી વચને કરીને અર્જુનને ઝાન આપ્યો તો
પણ પ્રજ્ઞાવાદને અમે સ્વીકારીએ કે મારી એવાં પડત વશ
ન કે તે પ્રમાણે કેવલ તમે બોલો છો પરંતુ હું અર્જુન તું પ
ડીત નથી કેમ કે મરી ગયેલા એવા અને જીવતા અંવાને પો
તાના સ્વભાવ બંધુનું પડીત નો શોથ નથી કરતા ને એવા કે
મરી ગયેલાનો મરવાનો શોક અને જીવતા બંધુ વિના કેમ
જીવિશું એવા શોથ પડીત નો નથી કરતા એવો એક આ

पार्यनोभनछे हवे ज्मीनुं सिध्यातीननोनो उरेलो अर्थ ल
 प्पीअमे छीअ. श्री कृष्ण नेयुंइ आ अर्जुनने धर्म अथर्मनुं
 गनान नथी तेवास्ते आधर्मने अधर्म भानीछे अने स्वधर्मने
 धर्म मानेछे ने धर्म नकववानी छछा उरे छ तेथी अने. मोह-
 नाश उरवो नेछिअ ते मोह आत्म दर्शन विनानाश अवानोन
 थि. अनेगनान विना आत्म दर्शन यवानुं नथी अने निष्कामड
 र्मे विना ज्ञान यवानुं नथी ते निष्कामडर्म अघ्यात्म शास्त्र
 विना यवानुं नथी ते अघ्यात्म शास्त्र उहु छुं हेह अने आत्मा
 नो विवेक विचारीने लगवान उहु छे केह अरनुन तमे शोध
 रवात्मा अउ नही तेनो तां शोय उरोछी तमे वराबने प्योलो-
 छी ते पंडितना वथन प्यरोप्यर प्योलोछी न अनारा पितृभो
 आध्य तर्पण विना स्वर्गमां लथी दय्या ॥ ५३ ॥ पडीनशे ते आ

આ સ્વર્ગજીવું જનને સ્વર્ગથી પડવું એ આદ્ય પિંડકરવાથી ચાનડ
રવાથી તેને સ્વાધીન નથી કેમકે પોતાના ડરેલા પુન્યપાપને સ્વ
ર્ગદિસ્વાધીન છે । ક્ષીણેપુણ્યે મર્ત્યલોકે વિશંતિ ॥ એ આ
દીલેઈને નીચ્ય ડરી પુન્ય અને પાપ આત્માને સ્વાધીન છે ડોઈ
પણ દેહને સ્વાધીન નથી જ્નેપણ પુત્રાદિકના ડરેલા આદ્યાદિ
ડનથીપુણ્ય તે પણ મલે છે કેમકે દેહ જનને આત્માના સંનેગથી
પ્રાપ્ત થાજ છે . પરંતુ આદ્ય નહીં કરવાથી સ્વર્ગ માથી પડવું
એ થવાનો સંભવ ડોઈપણ કાલમાં નહીં આદેહ નિત્યનાશ
વાન છે અને આત્મા અમર છે એ વાસ્તે ગતાનુ દેહ છે અને
અગતાનુ આત્મા છે એ બંધ સોડ કરવાત્મજનક નથી । નામ
તો વિદ્યતે ભાવાના ભાવાવિદ્યતે નતઃ ॥ એ આદિ પ્રમાણોથી એ બુંસ
મળીને પંડિત જનને છે તે શોડ કરતા નથી એવાસ્તે તેમ પણ એ

નેગનથી. કેહું આખંધુઓ સંગાયે પુણ્યનહીં કરું અને ત્વીઝ.
 માંગીસ્ત એવું કહેવાયડી એવું બદલાએ તેમે દેહનો સ્વભાવ
 ને દેહ થડી લ્યારો એવો અત્માને બહુ નથી જ્ઞાતા. એરના
 તમા એવોનથી ? કે નન્મથડિન છે. અને મરવાયી નથી નન્મ
 તોઅણે ને મર છે તે આ દેહ છે એવાસ્તે એ એડિનો શોડન કરવા
 બેઈ એ અને આપુઘાહિકે કર્તે તે નિહામ કરવાયી આત્માનું
 ને સ્વરૂપ તે દંખારવા ચાલુ છે પોત પોતાના કર્મ માલિન્યઈને
 મનુષ્યને છે તે સિધ્ધીને પામે છે એ આદી ને વાક્યના પ્રમાણ.
 તેથી પુણ્ય કરો એન અત્ની પ્રાય છે ના ૧૧ ॥ શ્લોક ॥ નત્વેવા
 હું માતુના સંનત્વને મેજનાધિપ : ॥ નચેવન ભવિષ્યામઃ સ-
 વૈવયમતઃ પરમ ॥ ૧૨ ॥ અર્થ ॥ શ્રીકૃષ્ણકેહે છે કે હું અભુત-
 પ્રથમ આત્માનો સ્વભાવ તમે સંનત્તું હું સર્વનો ઉચ્ચર-

હુંને આ કાલને આદિત્રેઈને અનાદિ કાલ પર્યંત શું હું નહીં
હતો એમ નથી હું ત્યારે પણ હતો અને તમે શું નહતા એમ ન
હિં તમે પણ હતા એમ ન આ સર્વે રાત્ર નહિં હતા અર્થાત
હતા અને એ કાલ શિવાય અમં તમે અને આ સર્વે નહીં હતા
શું? અર્થાત્ હતા અહિંયા એ અભિપ્રાય છે કે નેમ હું સર્વ-
નો ઈશ્વર તિત્સછું તેમ ન તમે સર્વે દેવે ન જાનિત્ય છો અહીંયા
એક સિંચાંતી કહે છે કે અમે તમે ને આ એક કવાથી દેવ
ય છે કે આત્મા અમે પરનાત્મા ને દેવ એ પરમાર્થ ક છે
એથી ભગવાને કહ્યું કે અજ્ઞાનથી મોહિત્ય ન થયો છે
ને એવાને અભુત તેના મોહ નિવૃત્તિ નવા સ્તે પરમાર્થ ક ઉ
પેશ નો અન્નવ છે નેમ ક ઉપાધી ક ભેદ હતો નો તત્વ ઉપેદ
શકર ચાલા રામચં ને વિશે આ ભેદ નો ને ઉપેદશ તે નહિં કર

તા એવા સ્તે શ્રી હૃષ્ણે તે દેહો તેન સ્વય છે અને શ્રુતિ
 પણ કે છે કે ॥ નિયો નિયાનો વેતન અત નાના મેકો વહૂ
 નો યો વિદધાતિકા માનિ નિ ॥ શ્રુતિનો અર્થ ને બહુ નિ
 ત્ય વેતન છે તેનું ને એક નિત્ય વેતન પણ છે તે કામના પુર્ણ
 કરતા છે ને કોઈ કે હે કે વેદ અજ્ઞાન કૃત છે નો તેનો આઉત્ત
 ર છે કે પરમાર્થ દૃષ્ટિના અધિષ્ઠાતા અને આત્મયથાત્મ
 થી નિત્ય નિવૃત્ત થજેલું છે અજ્ઞાન નેનું એવો ન નિત્ય સ્વ
 રૂપ પરપુરુશને શ્રી હૃષ્ણે તેને વિશે અજ્ઞાન થી ઉત્પન્ન થએ
 તો ને ભેદ તેના દર્શનનું કાર્ત તે કેમ સંભવે ત્યાં પણ કોઈ
 એમ કે છે કે શ્રી હૃષ્ણે પણ અજ્ઞાની છે તેનો એ ઉત્તર કે અ-
 જ્ઞાનીના ઉપદેશનું પણ પ્રમાણ ન થી ત્યાં કોઈ એમ કે હે કે
 શ્રી હૃષ્ણે અભેદનો નિશ્ચય કરે એવા એવા સ્તે આત્મીતાનું વ

તિ એલેદજ્ઞાનરૂપ અત્યજ્ઞતાને છે તે બેઠે બેઠે છે-
અને વસ્ત્રબરોબર બંધન કરવા ચાહું નથી ત્યારે તેનું ઉત્તર
ર એછેને મરીચીનું જલ, ને ભગતૃષ્ણા જલ, તેને બાંધી તો
બુધ્ધિ કે છે તેને જલ બનાવવા વાલા જલ લેવા સારિ ન શો
તો તે અજ્ઞાની છે એયો ને ભેદ તે મિથ્યા છે અને ગીતા શાસ્ત્ર
ને વિશે ઉપદેશ કેરે છે તો આ શાસ્ત્રને ઉપદેશ કરવા વાલો
પણ વગરનો છે અને ભેદ વિના ઉપદેશનો પણ સંભવ નથી
અને પરમેશ્વરને વિશે પણ આ સંભવ નથી કે પ્રથમ અ
મે અજ્ઞાની હતા તે શાસ્ત્ર બાણવાથી જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું છે
ને મને અને શાસ્ત્રાધ્યયનથી જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય છે તેને
કોઈ કોઈ કાલને વિશે અજ્ઞાન પણ ઉત્પન્ન થાય છે એ સં
ભવ પણ શ્રીકૃષ્ણને વિશે નથી તે મન સ્થુતિ કે છે- ॥ ૫ ॥

सर्वज्ञः सर्ववित् पराऽस्य शक्तिर्विविधैश्च श्रूयते स्वाभा-
 विकीज्ञानबलक्रियाचवेदाहं समतीतानीचर्तमानानि
 चानुनभविष्याणि च भूतानि मातुवेदन कश्चन इत्यादि
 अस्मिन् प्रगटया अस्मिन् लब्धविना डिपदेशे कोने डरे ल्या रोर्छे
 अस्मिन् डरे छे डे अस्मिन् नश्चिद्रूपानो प्रतिप्रिम्प छे ते पोत पोता
 नेन डिपदेशे राप्ताय छे. त्यां समन्त डिक्ने छे अस्मिन् डरे
 अस्मादि वस्तुने विशेषो पोतां भुनिप्रिम्प न्नेया विना डिन्भ
 त्तप्पां धेतो अस्मिन् वर डरे पण्णा वात नही डरे अस्मिन् डरे शो
 ते डिन्भ त्त अस्मिन् पोते धास्ते अस्मिन् वन न्तु प्रमाणा नर्थी अ
 नेनेने परंपरा गुडि अस्मिन् ज्ञान थशे नेने पण्डिपदेश
 डरवानो संलवनर्थी थर्छे शङ्खो अस्मिन् शिथ्यने डिपदेश-
 शङ्खवानो प्रयोक्तव्य नर्थी अस्मिन् अस्मिन् अस्मिन् अस्मिन्

તછે ત્યારે શીઘ્ર અને જ્ઞાનપણ ઉભિત થયું તેવાસ્તે ઉપદે-
શને કરવો તે નિશ્ચયો નન છે તે માટે ભેદ ને છે તેન સિ અ છે
એ નિશ્ચય અ છે - ॥ ૧૨ ॥ સ્ત્રોક ॥ દેહિના સ્મિત્યથા દેહકો
માંચો વૈવંજરા ॥ તથા દેહાંતર પ્રાપ્તિર્ધીરસ્તત્રનમુચ્યતિ ॥
॥ ૧૩ ॥ અર્થ - નેમ્ આ દેહને વિશે જીવને કુમાર અવસ્થા
અનિભેવન અને બ્રહ્માવસ્થા થા અ છે તેથી કુમાર અવ-
સ્થાના થઈને ભેવન અવસ્થાને યાએ છે ભેવન અવ-
સ્થાના શરથઈને વૃદ્ધપણને થાય છે અને વૃદ્ધાવસ્થાના
શરથઈને અગદેહના શપામીને વ્હીનું દેહ પ્રાપ્તી થા અ છે
ત્યાં સ્થીર વૃદ્ધિવાળા એવાને ધીર કુદૃશ શોડકતા નથી-
ત્યાં જાણવાન એવાને શ્રીકૃષ્ણ તેમને અત્લી પ્રાપ્ત એ છે કે
શાસ્ત્ર દારીને કુદૃશ તે પોતાના બરોબરી થા સંગાથે યુધ્ધ

उरबु के उच्यीत नामयोग्य छे ॥ १३ ॥ अश्लोक ॥ मात्रा-
 स्पर्शास्तु कौंतेय शीतोष्णसुखदुःखदाः ॥ आगमापा-
 यिनो भित्वा स्नास्ति तिक्षस्वभारत ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ हे हुं-
 ताना पुत्र अर्जुन मात्रा न दशार्धद्वियो ते भन्ना शब्द स्पर्श
 रूपा, रस, गंध, शीत, उष्ण, (मृदु) को भव पुष्प कवीश अने
 शास्त्रादि प्रहार अने संज्ञेग वियोगारि कहुः अने देवा वा
 का छे तो पण हे लारत तमे लरत वंशीद्वी अने ने आग-
 माथा छे ने उत्पन्न थावुं अने नाश थबु अर्थ ॥ त् अने मोडरे
 ब्रां शुष्म दुः अथा अछे अने नाश था अछे अने दत्ता भारे
 अने अनीत्य छे भारे तमे शहज डरे ॥ १४ ॥ अश्लोक ॥ ये
 हिनव्यथ ये ते ते पुष्प पुरुषर्षभ ॥ समदुःख सुखं धी-
 रं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ हे पुरुष अस्व

અનુન સુખ અને દુઃસ્વ એ બે સ્થાન છેનેને એવોને
ધીર પુરૂષને ને પીડાનથી કરી શકે તો તે પુરૂશ મોક્ષને પામે છે
॥ ૧૫ ॥ શ્લોક ॥ ૬ નાસતો વિદ્યતે ભાવોનાઃ ભાવો વિદ્ય-
તે સતઃ ॥ ઉભયોરપિ દૃષ્ટોંતસ્ત્વ નયોસ્તત્ત્વદર્શિભિઃ ॥ ૧૬ ॥
અર્થ ॥ ને આત્માનું નિત્યત્વ સ્વભાવીક પણ છે અને દેહો
નું નાશ પણ છે તેનું અશોકલિમિત્તકર હોય છે તેનો ઉપરાગતા
સૂત્રગતા સુશ્ચનાનુશોચં નિપંડિતાઃ ॥ એવચને કરાને
એનો સ્પષ્ટ અર્થ દેખાડી એહી એ ॥ નાસત ॥ એ સ્ત્રોક
કરીને અસત ને શરીર છે તનો શત ભાવયતો નથી અને શત
ને આત્માને નો અસત ભાવનથી એવો ને દેહ અને આત્મા
એ એકનો તત્ત્વજ્ઞાની પુરૂશો એ નિશ્ચય કરીને યુ છે હવે દેહ
ને છે તે અચેતન વસ્તુ છે તેથી એનું અસત નામ ખોટું સ્વ

રૂપ છે. અને આત્માને છે તે પૈતલ્ય છે નાદે તેથી સતનામ
 સામુ સ્વરૂપ છે એવો નિર્ણય કરેલો છે તે આ અર્થ આગળ
 નામ્બોડના વિશે સ્પષ્ટનામ પુણ્યોડરી શું ના. આંવના શિનુ
 તદ્વિદ્ધિ અને અંતંબંત મેં દેહા એ ખેમ્બોડે ઉરીને ॥
 શ્લોક ॥ અવિનાશિતુ તદ્વિદ્યેન સર્વમિદં નમ્ ॥ વિ-
 નાશમવ્યય સ્યાસ્ય ન કશ્ચિત્કર્તુ મર્હસિ ॥ ૧૭ ॥ અર્થ ॥
 હું અર્જુન આત્માનું અવિનાશીત્વ પછી કેલું છે તે હું તમને કહું
 છું. ને આત્મત્વે ઉરીને એ સર્વ અર્થેન ન તત્ત્વવ્યાપી કરેલું છે
 તે આત્મત્વેન અવિનાશી તમે બ્રાહ્મણ, ને વ્યાપક વસ્તુ છે.
 તે અતિ સૂક્ષ્મ છે, એને વ્યોબ્ને કોઈ પણ નાશ કરી શકતો નથી
 અને ને વસ્તુ માં વ્યાપી ન્મય છે તે વસ્તુના રાખા નુ દાસારિડ
 વાયુ ઉત્પન્ન કરીને નાશ કરી શકે છે એવા સ્તે આત્મતત્ત્વ

ને છે તે આવીનાશી છે કેમકે અવ્યય છે અર્થાત તેથી વદ
તુલ્ય વધતુ નથી ॥૧૭॥ શ્લોક ॥ અંતવંતઃ પ્રેમદેહાનિત્ય-
પ્રયોક્તાશરીરિણઃ ॥ અનાશિનો પ્રમેયસ્ય તસ્માદ્બુદ્ધ્યસ્વ
ભારતા ॥૧૮॥ ગ્રંથી ॥ હવે નાશ રહીત અને પ્રભાણ રહીત
અને નિત્ય એવોને શરીરમાં અંતરન્મી ને આત્મા તેનો ને
આદેહ છે તે નાશવંત છે કેમકે ને આદેહ તે વધે છે અને વ
ધે છે તેથી ને વધે વધે તેનો નાશ પણ છે અને આ અપ્રમેય
છે અર્થાત્ મૈતન્ય ને છે તેનું પ્રભાણ ડોઈ કરી શકતુ નથી ગ્ર
ને અર્થે તન્ય વસ્તુને એભાણવા યાકો છે તેનો ખુલાશો ને
કંમાં અધ્યાયને વિશે કહીશું ॥ એતદ્યોવેચિતિંતં પ્રાહુઃ ક્ષેત્ર-
જ્ઞામિતિ તદ્વિદઃ ॥ કે અર્જુન આત્માને છે તે દેહ વધવા વ
દવાથી વધતો વદતો નથી અને આદેહને ભાણવા યાકો છે

તેથી આ આત્મા દેહથી ન્યારો છે અને એક રસ અને નિ-
 ત્ય છે એવા સ્તે આત્માને અવિનાશી પાડુ છે અને દેહને
 નાશ પાડુ છે ને એવે ઉશોચકરવા લાયક નથી એવા સ્તે-
 શસ્ત્રપાત અને પુદ્ગલવાક્યા છિક્ષસ્પર્શ તે પોતાને વિશેષ
 થવા બીજાને વિશે ને પ્રાપ્ત થયો તેને ધીર ન ધારણ કરી
 બેશક ન કરો અને મોક્ષ સાધન ને છે તે કલાનુ સંધાન રહી
 ત છે તેથી યુધ્ધ રૂપ ને તમારું કર્મ તેમજ અંતર ન કરો ॥ ૧૮ ॥
 શ્લોક ॥ ચાલ ન વેતિ હં તારં ચ ચ્ચેનં મન્યતે હતમ્ ॥ ઉભૌ તો-
 ન વિજાની તો નાયં હં તિ ન હન્યતે ॥ ૧૯ ॥ અર્થ ॥ હે જનનુભ
 ને પુદ્ગલ આ આત્મા મારનાર નથી ને બ્રહ્મ છે. અને ને એને બી
 બ્રહ્મરણે કરીને મરેલો બ્રહ્મ છે તે બેઉ અન્ના મી બ્રહ્મવાં એ આ
 ત્મા નથી કોઈ ને મારતો અને નથી મરેલો ॥ તમા બ્રહ્મવું અને

મરતું તે શરીરનું સંનેગ વિભેગનું કારણ છે. નગતમાં આત્મ
પાત્ર છે તેણે હિંસાદિ ન કરવું તેનો ભત્તવ્ય એ છે તે કે ઉત્તમ
શરીર વ્યુત્પન્ન ડુર્ગાથી મળે છે એવા સ્તે વિભેગન કરવા
॥ શ્લોક ॥ ન જાય તે મિયતે વાક દાવિનાયં ભૂત્વા પ્રવિતાવા
વાન પ્રયઃ ॥ અજો નિત્યઃ શાશ્વતોયં પુરાણો હન્યતે હ-
ન્યમાને શરીરે ॥ ૨૦ ॥ અર્થ ॥ હું અર્જુન આત્માને છે તે
કોઈ કાલમાં પણ નન્મતો નથી અને મરતો પણ નથી. અને થયો
પણ નથી અને થવાનો પણ નથી એટલા માટે એ આત્માને છે
તે અન્મા છે અને (નિત્ય) એક સત્ત્વ અને આત્માને છે
દારે હેવા વાળો છે અને (પુરાણ) અર્થાત્ પ્રથમ પણ એવો ને
હતો એ કારણે કરી શરીરના શાયવાથી પણ આત્માનો નાશ
યતો નથી. ॥ ૨૦ ॥ શ્લોક ॥ વેદાવિનાશિ નં નિત્યં યનમજમ-

व्ययम् ॥ कथं स पुरुषः प्रार्थय कं दानयति हंतिकम् ॥ २९ ॥
 अर्थ ॥ ने पुरिष आत्माने अनन्मा अने अविडारी (नित्य)
 अइइइशा नाश नहि तन्न एछे हे अरनुन ते पुरिशा अनी ननेडे सम
 रावे अने प्नी ननेडे भभोर अर्थात् अने हुं भरावीश अथवा मा
 रीश अने ने शोग्य इरवो ने अनात्मज्ञान मुकछे ते वास्ते शो-
 उनो त्याग इरीने नमे युध्युडरो ॥ ११ ॥ वासांसि जी
 र्णानि यथाविहाय नवानि गृहानि नरोऽपराणि ॥ तथा-
 शरीराणि विहाय जीणान्यन्यानि संयाति नवानि देही ॥ १२ ॥
 अर्थ ॥ उद्यपी शरीर नाश यवापी आत्मानो नाशनथी तथा
 पी शरीर वियोगनो तोरो इ इरवो न्नेछे अये अये अन्नुन नो
 अन्नि प्रायस भन्नुने श्री इष्टु वयनडे छे हे ने भन्नुन मा म
 नुथ्य लुण्ठे वस्त्रनो त्याग इरीने नवीन वस्त्रने घाइए इरेछे

तेभ्यः छर्त्तुं देहनां त्याग इतीने आ ह्यव प्रीति नवी देहपा
 रण इरेछे अर्थोत्त आधर्म युध्यने विशे शरीर त्याग इत्वा
 धी मोक्ष अथवा र ह्य उनामेव तानु शरीर प्राप्तया अछे
 अमेवास्ते तमेने शोड इरोछो तोशोड इत्थानु डारण नथी पा
 २२ ॥ श्लोक ॥ नैनं छिंदंति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ॥ न
 चैनं कूदयं त्यापो न शोषयति मारुतः ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ ॥ अ
 विनाशितु न हि द्विष्ये न सर्वमिदं तनम् ॥ हे अर्जुन अथाइय
 ने नै तभन प्रथम इह्यु इतुं ते अविनाशी ने छिन्न र तेने शुभ
 धी शर मन्वाभां आवे तेथी इरी पण निश्चय इरी अछी अ
 ने अत्माने शस्त्र छेदन इरतुं नथी नेने अग्नि आळतो न
 धी अने वायु चो शुडा तो नथी पा २३ ॥ श्लोक ॥ अच्छेद्यो
 इयमदाह्योऽयमक्व द्योऽशोष्य एव च ॥ नित्यः सर्वगतः

स्थाणुरचलायं सनातनः ॥ २४ ॥ अर्थ एवेङ्कारायी
 जेछेहन डरवा योग्य नथी अने आळवा योग्य नथी अने
 लीलवा योग्य नथी अने शुडववा योग्य थतो नथी तेथी-
 आ आत्मा नित्य छे सर्व देव अने भनुष्यादि शरीरोने वि-
 शे व्यापी रह्यो छे. स्थिर स्वत्वाव अथत्त छे अने सनात
 न छे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ अव्यक्तो यमचिंत्योऽयमविकार्यो
 ऽयमुच्यते ॥ तस्मादेषं विदित्वैनं नानुशोचि नुमर्हसि ॥
 २५ ॥ अर्थ ॥ अने अव्यक्त नाम अति सूक्ष्म छे नेथी म
 गर न्नेवाभां आगतो नथी अने यितवन नाम न्नेवाभो प-
 ण्ण आगतो नथी अने अविडार नात्र विडार रहित छे अथा
 स्ते अने अंशुं न्मणीने तमे शोच डरवा ना अडु नथा पारणा
 श्लोक ॥ अथैवैनं नित्य जानं नित्य वा मय ममुतम् ॥ तथा

पितृमहाबाहो नैनं शोचि नु महसि ॥ २६ ॥ अर्थ ॥ लग्ना
न अर्गन ने इहे छे हे महाप्याहो ने तमे अमा आत्मा नित्य न
नमे छे अथवानित्य मरे छे अंबु न्न न ए शो तो ए शो य इखा
यो य नथी डार ए डे न्न्म मर ए पण अ नि वार्य छे ॥ २६ ॥
श्लोक ॥ जातस्य हि ध्रुवो मृत्पुर्ध्वं जन्म मृतस्य च ॥ त-
स्मादपरिहार्ये न त्वं शोचि नु महसि ॥ २७ ॥ अर्थ ॥
ने भेड ने नो न्न्म छे ते नु भलु पण निश्च छे अने ने मरे छे
ते नो न्न्म पण निश्च छे अवास्ते ने नो परिहार नथी ते नो शो
गन डखो न्ने छि अ ने थी ते म पण शो य न ही डरो ॥ २७ ॥
श्लोक ॥ अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत ॥
अव्यक्तनिधनान्येव तत्र काप रि देवना ॥ २८ ॥ अर्थ ॥
हे अर्गन विद्यामान व्यक्ती प्रथम अवस्थाने विरोध डरे

અને અવસ્થાંતર પ્રાપ્તિ થાય તેને વાચીને અતિ અત્ય-
 શીડ છે તેનો પણ મનુષ્યાનિ ડોને વિશે શોકનો અંત લવનથી
 તેડકડું છું હે ભારત ભરત વંશોત્પન્ન અનુન નનુ બ્યા
 દીડ ભૂત છે તો પણ નનમને વિશે પ્રથમ નેતાનથી અ-
 નેતન્યા પછી અને મરવા પેહલાં અને મધ્ય અવસ્થાને વિ-
 શે ભગવાનને નનુએ છે ફરી અંત અવસ્થાને વિશે પણ ને
 તાનથી ત્યાં શીયે કેમ કરવા ને ઈએ ૧૧૨૮ ॥ શ્લોક ॥ આ
 ચાર્ય વત્સયતિ કશ્ચિદેન માશ્ચર્ય વહુ દતિ તથે વચાન્યઃ
 ॥ આશ્ચર્ય વચ્ચૈનમન્યઃ ગ્રણોતિ શ્ચુત્વાપ્યેન વેદનં ચૈવ કશ્ચિ-
 ન્ ॥ ૨૯ ॥ અર્થ ॥ હે અનુન શરીરનં આત્મા અનુતોય
 ગા શીડ કરવાનુ કરણ નથી એ વેંડકડું ને અને શાંત થ-
 ડી ન્યારે ને આત્મા તેન વિશે ॥

(૨૬૪) નેવાવાબા (વકતા) કેવાવાબા તેપણ આત્માને ન્નણવા
 નેડુર્લભ છે પુર્વેને લક્ષણ કહ્યાં તે પુકત એવાં અને સર્વેથી વિ
 લક્ષણને આત્મા તેને કોઈ એક મોટા તપ થેડેનાં પાપનાશ
 યઈગયાં છે અને પુન્ય બહુ દુર્ગંધે એવાને મનુષ્ય આશ્ચર્યની
 પેઠેન્નુ એ છે તેમજ બીજા મનુષ્ય આશ્ચર્ય બરોબર છે છે તેમજ
 વધી બીજા પુરિશ એ આત્માને આશ્ચર્યની પેઠે સાંભળે છે અને
 કોઈ એક મનુષ્ય સાંભળે છે નોપ પણ નિશ્ચે બનાતો નથી અર્થ
 ત એ આત્મા સ્વરૂપને નિશ્ચે બેવું કેવું આત્મકું અને બાહ્યું તે
 પણ સુત્તેલ છે એમ કહ્યું છે ॥ ૨૭ ॥ સ્લોક ॥ દેહી નિત્ય મબધો
 યંદેહે સર્વ સ્વભારત ॥ તસ્માત્સર્વાણિ ભૂતાનિ ત્વં શોચિતુમ
 હૈ સિ ॥ ૩૦ ॥ અર્થ ॥ હે અર્જુન મર્વ દેવતા દિક્કથા શર શરી
 એને વિશે આબહવ અબબધ છે કારણ તે શરીરોનો નાશ થવાન

यीमेनोनाशायतो नथी रमेवास्तेरुमा स्सर्वत्नीह्मा छिडो नो ते भेश
 चङ्करवायोप्यनहिं ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकंपितुम
 हं सि ॥ धर्म्यान् दिव्युक्ताच्छ्रेयोऽन्यस्तन्मियस्य न विद्यते ॥ ३१ ॥ अर
 ॥ अनेनेभ्यावतमानयुद्धते ७७ वहिस्तायुक्तछे तो पएहे मरुमि
 षोभादियज्ञाज्योप्वरतभारो स्वधर्मछे अभुं न्नीने पएत नोरध्या
 हुप्पीनेने छेने हि किं मे ड दत्त निग्भेने धर्मयुध्य डर बुं च्मे विनाप्पी न्नि डि
 पायडव्याएडा रडनथी देभअमि षोभअज्ञने विरोछागने भोरछे ते
 भांते छाप ७ ७ जङ्गरानो तुच्छ छे हूछटीने देवशशिरमछे छे मेवास्तेतयज्ञ
 ने विशेषास्त्राएने छागभारवानो घशानन्मे बोने छे भे ते नां पुएय छे
 अभनयुध्यने विरोदेशस्त्रले छे ने पतानाशाननुप्पआनीने र ड छे
 ते उपरशस्त्रनापवानो घशानथी डि मे ड मे शस्त्रभंगनयनव्वा ॥ अस्त्राका
 द्वाविमौ पुरुषौ लोके सूर्यमंडलभेदिनौ ॥ ३२ ॥ अथ व्याडयोगयुक्तश्च

रणेचाभिमुखेहतः ॥ ३२ ॥ अर्थ ॥ हे रामरत्ननुज्जेन्मरोडनामर्थ
 उठुने सोज्ज्वलातगतमांघ्येपुईषोसूर्यभंडनेभेदिनेअष्टपदनप्र
 स्तथाअछेअपुईषयोगयुक्तेनेसल्यास्तीअनेज्जिनेनेरएनेयिशे
 सनमुज्जुध्दंडरीनेभरएपाभेछेतेभनुष्यशरीरमुडीनेद्वगतीने
 रमासाथाम्मछेत्यारेतेडर्मनेविशेपापनथीपुएयनछेनेमंडोछिपुईष
 नीडोटेलीडामळीडितारीनेतेनाछिपरदुशाळाअरोडयात्याग्नेहायी
 अष्टछेयानीयछेतेविचारडरीनेयुध्दंडरोआश्लोक ॥ यदृच्छाचो
 पपन्नस्वर्गद्वारमपावृतम् ॥ सुखीनःक्षत्रियाःपार्थलभंतेयुद्ध
 मीदृशम् ॥ ३२ ॥ अर्थ ॥ हेपथापुत्रअर्जुनपीतानीभेद्येभेहनतविना
 प्राप्ताथयेभुअनेजुब्धुथयेवुंस्वर्गनिंस्वारयेवुंनेआयुध्द्वारयानिपु
 एयवानअर्वादेक्षत्रियोतेयुज्ज्वरेपाभेछेए३२ ॥ श्रीक ॥ अथचेत्वं
 भिमघांम्यसंग्रामंनकारिष्यति ॥ ततःस्वधर्मकीर्तिचिह्त्वापा

पमवाप्स्यसि॥३३॥ अर्थ॥ न्नैकदा चिनत्ते भस्माद्यन्मुष्मन्हीडशो
 दोषो तानास्य घर्भे न्छने नीतीनोपएत्ता शङ्करीने पापेन पामशो ॥ ३३ ॥
 श्लोक॥ अकर्ति च पिभूतानि कथयिष्यंति तैल्ययाम् ॥ संभावित
 स्य चाकर्ति मरणादतिरिच्यते ॥ ३४ ॥ अर्थ॥ अने ब्योड पड़त भारी अ
 ण्हेड अ पडी ति आण्ण त भं वर्णे न इशरी ते अ पडी ति न शवान पुडुषो ने अह
 गतेन विरो भस्वान्तेथी पए अ चिडछा ॥ ३४ ॥ भयाद्रणादुपर-
 तं मस्य ते त्वामहारथाः ॥ ये पांचत्व बहुमतो मूत्वायास्यसि लाघ
 वम् ॥ ३५ ॥ अर्थ॥ अहेने म्मुष्मन्तो नारने ह्थी रने दयाथी युष्मन्ही
 डरता भारी अ पडी ति डि मथशो अवे अ ण्णु न नार अली मा यस्स मण्णे-
 श्री डृष्ण ल गवान वयने डे वा व्याग्यो डे न्म्रा डर्ह्णु चनादि भह रथी ओ
 ने अस्स मयने विरो प्रथम प्यह्णु रवीर त भने माने ने मनी संगथी
 ध्यन्हीडरवाथी रमपमानयाय्य

हूनुव दिष्यंति तवाहिताः ॥ निदंतस्तवमामय्यं ततोदुः
खनरं नु किम् ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ अंडारण्यो ज्ञाने दुर्धोष
नाच्छि तमार शत्रुन्मा तमार साभर्थ्यने निदंशे अने न हो
जोत्व वाथेग्य अमेवाधयन ज्योत्वशे अर्थान् अमेडे होडे अ
नुनिनुं साभर्थ्य डीछि पण शूरवीरोना स्तनस्रज युद्ध करवाने
नथी अने डेवक शोत्नासरि शस्त्रधारण करे ज्योत्ने म स्त्रीज्यो
ना अलुपणने विशेषे सिंह अने सर्पादिडना शिवाभण होयछे
तेने स्त्रीधारण करेछे परंतु साक्षात सिंह सर्पादिड न्मेवाथी—
प्राण त्याग करी अमे प्रमाण अन्नुनना धनुष्यादिड शस्त्र हरेन्य
रं अमे भुयोधनाछि ज्योत्वशे त्यारि अंधी अन्धीडिडुः प्रभीक्ष्णु
डीधुंछे; अर्थान् ज्योत्ने अथडी भरवुं अेवछे अमे भमानशे ॥
३६ ॥ स्लोक ॥ हतोवाप्राप्यसि स्वर्गं जित्वा वाभो ह्यसे

महीं॥ तस्मात्तु चित्तकोतये युद्धाय क्रतुनिश्चयः॥ ३॥
 अर्थ॥ हेतों तेय ते जिंदाहुं हेतुः अनेयी शूरवीरने युद्धने
 विशेषीन्नने हाथे मरवुं था तेनेभारवुं अउत्तमछे अने
 श्री कृष्ण अर्जुनने डेहे छे डे धर्मयुद्धने विशेषीन्ननाभा
 रवायी भरशो तो तभने भोक्ष भळशे अनेयीन्नशत्रुजने
 भारशो तो पृथ्वीने भरंड डडरान्य (शत्रुबिनाहुं) राख्यतो
 गावरी तेवास्ते हे अर्जुन तभे युध्य डडवुं अहुं निश्चय डरी
 ने हाथे भाराधनुष्य बाण लंछने उगीउत्ताथा आ॥ ३॥ ॥
 श्लोक ॥ सुखदुःखे सुमेकत्वात्काभालाभौ जाजयो॥
 ततो युद्धाय युज्यस्व न वपापमवाप्स्यसि॥ ३८॥ अर्थ॥
 अने सुखदुःख अनेनाल अने न्य अन्ध अने अने अने अने
 नीने इरीथी युध्यने उद्यम डरी अडर एथी तभे पाप नही

ब्यागरो न्ने इत्थानु संघान रटीत युध्यइपने पोतानो स्थध
मंडरशीतो तमने मोक्षमळरो तेनो उत्तर- ॥ स्वेस्वेकर्म-
एयभिरतः सिद्धिं विदंतिमानवाः ॥ अत्रमारोडरीने नो
क्षथरो ण श्लोक ॥ एषातेऽभिहितासांख्ये बुद्धियोगी-
त्विमांशुणु ॥ बुद्ध्यायुक्तो ययापार्यकर्मबंधग्रहास्यति
॥ ४० ॥ अर्थ ॥ श्री इष्टां देहं छे देहं अन्नुनने अुध्ययु
क्तं कर्मयोगतेनुं महात्महं उहंछुं आप्नुध्यै युक्तं कर्मन्नेरा
ने विशेषार्थात् निष्कामकर्मयोगने विशेषांशुं पशुना
शनर्थी अर्थान् प्रारब्धडरीने स्वभासथायतो एषाते नि
शब्धनर्थी अने न्युन अचीडतानुं एषानर्थी अद्यभंतो धो
रो अमारंलपणं संस्सारीड प्पुल्लयथी रक्ष्णो डरेछे हेमा
थी णैवेहनामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ॥ अनेनुं पुत्राशोष्मा

ગલ્લ તમને કહીશું ॥ ૪૦ ॥ શ્લોક ॥ વ્યવસાયગિકાબુદ્ધીરે
 કેહકુરુ નંદન ॥ બહુશારવાત્યનંતાશ્ચબુધ્યયોવ્યવસાયિ
 નામ્ ॥ ૪૧ ॥ અર્થ ॥ હે અર્જુન કામ્યકર્મ વિષઈક બુધ્ધીય
 કી મોક્ષસ્વાધન તૂત બુધ્ધીનિબુદ્ધિ દેખાણે છે આશાસ્ત્રમાં
 અને સર્વકર્મમાં નિશ્ચાત્માક બુધ્ધિએકત છે મુમુક્ષુનેકરવાયો
 જ્યકર્મમાંતેબુધ્ધિછે તેનેવ્યવસાયાત્મિકાકેહછે - અર્થાત્તનિ
 શ્વચાત્મિકા તેએકત છે. અર્ધાઆત્મસ્વરૂપ નિશ્ચયથાયછે.
 અનેકામ્યકર્મવિષયિકબુધ્ધિ અવ્યયસાયાત્મિકાકેહછે. ત્યા
 કામનાવિકારનેવિશેદેહયકી પ્રથમ (બુદ્ધિ) અનેઆત્મસ્વ-
 રૂપનોઅસ્તિત્વમાત્રછે પરંતુઆત્મસ્વરૂપનોપથાર્થ નિશ્ચ-
 યયતોનથી. આ નિશ્ચયાત્મિક બુધ્ધિનેવિશેષોક્તસ્વાધન નિ-
 મિત્ત સર્વકર્મછે. એવાસ્તેએકત છે. અનેકામ્યકર્મ વિશયને

વિર્ષે, સ્વર્ગ, પુત્ર, પશુ, અને અન્ન ધન ઇત્યાદિ અનેક કામના
ઓછે; એવાસ્તે તે કામ્યકર્મવાળાઓની બુદ્ધિ અનેક છે ત્યાં
પણ એક કામના નિમિત્ત કર્મ કરીને અનેક સ્થળોની ઇચ્છાક
રે છે તેમકે પુત્ર પ્રાપ્ત થાય એ કામના સારિ યજ્ઞ કરીને, આપુ-
વ્યાદિકનીતે ઇચ્છાકરે તે વાસ્તે બ્રહ્મા આપ્યાતું તે બુદ્ધિ માં
બ્રહ્મા આપ્યો છે એવાસ્તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવાનું કર્મ તે ઉત્તમ છે -
એનો એ અનિપ્રાય છે. ॥ ૪૧ ॥ સ્લોક ॥ યામિમાં પુષ્પિતાંવા-
ન્યં પ્રવદંત્ય વિપશ્ચિતઃ ॥ વેદવાદરતાઃ પાર્થનાન્યદસ્તીતિ-
વાદિનઃ ॥ ૪૨ ॥ અર્થ ॥ હે પાર્થ આત્મગતમાં અજ્ઞાની પુરુષ
છે તે કેવળ વેદનાવાદ કરવાવાળા. અર્થાત્ વેદમાં સ્વર્ગ દિશ્કે
બંને કહેબાં છે તેને ગ્રહણ કરવાવાળા તે શું કહે છે કે સ્વર્ગ પ્રાપ્તિ
થવું એ સમાન બીજીને પદાર્થ કોઈ નથી એવું કહેવાવાળા ॥ ૪૨ ॥

॥ श्लोकं ॥ कामात्मानः स्वर्गपराजन्मकर्मफलप्रदो ॥ किं-
याविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्राप्ति ॥ ४३ ॥ अर्थ ॥ अने
हाभनां भाछे यित्तेने भनुं अवायेते पण स्वर्गने साहिं माने छे जे
वाने पुष्प स्वमान रमणीय अने, लन्मडर्म ईप्सु छलने आपनारी
अं लोगतथा अर्थ निमित्त क्रिया छे. तेमां अवी अवाएलीने हे
हे छे ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ भोगैश्वर्यप्रसक्ता नानया न हृतचेत-
सां ॥ व्यवसायासिका बुद्धिः समाधौ न विधियते ॥ ४४ ॥
अर्थ ॥ अनेवाने लोण अने अश्वर्यभां आश इत्यं अन्वा अवा
अने वेदवाएली अहेइरीने हरीग अंबुछे यित्तेने तेनेनु तेनाभनने-
विशे निश्चेज्जु छि प्राप्तयती नयी ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥ भोगैश्वर्य-
प्रयावेदानि स्त्रैर्गुण्यो भवार्जुन ॥ निर्दोहो नित्यसत्त्वस्थः नि-
र्योगक्षेम आत्मवान् ॥ ४५ ॥ अर्थ ॥ अर्जुन हे छे हर्जनरी-

માત પિતાથી પણ અઘીડ પાલન કરવા વાઢા અને વેદને છે તે
અતિ અત્ય વલ્લદાયક છે અને ફરી નન્મ આપવા વાઢા એવા
નક મીને કેમ કરો છો અને વેદમાં ફોલાએવાને કર્મનો ત્યાગ કરવું
તે કેમ કરે છો એ શંકા પર ત્સગવાનુ એવાને આ દુષ્ટાને કેરે છે કે અ
નુન ત્રણ ગુણ છે ને માતે નોત્રે ગુણી કેરે છે અર્થાત્ આ નગતને
વિશે પુરૂષ ચણાન્ડે તે પુરૂશોને વિશે કે ત્યાગ સત્ત્વ ગુણી છે અ
ને કેટલાક રત્ને ગુણી છે કેટલાએક તમો ગુણી છે, એ અધાતુ
શ્રીશોના વિષય અતાવવા વાઢા વેદ છે ત્યાં તમે નિસ્ત્રૈ ગુણ છો
અર્થાત્ રજો ગુણ તમો ગુણે ત્યાગી અને સાત્વિક ગુણનું
ગ્રહણ કરો. અને નિર્દહનામ સંસારીક સુખ હુઃખ થકી રહિત થા
ઓ અર્થાત્ તે સુ રહન કરો નિરંતર સત્ત્વ ગુણે વિશે મન રા
ખો અર્થાત્ કામના રહીને કર્મ ને કરમ કરો અને નિરત્ન મેગલે

મને છે તે અપ્રાપ્ત થયું છે તે પ્રાપ્તિ સારિ અને રહીએ છીએ અ-
 ને ને વસ્તુ પ્રાપ્ત થાય છે તેનું સ્પષ્ટાકરણું તેને સ્પષ્ટ કરે છે; તમે
 એ બેની ઈચ્છાના શબ્દો અને આત્મસ્થિતિને છે તેને જાણવા
 સારિ તમે ઈધોગકરો બનીને અર્થ ॥ વેદાઃ ત્રૈગુણ્ય વિષયાઃ
 ાવેદ આણુ યુગને પ્રગટ કરવા ચાહ્યા છે તેવા સ્તે હું અનુન ત-
 મે નિસ્ત્રૈગુણ્ય થાયોનામ નિશ્ચયે વૈદિને કમ છે તે કરો નિ-
 સ્ત્રૈગુણ્યને શબ્દ છે તેના આધિને વિશે નિર એવેના મેને અવ્ય-
 ય છે તેનો નિશ્ચય એવો અર્થ થાય છે અને નિર નિશ્ચય નિ-
 સ્થાયો અને શબ્દ છે તેનું અમરકોશમાં પ્રમાણ છે હવે ત્યાં અ-
 બુનનામનમાં શકા પ્રાપ્ત થઈને વૈદકકર્મને છે તે અને કહે-
 તેથી હુ ઈયુકર્મકર તે ઉપર ભગવાન કહે છે કે હું અનુન નિર્ધિધ્ય
 થઈને નિત્ય નિધિ અને અસિધ્ધિ તેને સામન્નશિને રક્ષણ કરો

અને અંત્યાને મન તેને વશી કરો ॥ ૪૬ ॥ સાલ્લિહ નંકર્ન છે તે
કરો નિદ્રા અથવા સુખદુઃખ ત્યાજ્ય અભ્યાસ અને નય પરજન્ય-
અને પાપ પુન્ય તે છે તેને બેરોચર માનીને તને સફળ કરો અને ॥
૪૭ ॥ છાક ॥ યાવાન થયે ઉદપાને સર્વતઃ સંપૂર્ણ દેકે ॥ તાવા-
ન્સર્વેષુ વેદેષુ બ્રાહ્મણસ્ય વિજાનતઃ ॥ ૪૮ ॥ અર્થે ॥ પ્રથમ
તેમને મન કચુને વિદ્યને વિશે ત્રિગુણાત્મક મન કહેવા છે ત્યાતમે
પરો સાત્વીક કર્મ કરો તેનું પ્રિવાશોહું કંઈ છું સમગ્ર વેદમાં
કહેલાં એવો ને કર્મ તે સર્વને ગ્રહણ કરવા બ્રહ્મગણથી કેમ કે
નેમકુલા વાવડીતલાવ અં આદિ લેઈને એન તનાથાનક
ને સર્વે છે તેમાં પાણી તરે લુછે તે માથી મનુષ્યોને નેટલી
ઈછા ફોપ તેટલું ગ્રહણ કરે છે એમન આત્મિય છે તે અ-
ત્મ પરમાત્માના ઉપાર સ્માના કરવા વાલાઓને સર્વ વેદ

યી સાત્વીકકર્મને છે તે ગૃહણ કરવું યોગ્ય છે ॥ ૪૬ ॥ મુક્તિક
 ॥ કર્મપયેવાદુધિકારસ્તે માફલેષુકદાચન ॥ માકર્મફ-
 લે હેતુભૂર્માતૈસંગીઽસ્વકર્મણિ ॥ ૪૭ ॥ અર્થે ॥ ૪૭ ॥ અહિં
 ન હૃદય સત્વગુણને વિશે સ્થિતનામ રહ્યા એવાને યુગ્મદ્યુત
 ને નેટવું ગૃહણ કરવું બ્નેઈએ તે હું કહું તે સાત્ત્વિક નિત્યને
 મિત્ય રમને કામ્યને કર્મ એમો કાઈ પણ ફલ કરી શકત ને.
 સાત્ત્વિકથામા આર્વેછે એવા ન કર્મ તેમ કૈવલ્ય તમને આર-
 ણ કરવાનો અધિકાર છે અને ફલને વિશે પણ ને ભોગવવા
 ની ઈચ્છા તે પણ તમે કારણરૂપ નથી અને અને અકર્મને છે તે
 કર્મ નરક રવું તેને કહે છે ને પંક તમે પૂર્વે એવું કહ્યું ને ફરણ ભૂ-
 મિને વિશે યુદ્ધાનહીં કદ્રુ એમ અકર્મને વિશે પણ તમારી ની-
 જ્ઞાનથી એ તાત્પર્યે ક કર્મ કરવું એન યોગ્ય છે તેનું કારણ આ

ગલ્લેદેવ્વાડીશુ ૧ ૪૬ ૧ । નવકર્મેણામનારંભાનં નૈષ્કર્મ્યં પુ
 રુષોદમ્ભુતે ॥ એવાસનં હેઅભ્બુનેકર્મં કરુણેપણં કુલ્લીનીં
 ચ્છાનરોષ્વવીં નિહાસં કર્મથેડીં મોહરં માત્તિથાઅહં ૧૪૭
 ॥ યોગસ્યઃ કુરુકર્મોગિસંગત્યક્ત્વાધનં જય ॥ સિધ્ય
 સિધ્યોઃ સસમોભૂત્વામમલ્લં યોગકુચ્યતે ॥ ૪૭ ॥ અર્ચી ॥
 હવે પ્રથમશ્વોડોનાં અર્ચં પ્રગટ્વતાવીં એછીંએ હે અભ્બુ
 નં સિદ્ધિઅને અસિદ્ધિને વિશે સ્મરહીં કરીઅને યોગ
 મારહંવાં એવાને ચાહવ્યંદુષ્ટિયાદીડોને વિશેને આશકેન
 નીંછે તેને અથવા કર્મને વિશે આશકનીંછે તેને મુકીનેકર્મ
 કરો અનેને સિદ્ધિઅને અસિદ્ધિએ બરોબર છે તેનેને
 ગડેહંછે અર્થાત્ ચિત્તનીને સમાધાનીંછે તેને પણ બેગ
 કેહંછે, તેનું નાતર્ય એછેને ચિત્તસ્થિર કરીનેકર્મકરો ॥ ૪૮ ॥

સ્ત્રીક ॥ દુરેણત્થવરંકર્મ બુદ્ધિયોગધનંજય ॥ બુદ્ધોઞાર
 ણમન્વિચ્છક્રપણાઃ ફલહૈતવઃ ॥ ૪૯ ॥ અર્થ ॥ બ્નેકહે-
 શોકે તમેએકવારવાર કેમકહે છો એવાસ્તે હુંકહુંકે-
 ફેધનંભય અન્નુનને પુષ્ઠી ભેગથી બીન્કર્મ છે તે અત્યં
 ત નિર્ગહેકારણ પુષ્ઠી ભેગ છે તે સંસારીકહુઃબનો-
 નારાકરવાવાલો અને મોદિને આપવાવાલો છેઃ અને વિના
 નેકર્મ છે તે બંધનકરવાવાલો છે એવાસ્તે પુષ્ઠીને વિશે પ્રબ
 ત્થાઓકે મેકે ફકની ઇચ્છાકરવાવાલાકૃપણામ અતિ
 લ્હોત્તી છે હવે પુષ્ઠી ભેગતેશું છે હુંતમને કહુંકુંભેમરમ
 ણાકથુ મુખ્યકનાત્યાગવિષયયા આવાંતરકર્મનીસિ
 ધ્ધિઅને અસિધ્ધિને વિશેનેસમત્વ વિષયને છે તેને પુ
 ષ્ઠીયોગકહે છે એતવ્યયસાયાત્મિકાપુધ્ધિ છેઃ ॥૪૯॥

॥ સ્લોક ॥ બુદ્ધિયુક્તો જાહાતી હાઉ મે સુદૃઢ તદુદ્ધતે ॥ ત-
 સ્માદ્યોગાયયુજ્યસ્વયોગઃ કર્મસુ કૌશલ ॥ ૫૦ ॥ અર્ચ્ય ॥
 હે અભુતન આત્મોકને વિશેને પુરિષ પુદ્ધિયોગ યુકત કર્મ કરે-
 છે; તેથી અનાદિ કાલથી સંચીત કરેલા એવાને સુદૃઢ અને
 દૃઢ તને પાપ તેનો ત્યાગ કરે છે તેથી તમે ભગને ન્નણીને-
 પુદ્ધિયોગ ને છે એવાસ્તે યુકત થાઓ એ પુદ્ધિયોગ ને
 છે તે ક્રિયાના દર્શને વિશે કૃશાલ ટકવ્યાણ કરવા વાલુ છે
 ॥ ૫૦ ॥ સ્લોક ॥ કર્મજંબુદ્વિયુક્તા હિ ફલં ત્યક્ત મનીષિ
 ણઃ ॥ જનમંધવિનિમુક્તાઃ પદગચ્છંત્ય નામયમ્ ॥ ૫૧ ॥
 અર્થ ॥ પુદ્ધિયોગ યુક્ત એવાને જ્ઞાનવાન પુરિશ ને છે તે ક-
 મથી વિત્યન્ન થએલુ ને દૃઢ તેને ત્યાગીને નન્મમરણથી મુ-
 ક્ત થાઓ છે અને સર્વ ઉપદ્રવ થકી રહી ન થઈને વિષ્ણુ ભેડે

नेपाभेछे ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ यदानं सोऽहकलिलंबुद्धिर्वा
 नितरिष्यति ॥ तदागंतासि निर्वंदं श्रीतव्यस्यश्रुतस्यच
 ॥ ५२ ॥ अर्थ ॥ हे अर्जुन ! आगळ उद्दण्डा अने हवे प-
 छीकडीं शुं असे सावित्रमंथाने वर्तछे अने अचेवत्तीथडी नारा-
 थ आछे पापलेना अने थाने तमे ते तमासी पुब्धिभो हरीप
 पापने मुडीने शुध्यशरी त्यारेने नाराथडी आडाकने वि-
 शे प्रथमने आत्याग डग्वुं अरेवुंने सांनकवुंते अने आडा-
 कने क्काधितमे सांनकशो ते वैरागने तने प्राप्तशरी ॥
 ५३ ॥ श्लोक ॥ श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्च-
 ला ॥ समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यपि ॥ ५३ ॥
 अर्थ ॥ ने आगळ न्नेगने विरो डी दंडुंने रे सांनकांने आ-
 धित्वर्षने तमने ने डेहवुंछे तने यदा तने आत्मइ ज्ञान-

પુર્વકે છે ને માં એવું બુધ્ધિનું વિશેષ પણું તેથી સંસ્કાર થએલાને
 કુર્માનુષાન તેનું વંદના ગાનુતને યોગ સદાક ફલ કરીએ છીએ શ્રુ
 તીને કાન તેવો કરીને હું કહું ને તમે સાંભળ્યાં અને વિશેષ કરીને
 સુદ્ધિ એવી અને તત્વ વિષયક એવી અને પોતે અચલ એકરૂપ
 એવીને તમારી બુધ્ધિ તેન્યારે કર્મના અનુષ્ઠાને કરીને નિર્મલ
 થશે ત્યારે મનને વિશે નિશ્ચયનામ સ્થીરતાને પામશે એને બ્ર
 હ્મીને આત્મહર્ષને ન પામશે ના ૫૬ ॥ શ્લોક ॥ અર્જુન ઉવાચ ॥
 સ્થિત પ્રજ્ઞસ્ય કામાસમાધિસ્ય સ્ય કેશવ ॥ સ્થિતધીઃ
 કિં પ્રપ્નાયેત કિં માસિત પ્રજેન કિમ્ ॥ ૫૭ ॥ અર્થ ॥ ન્યારે
 ભગવાન એવાને શ્રીકૃષ્ણે તમણે પૃથા પુત્ર એવાને અર્જુનને એ
 વાક્યે ન્યારે તે અર્જુન નિશંગઝડમનુષ્ઠાન રૂપકર્મ યોગ અને
 સાધ્યને એગસાધ્યને બ્રૂત સ્થિત પ્રજ્ઞતા તેના સ્થરૂપને અને સ્થિ

रत्नुच्छिन्ने श्रीपुद्गेशोनीयाग्रयेरीते अनुष्ठाने प्रहार उच्छयात्
 ग्या देडशव, सभाघिस्य ग्रंथे स्थित प्रज्ञार्थान् स्थिरप्लुच्छि
 वाक्का पुद्गेशोडेम ज्वालेंछे जनेडेम ज्येशे छे अनेडेन थालेंछे ते
 नात्तक्षिणभनेडहो ॥ ५४ ॥ श्लोक ॥ श्रीमगवानुवाच ॥ प्रज-
 हातियदाकामानुसर्वान्पार्थमनोगतान् ॥ आत्मन्येवात्मनाः
 तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥ ५५ ॥ अर्थ ॥ इव श्रीहृण्णत्न
 गवान् वयन् उहेंछे हे अर्जुन न्गतने निशे स्थिरप्लुच्छिवाक्का
 नुं स्वप्नश्चमं ह्रींछीम् ते स्त्रीलकोन्धे, जेठिपए मनु-
 प्यनी याल्मयत्त ठ तडेवान् आवीतेथी तेनुं स्वप्न पशुकेबामां
 आबुं जेवास्ते स्थिरप्लुच्छिवाक्का जेवाले भनुष्यते निवृत्तिम्
 र्थात्तेनीयात्तथारेणीम् हे उहीम् छीम् हे पार्थ पोतानास्व
 र्पने विशे पोतानुं मन प्रसं नताने पाभ्युतो सर्वङ्गभना ज्योने

त्यागउदेच्छे साधेने पुत्रशने स्थितप्रज्ञादेवाभ्रछे ॥ ५५ ॥ श्लो
काः दुःखेष्वनु द्विमग्नाः सुरैषु विगतस्मृद्गः ॥ वितरागभ-
यः क्रोधः स्थितभीमुनिरुन्ध्यते ॥ ५६ ॥ अर्थ एते भक्त्यु-
क्तः प्रेने विरो उध्वेग पान्तु नर्था अने शुभने विरो उच्छा राप्पुन
भी अने निवृत्तो ने पल्लुछे भेहे त्तय त्तया को धने नु जेवाहे सु
निहन तेने लगतने विरो स्थिर सु छिवाळा डेहेछे ॥ ५६ ॥ श्लोक ॥
यः सर्वत्रानभिस्नेहस्तत्तप्यशुभाऽशुभम् ॥ नाभिनंदति
न हि स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥ ५७ ॥ अर्थ एने पुरश लगतने
विरो सर्व मित्रवर्गने विरोपण उदासी पणुन थी राप्पती अने
प्रियवस्तुना संज्ञेग पणु तथा वियोग पणु तेनो आनंदने दुःप्पने
पान्तो जथी तेनेपण स्थिर व्यु छिवाळा डेहेछे ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥
यदा संहर्तते नायं कूर्मोऽगानीव सर्वसः ॥ इन्द्रियाणि दिवा

र्येऽप्यस्तस्य भक्षाप्रतिष्ठिता ॥ ५८ ॥ अर्थ ॥ द्वये आहुतृषु
 त्पारेऽप्यव्यानीपेठे सर्वभोगं संकटं च संनेदीत्येवमेव स्वयं
 ठंडीयोना विषययडो ठंडिकं न भूगिरेछ तथीतनी व्युत्थित
 स्थिरथाग्रच्छे अर्थात् मेनेपरा स्थिरभूच्छिवोच्छेदं छे ॥ ५९ ॥
 श्लोक ॥ विषयाविनिवर्तते निराहारास्य दंष्ट्रिनः ॥ रसवर्ज्य
 रसोप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥ ६० ॥ अर्थ ॥ हवे ठंडिक्योना
 आहाररंजनाह विषयनेथी विषयना इर ते भनुथनी विषययि
 निविना विषयनिवन्तथाग्रच्छे अने नेने विषय प्रीतिपरापर का
 वाहे आत्मातेना स्वरिपने न्नेथायडी निवृत्तिथाग्रच्छे ॥ ६१ ॥
 ॥ श्लोक ॥ यततोत्थापिकौ ते यपुरुषस्य विपश्चितः ॥ इन्द्रि
 याणि प्रमाथि निहरंति प्रसन्नमनः ॥ ६२ ॥ अर्थ ॥ हंडीनी
 पुत्र अर्जुन ठप्परन्ताछरीन विना विषयने विषने प्रीति ते निवृ

તથાનીનથી અને વિષય ખાને પ્રિતિતે નિવનથયા વિના જ્ઞાની
 પુરૂષ ચત્વરે છે તોય પણ તેની બ્રહ્મવાને છેદિયો તે ફરેકરી
 મનને ફરણ કરે છે અર્થાત્ મનને લોભ પમાડે છે ॥ ૬૦ ॥
 શ્લોક ॥ નાનિ સર્વાણિ સંયમ્ય યુક્ત આસીત મત્સરઃ ॥ વશે-
 નિપત્સેંધ્રિયાણિ તસ્ય પ્રજ્ઞા પ્રતિષ્ઠિતા ॥ ૬૧ ॥ અર્થ ॥
 હવે નેગી પુરુષને તે સર્વ છેદિયોને વશ કરીને મારે સ્વાધીન કરે
 છે તેથી નેને છેદિયો વશ છે તેની બુદ્ધી પણ સ્થિર ન્નાગવી તે
 બુદ્ધિ અનુનને નગવાને પુષ્ટ્યું કે સ્થિર બુદ્ધિ વાળા ન-
 ગતનો કે મરે છે તેનો ઉત્તર ભગવાને કહ્યો ॥ ૬૧ ॥ મનોક
 ॥ ધ્યાયતી વિષયાન્સુસઃ સંગસ્તેષુ પજાયતે ॥ સંગાત્સંજા-
 યતેકામઃ કામાત્ક્રોધો મિજાયતે ॥ ૬૨ ॥ અર્થ ॥ તે
 અનુન બ્રાત્ય છેદિયોની તે પ્રબળ યાથી અને તેને વશ નાન-

उरे तेनो घेरा डेह्वो छे इवे भननो धर्म डहु छुं ते मनुष्य विषयने-
 भनमां राभे छे तेनी ज्वायार्थ डिया ने छे तेने स्थिर डेह्वे तो एरा
 विषयने बिशे अरा डती उत्पन्न था अछे तेथी डमना उत्पन्न-
 था अछे उभनाथी कोय उत्पन्न था अछे ॥ ६२ ॥ स्लोक ॥ क्रो
 धाद्रवति संमो हः संमो हात्स्मृति विप्रमः ॥ स्मृति प्ररा
 ह्मिना सो बुद्धिना रात्र्यणश्यति ॥ ६३ ॥ अर्थ ॥ अने
 क्रोधथी मोह उत्पन्न था अछे मोहथी स्मृतिने बिशे त्ममगा
 उत्पन्न था अछे तेथी अस्मिना रात्र्ये छे बुद्धिना राथी पोतेना
 रात्र्ये छे तेथी संसार नाहुः खने बिशे पडे छे ॥ ६३ ॥ स्लोक ॥
 रागद्वेष विपुर्केस्तु विषयानिन्द्रियैश्चरन् ॥ आत्मवश्यै-
 र्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥ ६४ ॥ अर्थ ॥ अने वास्ते
 हे अन्तुने भनने वरा डवुं अने गन्धे गन्धने अने वा पुईरा ते

રાગદ્વેષતેથી રહીત થઈને વિષય ઉપર પ્રિતિઋને વૈર રાખતાન
થી એરીતે પોતાને વશછિયોને રાખીને વિષય સેવન કરે છે -
તે પુરુષ પ્રસન્નાને પામે છે ઋને નિર્મલ થિત્ત થઈ ન્નય છે ॥ ૬૪ ॥
॥ સ્લોક ॥ પ્રસાદે સર્વદુઃસ્વાનાં હાનિરસ્યોપજાયતે ॥ પ્રસન્ન
વેતસોઽસ્માસુ બુદ્ધિઃ પર્યવતિષ્ઠતે ॥ ૬૫ ॥ અર્થ ॥ હે ઋન્
ન નેનુ મન પ્રસન્ન થાઅ છે તેના સર્વદુઃખના છે તે નાશ પામે
છે; તેથી પ્રસન્ન થિત્ત વાલ્ડા પુરુશોની ને સુધ્ધિતે આશ વિશે રહે છે
તેથી પ્રતિષ્ઠિત થાઅ છે ॥ ૬૫ ॥ સ્લોક ॥ નાસ્તિ બુદ્ધિરયુ-
ક્તસ્ય નચાધુક્તસ્ય ભાવના ॥ નચાભાવયતઃ જ્ઞાતિરશાંતિ
રશાંતસ્ય કુતઃ સુખમ્ ॥ ૬૬ ॥ હે ઋન્નુન પ્રથમને હે સુ-
સમત્વ રૂપયોગ, તેને ગયુક્ત વિના પુરુષને સુધ્ધિયતી નથી અ
ને ન્નાવના પણ, થાતી મથી. ઋન્નાવ વાલ્ડા પુરુશોને શાંતી થાતી

नथी अने शांती बिना डेभ शुप्र मिळे ॥ ६६ ॥ श्लोक ॥ इंद्री
 पाणां हि चरतां यन्मनो नु विधीयते ॥ तदस्य हरति मज्ञां
 वायुर्नावमिवांभसि ॥ ६७ ॥ अर्थ ॥ न्यान्ते विषयमावर्ति
 रं हंस्वीजो छे अने वीने ईंद्रियो तेनी पाछळतेनुं मन त्यागी रहे-
 लुं छे ने भन नळने विरोनावने चायुनी पेंठे अपापुराणी लु-
 च्छिने हरण हुं छे ॥ ६७ ॥ श्लोक ॥ तस्माद्यस्य महाबाहो नि
 गृहीतानि सर्वशः ॥ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रति-
 स्थिता ॥ ६८ ॥ अर्थ ॥ हे महाबाहो तेनाथीने नी ईंद्रियोने
 विषयथी सर्व प्रदारे रोडाई रहे ली छे तेनी लुच्छि प्रतिष्ठित
 तस्थीर लुच्छि ॥ ६८ ॥ श्लोक ॥ या निशा सर्वभूतानां
 तस्या जागर्तिसंयमी ॥ यस्यां जाग्रती भूना निद्रा निशा न-
 स्यतो मुनेः ॥ ६९ ॥ अर्थ ॥ यस्यां जाग्रती भूना निद्रा निशा न-

યો એવા અને પ્રસન્ન મનવાલાની ને સિદ્ધિને હુકું તે સં-
 લ્લ છે અર્જુન સર્વત્ર ત પ્રાણિમાત્રની ને રાત્રી અર્થતિ રાત્રી સ-
 દુરાનામ રાત્રી જોયે વ્યર જન મહારાકે આત્મ વિષય બુદ્ધિને આ-
 ઈંદ્રિઓને વશ રાખેલીઓ એવા અને પ્રસન્ન મનવાલો રમે-
 વાને પુરૂશ તે ન્ને છે. અર્થ તુ આત્માને જોવે છે અને ને શબ્દા-
 દિ વિષય બુદ્ધિને માં સર્વભૂત પ્રાણિમાત્ર ન્ને રો છે અને પ્ર-
 બુદ્ધ થાય છે તે શબ્દાદિ વિષય બુદ્ધિ તે આત્માને ન્નેવાવા-
 લાની રાત્રી છે અર્થ તુ રાત્રી વ્યરો વ્યર અપ્રકર શકે છે ॥ ૬૭ ॥
 શ્લોક ॥ આપૂર્ય માણમન્વલ પ્રતિષ્ઠં સમુદ્રમાપઃ પ્રવિશંતિ ચ
 દ્વત્ ॥ તદ્લ્કામાય પ્રવિશંતિ મર્વે સશાંતિ પ્રાપ્નોતિ નકામ
 કામી ॥ ૭૦ ॥ અર્થ ॥ હું અર્જુન ને મ સમુદ્ર ન્લ વાંડી રીને-
 પોતે ન પરીપુર્ણ છે, અને અન્યથ પ્રતિષ્ઠિત છે નામ અંક ૬૮ ૭૦

अने नाना धिड न देणेने ह्मन्ने देणे गा अछे ते भन ने भनु
 ध्यने सर्वे कामना प्राप्त या अछे ते अखंत शं तिन यां भिछे अ
 ने कामना नी छे उखावा का अयेने भनु ध्य ते शंतीने पा भ-
 तो न थी ॥ ७० ॥ श्लोक ॥ विहाय कामान् यः सर्वान्मुमांश्चर-
 ति निःस्पृहः ॥ निर्ममो निरहंकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥
 ७१ ॥ अर्थ ॥ हे अर्जुन ने उरेश्च सर्व कामनां भुडीने न गत-
 मां निस्पृह ना भरे च्छा रहित ने पावेछे ते निरमम (भम ना व
 गज्जो) अने नो रुने निरहंकार (हंकार विना जो) ते शान्तिने
 पावेछे ॥ ७२ ॥ श्लोक ॥ एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थिवां प्रा-
 प्य विमुह्यति ॥ स्थित्वाऽस्यामंत काले पि ब्रह्मनिर्वाणमृ-
 च्छति ॥ ७३ ॥ अर्थ ॥ हे पृथाउ भ अर्जुन ब्रह्म भा सिन कर
 वा वाळी अमे निडुम डर्म प अवीने स्थिति ते भ त भेने शं श-

व्याવીએને પામીને ફરી મનુષ્યને છે તે એસારૂં પડે નોહતે
 ને પામતો નથી એને આ સ્થિતી એકરીને એતિથિ વધાર
 વચ્ચાઆડ રહેતો પણ મોક્ષને પામી એને બે આલ્મવચ્ચાને
 વેઠીને મર્ણકાલ પર્યંત એવાનું કર્મ કરેતો મનુષ્ય અહ્યને માત્ર
 થાઅંદુ એમાને શુંકેબુછે ॥ ૭૩ ॥ આમ્લોક ॥ — इति श्रीमद्भ
 गवद्गीतासु पविषत्सु ब्रह्मविद्याया योगशास्त्रे श्रीकृष्णा
 र्जुनसंवादे सांख्ययोगो नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥ ૨ ॥ ॐ
 થા ॥ ઇતિશ્રીમત્ભગવદ્ગીતાસાંખ્યયોગોનામદ્વિતીયોઽધ્યાયઃ ॥ ૨ ॥ ॐ
 યાશ્રીમન્ભગવદ્ગીતાસાંખ્યયોગોનામદ્વિતીયોઽધ્યાયઃ ॥ ૨ ॥ ॐ
 દ્વિતીયોઽધ્યાયઃ ॥ ૨ ॥ શ્રીકૃષ્ણપરોક્ત ॥ ॥
 ॥ અર્જુન ઉવાચ ॥ જાયમીત્વેત્કર્મણસ્તે મતાબુદ્ધિર્જ
 નાર્દન ॥ તત્કિંકર્મણિધોરેમાં નિયોજયસિકેશવ ॥ ૧ ॥ ॐ

र्थ ए अरन्तुन पुछे छे हेन नारदन नारेमनेनेम डरम न्नेगथुडी-

स.अ.

३

गलान अत्यंत क्षाईछे तो तमे आघोर डरमने वीरो तुनेशावा.

शते प्रेरणा डरोछो एए ॥ स्लोक ॥ व्यामिश्रैपौववाक्येन बुद्धिं
मोहयसीवमे ॥ तदेकं वदनिश्चित्येन अयोहमाप्नुयात्

॥ २ ॥ अर्थ ॥ तमे घण्टे भीठे घयने डरीने भारे बुद्धिने ल-

मावोछो अयोमने नएा अछे ते भारे नेण्डरीने हुं डय्याएा

मुं अंबुं डार्छपणमने निशय अडरीने डहो एए ॥ स्लोक ॥ श्री

भगवानुवाच ॥ ॥ लोकेस्मिन् द्विविधानिष्ठापुराप्रोक्ताम

यानघ ॥ ज्ञानयोगेन सांख्यानो कर्मयोगेन योगिनाम् ॥

३ ॥ अर्थ ॥ श्री कृष्ण स्वगवान डेहछे . हे पापरहीत निश्चयना

भारगज्ये तेभे तने पाछण डह्या . बियारी दुश्चो नो सरान भारग

अने न्नेगीनो डरम भारग डेअछे ॥ स्लोक ॥ नकर्मणाम

४५

नारम्भानेकम्यपुरुषोऽश्रुते॥ न च सत्यसनादेव सिद्धिं सम-
धिगच्छति ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ पुद्गल इव इत्यनेन ज्ञानार्त्त-
मेव सत्यतो न थी ते करम द्वारा यित्तशुद्धि विना अड्डना सत्या
सथी न सीधीने पाभतो न थी ॥ ४ ॥ श्लोकः ॥ न हि कश्चित्
णमपि जातु निष्ठत्य कर्म कृत् ॥ कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः
प्रकृतिजैर्गुणैः ॥ ५ ॥ अर्थः ॥ कोभि पद्म पुद्गल इति अने
स्वरा इव इत्या विना रेह तो न थी ते मने सत्त्वरत्नने तम अने अणु
भायाना अणु एते पुद्गलने अवश्य इवम य च वा वीशे प्रवरत इच्छे ॥
५ ॥ श्लोकः ॥ कर्मोद्भवाणि संयम्य यश्चास्ते मनसा स्मरन्
॥ इंद्रियाथान् विमृतात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥ ६ ॥
अर्थः ॥ ने पुद्गल छिद्योने विषयमाग्राहते त धर्मे उरमेव
दी अने अने आरोपी यन्पेछे ते पुद्गलने पाप्मं इति ये के मने

अमुं भन विषयं नान्नामुदेहे ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ यस्त्विन्द्रि-
 याणि मनसानियम्यारभते सुनि ॥ कर्मैन्द्रियैः कर्मयोग-
 मसक्तः सविशिष्यते ॥ ७ ॥ अर्थ ॥ मोदने मनसुधांघ-
 दरीयोने वश्यदुरीने चान्ना रहित उर्मिदरेतु व्यागवान्नेगछे
 ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ नियतं कुरु कर्म त्वं कर्मजा योत्स्य कर्मणाः ॥
 शरीरयात्रा पिचते न त्रसि ह्येदं कर्मणाः ॥ ८ ॥ अर्थ ॥
 तु नियमेत्वं दुरभसाय च येन दुरभसतु कर्म अत्यंत शार्दछे-उर-
 भनहीउरेती तारे शरीर छेतं डांछि यान्शरीरही ॥ ९ ॥ श्लो-
 क ॥ यज्ञार्थात्कर्मणो न्यत्र लोकोयं कर्मबंधनः ॥ तदर्थं कर्म
 कौतये मुक्तसंगः समाचर ॥ १० ॥ अर्थ ॥ अग्नवन्तोस्तुह-
 छिम्बुने लगती बिना स्वरगीदि इनीडामनाने बिशे प्रवतयेया
 छे-तेथडीअंधनपोमेछे-तेभाटे हुंती पुत्र तुं शरच डामनाने-

छोटी चर्चने छिबरनी इ पाथा. येते वाशते स्थधर्न अमाचरन् ॥ अस्मो
क ॥ सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः ॥ अनेन म-
सविषध्वं मे षवोऽस्मि ष्टकामधुक् ॥ १० ॥ अर्थ ॥ अन्तरे अमा
ये पेहल्यां प्रन्न इरी तारे ते मने तेन धप्यने धरमरोपी दीघोने इधुं ड
तमे अमा धरमे इरीने धुधी व्यलोने अर्थी रायेत मारामनोरथ पु
रुपाया अमो ॥ १० ॥ अलीक ॥ देवान्भावयतानि न ते देवाभाव-
यंतुवः ॥ परस्परं भावयंतः श्रियः परमवाप्स्यथ ॥ ११ ॥
अर्थ ॥ अमा धरमे इरीने तमे देवने तस इरो अज देव तमने तस
इरे अवीरीने अमे वीन्नने तस इरतां छतां तमे परम इव्या एने
पाधशते ॥ ११ ॥ इहान् मोगान् हि वो देवा दास्यंते यज्ञभावि-
ताः ॥ तैर्दत्तान् प्रदायेप्यो योषुं कृत्स्न एव सः ॥ १२ ॥ अर्थ
॥ दगना दी इ धरमे इरीने मसन्न यथाने देवने तेनने छिच्छे वान-

लोण व्यापशे तेनेने अणुतेभाथी द्यतानोलाग तेभने अर-
 पण्डस्यवागर नेलोगवेछे नेने योरनरावोपपराअओक ॥
 यज्ञशिष्टाशिनः संतो मुच्यंते सर्व किल्बिषैः ॥ भुंजते
 ते त्वय पापाये पच्ये स्यात्स कारणात् ॥ १३ ॥ अर्थाने नग्न
 करतां वधे तुं रजनेते विना लीन न इरतो भथी ते शरव दोषय
 डी भुगतथा अछे ने पोताने न शां अंनराधेछे ते पोते पा-
 पइप छे ने लोन पण पापनुं न इरेछे. ॥ १३ ॥ अओक ॥ अन्ना
 द्रवति भूतानि पर्जन्या दन्नसंभवः ॥ यज्ञाद्भवति पर्जन्यो
 यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ शरव माणिनाच अंन-
 यडी उतपन थाअछे ते अंनवरशा तथा डितपन थायछे चर
 सात नग्न तथा डितपन थाअछे ते लगनदुरमथ डितपन थाअछे
 अनेने वरप्पमथ डितपन थाअछे नाटेम मथय पिमुअर ननगल्लेने डीरो

कुंछो॥कर्मब्रह्मद्रववृद्धिब्रह्माक्षरसमुद्भवम्॥तस्मात्सर्वग-
 तंब्रह्मनित्ययज्ञप्रतिष्ठितम्॥१५॥एवंप्रवर्तितंचक्रनानु-
 वर्तयतीहयः॥अध्यायुरिंद्रियारामोमाधंपार्थसजीबनि
 ॥१६॥अर्थ॥पानीउरेशांछियोनीविशेनीगीमनयधनेअए
 प्रवरतीव्यडरनेअनुशरतो नथी तेनुंछववुं व्यर्थछं॥१७॥ओ
 क॥यस्त्वालमरतिरेवस्यादात्मतुसश्चमानवः॥आत्मने-
 वचसेंतुष्टस्तस्यकार्थंनविद्यते॥१७॥अर्थ॥अनेनेभाए
 रापोतानविशेततपरहोयछंअनेतेपोतानीभैल तनपगहोयअ
 नेपोतेपोतामोनसंतोचनामे तेनेडांछंडरमदुरतव्यनयी॥१७
 ॥ओक॥नैवतस्यकृतेनार्थोनाकृतेनैहकश्चन॥नचास्य
 सर्वभूतेषुकश्चिदर्थव्यपाअयः॥१८॥अर्थ॥तेहनेडांछने
 छंडरवाभाअनेडराववाभांप्रयोदननथीअनेतेनेशरवभा-

एषीभांङोर्णिपणं अग्रथेनोशंजघनधी एए८ ॥ श्लोक ॥ तस्मा
 दसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ॥ आसक्तो ह्याचरन्क
 र्म परमाप्नोति पूरुषः ॥ १९ ॥ अर्थः ॥ अट्टये निंतर ऊरवा-
 नुं उरभवाशनाछोदिने उरउमंडने पुईश आशगती रूहीतड
 रवानु ऊरभउरेछे-ते मोक्ष पाभेछे एए९ ॥ श्लोक ॥ कर्मणैव
 हि सांस्ति मास्थिता जनकादयः ॥ लोकसेग्रहमेवापि
 संपश्यन् कर्तुं मर्हसि ॥ २० ॥ अर्थः ॥ उरनेळ इदिने न्नइहि
 उ सिधीने पाभ्यावास्तेलोइसंग्रहअरथे पणतारे उरम उरवुने
 छंजे ए२० ॥ श्लोक ॥ यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः
 ॥ स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥ २१ ॥ अर्थः ॥
 डेभडे भोटलुं आग्रशने छंने नान्ना आग्रश उरेछे उत्तम उ
 शब्दे प्रमाण उरेछे तेनेलोइ अनुसरंछे ए२१ ॥ श्लोक ॥ न मे

पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किंचन ॥ नानवासमवासव्यं
 वर्तएव च कर्मणि ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ हे अर्जुन मुने स्वतः अयो-
 ल्योऽभाऽर्चिऽउरतप्यनयी अथवा मुने अपरापत वस्तु मत्ववा
 नी छे अने मनयी तथा पिहं डरन डरतो नहुंछु ॥ २२ ॥ श्लोक ॥
 यदिदं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतद्रितः ॥ मम बलमनुवर्त-
 ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ नेहं डरमडरीने डरमने
 विशे मनने दडितो न तडाव्यशस्व भाएश भारी पठे डरे ॥ २३ ॥
 श्लोक ॥ उत्सीदेयुर मे लोकान कुर्या कर्म न च दहमु ॥ संकल्प्य
 च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ नेहं डरम-
 नडं तो आमा एरी नोरा मुहु टे डाला विना नो पाये अने कुवर
 एर डर री डरना र पाडितं तथा तरन्न नो नाश नो डरना अडिग डर
 ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ स्तुता कर्मण्यविदा सो यथा कुर्वीति भारत ॥

कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम् ॥ २५ ॥ अर्थ
 एतेभ्यः अग्नानीषु शिखरीष्वनीषु च्छाये हरम् उरुछेते भलग्नानीन
 पुंश्चनेषु एष्येड संग्रहने अर्थे इत्यनीषु च्छा विना डरम् इरवा
 ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ न बुद्धिभेदजनयेदज्ञानां कर्मसंगिनाम् ॥
 ओषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन् ॥ २६ ॥ अर्थ ॥
 उरम्भमांछे आशङ्कतीने नीरम्भवाग्भग्नानीनीषु छिन्ने स्नेह
 उरयो न हि विद्यावानपुंश्चने छेते सखडरभशादीरीते उरीने भू
 दने डरम्भमांशीति उच्ये ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ प्रकृतेः क्रियमा-
 णानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ॥ अहंकारविमूढात्मा कर्ता
 ह्यमिति मन्यते ॥ २७ ॥ अर्थ ॥ अहंकार उरीने मोहपाशे लप
 ने पुंश्चने भायाने एष उरे ल्वाभेवाने डरम् तेनो डुन डरतां छुं अने
 ममाने छे ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ तत्त्ववित्तुमहाबाहो गुणकर्मवि-

भाग्योः ॥ गुणगुणेषु वर्तते इति मत्वा न सज्यते ॥ २८ ॥ अ-
र्थ ॥ परं तु नेत्रं शृणुष्व ऋणं ये तन्मयं वेगवत् ॥ पशुं भानेच्छेते पुरुष-
प्रकृतीनां गुणोत्पोत्तपोत्तानां इरभन्नेच्छेत् ॥ अनेषु भानिने पोतपोत्ता-
नी मेनेषु धेरेरेच्छेत् ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ प्रकृतेः गुणसंमूढाः स-
न्नेते गुणकर्मसु ॥ तान्कलत्स्माविदो मदान्कलत्स्नविन्वि-
चालयेत् ॥ २९ ॥ अर्थ ॥ प्रकृतीनां गुणोद्देशेने मोहपाप्मेत्वा-
दुशेषत्वादीह उपने अने इरभने विशे अशशतथा अनेच्छेत् ॥ अ-
थाहन्तडाज्ञानवात्पुशेषने सरस्वत्पुशेषे इरभयक्षित्यत्वावयो-
नं ॥ २९ ॥ श्लोक ॥ मयि सर्वाणिकर्मणि सत्यस्याध्यात्म-
नैतसा ॥ निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥ ३० ॥
अर्थ ॥ हे अर्जुन शरस्व इरभनारे विशे अरप एडर अने अनेछा-
ग्रयिने उद्देशेने अशि ममता अने शोह तेनेछोड अने भननोत्ता

पन्नुडीनेनुधडर ॥६०॥ श्लोक ॥ येमेमतमिदनिलयमनुनि
 खंतिमानवाः ॥ अद्धावंतोनसूयंतोमुच्यंतेतेपिकर्मभिः ॥
 ३१ ॥ अर्थ ॥ तेमनुष्य दृढविश्वासे करीन आलशे जनेतेबीरो
 डलपन्ता डंठि जेउपशमन मां जाशरो नहीतेडरमथडीमुड
 दथारो ॥६१॥ श्लोक ॥ येत्वेत्तदप्यसूयंतोनानुतिष्ठंति-
 मेमतम् ॥ सर्वज्ञानविमूढांस्तोविद्धि नष्टानचेतसः ॥ ३२ ॥
 अर्थ ॥ जनेनेजने तुच्छमानीनें जेप्रभारो आलशे नहीतेओ
 रास्यज्ञानरहित ज्ञविदेडीस्वरगमोदयहीनष्ट थआयेमन्न
 ए ॥६२॥ श्लोक ॥ स्वदृशंचेषतेस्वस्थाः प्रकृतेज्ञानवानपि
 ॥ प्रकृतिर्योतिष्मृतानिग्रहः किंकरिष्यति ॥ ३३ ॥ अ-
 र्थ ॥ ज्ञानवानपुईषपए पोतानास्यत्मावने ज्ञनुशरीनेचरते
 छे जनेशरवप्राणीमात्रपएपोत पोतानाप्रवत्नावने ज्ञनुशरीने

चेतंछे तंहा निग्रहं सुंउरनारछे ॥ ३३ ॥ अंश्लोक ॥ इंद्रियस्येंद्रि
 यस्यार्थे रागद्वेषौव्यवस्थितौ ॥ तयोर्नवशमागच्छेत्तौतौह्य
 स्यपरिपंथिनौ ॥ ३४ ॥ अर्थ ॥ शरवे इंद्रिना विषयभो प्रीति
 अने वेरछे तेवेउने त्याघीनघाहाउरुषेयुंनहींडे भडे तेवेउप-
 एशचुछे ॥ ३३ ॥ अंश्लोक ॥ अयान्स्वधर्मोविगुणः परधर्मास्व
 नुष्ठितात् ॥ स्वधर्मेनिधनंश्रेयः परधर्मोभयावहः ॥ ३५ ॥
 अर्थ ॥ परीआरुकोथरुनेइहस्वोपराशारोहोयअनेइहत्याभहा
 पुंशेषपराइंभडोरअत्यस्ताहोयतथापीस्वधरमगुणरहितहो
 यतापरापरधरमउरतासारोछेः स्वधरमनेविशेनरगपरास
 नुछेः अनेपारोधरमल्यनेआपेछे ॥ ३५ ॥ अंश्लोक ॥ अ
 नुनडवाच ॥ अयकेनप्रयुक्तोयंपापंचरतिपुरुषः ॥ अनि-
 च्छन्नपिवाष्पीयबलादिवनियोजित ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ अज-

રજુનપુંછેછે તે શ્રીકૃષ્ણામ્નુષ્યને પાપાપ્પરણને વિશેડોરામ્
 વૃત્તાવેછે. અને ઈછાનકરતાં બ્બનાડકારે કરીને પ્રેરણાકરતાંને
 મરોયેતેમ પાપાપ્પરણકે છે ॥ ૩૬ ॥ શ્લોક ॥ શ્રીભગવાનુ
 વાચ ॥ કામદુષ્ઠઃ ક્રોધદુષ્ઠઃ રજોગુણસમુદ્ભવઃ ॥ મહાશ-
 નોમહાપાપ્યાવિત્થ્યેનમિહવૈરિણાં ॥ ૩૭ ॥ અર્થ ॥ શ્રીકૃ-
 ષ્ણકેહેછે આઠામકરો ધરને રુણયડીઉતપનયાએ છે અને
 સ્વરથગ્રહકરનારાં છે. મહાપાપસ્વરિપ અને રાત્રુએવાએ કા-
 મકરોયેને બ્બણવા ॥ ૩૭ ॥ શ્લોક ॥ ધૂમેનાવિયતેવાન્હી-
 ર્યયાદર્શીમિલનચ ॥ યથોત્થેનાવૃત્તોર્ગમસ્તયાતેનેદમા-
 વૃત્તમ્ ॥ ૩૮ ॥ અર્થ ॥ નેમપુવાડકરીને જગની અને મલ-
 યીદરપણને આરે કરીને ગરભ વિદાએ આ છે તેમ આ ન
 ગતકામકરોયે કરીને વિદાએ બું છે ॥ ૩૮ ॥ શ્લોક ॥ આવૃ-

તંજ્ઞાનમોતે નજ્ઞાનિનો નિત્યવૈરિણા ॥ કામરૂપેણકૌતે-
યદુઃપુરેણાનેલેનચ ॥ ૩૯ ॥ અર્થ ॥ હે અરજુન એકામશ્વી-
નિત્યવૈરી એજ્ઞાનપુરૂષનું ગજાનઠાડું છે એ અગ્નિની શાંતી દર
વીએ મોઢકડઠાડરૂમ છે ॥ ૩૯ ॥ શ્લોક ॥ इंद्रियाणि मनो बु-
द्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते ॥ एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य
देहिनाम् ॥ ૪૦ ॥ અર્થ ॥ ઈંદ્રીયમનઅને બુદ્ધિએ એનું
સ્થાન છે એ મોઢે હે છે તેમાં રહીને કામને છે તે ગજાનને ઢાકીને
બંધવને મોહ કરે છે ॥ ૪૦ ॥ શ્લોક ॥ तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ-
नियम्य भरतर्षभ ॥ पाप्मानं प्रजहित्वैनं ज्ञानविज्ञान ना-
शनम् ॥ ૪૧ ॥ અર્થ ॥ તે માટે તું મથમ ઈંદ્રીયોને નિયમ કરીને
અગજાનથી ગજાન ને માર કરનાર પાપીનો પરાભય કર પ
૪૧ ॥ શ્લોક ॥ इंद्रियाणि पराण्याहुर्निद्रियेभ्यः परमनः ॥

मनसस्तु पराबुद्धिर्बुद्धेः परतः स्तुतः ॥ ४२ ॥ अर्थ ॥ छेद
 रीत्योत्तेज्याहेरनामपद्यथडीपरछे छेदरीषथडीमनपरछे ॥ मनथ
 डी ॥ पुथिपरछे ॥ जनेमनथडीज्यातमापरछे ॥ ४२ ॥ श्लोक ॥
 एवंबुद्धेः परंबुद्ध्यासंस्तभ्यात्मानमात्मना ॥ जहिराशुमहा
 बाहो कामरूपदुरासदम् ॥ ४३ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासु
 पनिस ० कर्मयोगानामतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ छ ॥ अ
 र्थ ॥ अं परभाषे ॥ पुथिथडीपरभात्माने ॥ न्नीने ॥ अने ॥ मनेने ॥
 छीनायोग ॥ इरीने ॥ अं ॥ दुरन्यडामशतईनो ॥ परात्मवडर ॥ ४३ ॥
 छेति श्रीमन्भगवत्गीतार्थदीपिकायां उरभयोगानामतृतीयोऽ
 ध्यायः ॥ ३ ॥ छ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ इमं वि
 वस्ते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ॥ विवस्मानमनं वेदादम
 नुरिह्वाकं वब्रवीत् ॥ १ ॥ अर्थ ॥ श्रीकृष्णाय ॥ ल्हावान ॥ ३ ॥

छेः नेच्या अग्निनाशिन्नेगपुरबेत्सुरनेहओमन्नुअर्थहवाहु
नेहब्बोत्त१ ॥ एवंपरंपराप्राप्तमिमंराज्यवर्षयोविदुः ॥ सकल
नेहममतायोगोनष्टः परंतप ॥ २ ॥ अर्थ ॥ ते अन्नपरमपरा
गतथात्त्योतेनरान्पीन्येनाहतातेनोब्बुडत्वेत्योपथयोत्तरा
श्लोक ॥ स एवायंमयातेद्ययोगः प्रोक्तः पुरातनः ॥ भक्तोः
सिमेसरवाचेतिरहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ तुभ्वा
रोल्भगतअनेभिन्नेछेभाटेतेनपुरातनन्नेगरअन्निमेतुनेउहोब्बो
उत्तमम् इत्थंछे ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ ॥ अर्जुनउवाच ॥ अपरंभ
वतो जन्मपरंजन्मविवस्वतः ॥ कथमताद्विजानीयांत्वमादौ-
प्रोक्तवानिति ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ अरन्नुनममउरेछेइत्थीइत्थान्
भारोन्नमइमणीछेअनेसुरनोनन्नमपेहेत्तोछेतेमसुख
नेच्यान्नेगउहिरितेउग्यातेडेमनएअजे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥

॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ बहूनिमेव्यतीनानिजन्मानि-
 तवचार्जुन ॥ तान्यहं वेदसर्वाणि न त्वं वेत्यपरंतपः ॥ ४ ॥ अ-
 र्थ ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ अरन्तु न तारा अने भारा अने इत न भगवा-
 ने सरबं दुःखं गुणं तुं न एतोनर्थ ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ अजोपि स-
 न्नव्यात्मा भूतानामीश्वरोपि सन् ॥ प्रकृतिस्वामिधि धाय-
 संभवांम्यात्ममायया ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ नंदपीठं न नभातीत अन-
 अविनाशी अने शरव भाणी भाबेना स्थाभी छीं तथा पीपो तपोत्पा-
 नी प्रवृत्ती भां रहिने स्वशक्ति येइ शिने न न भधारण इच्छी ॥ ५ ॥
 श्लोक ॥ यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ॥ अप्स्युत्या
 नमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥ ७ ॥ अर्थ ॥ नेने शाने ये
 धर न नी गल्वानी थी वेछे - ने अ धर भनुं भाज्य त्याग्ये छे ते शभे
 दुं अनागत भां भगव य छिछीं अने यो दुं नुग नुगने बिरोधापुना

रक्षन्त्यने अरये अने दुष्टनाशने अरये अने धरभनास्थापने अर
 रये अरवतारने धरिंदु ॥७॥ श्लोक ॥ परित्राणाय साधूनां विनाशा
 यच्च दुष्कृताम् ॥ धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥ ८ ॥
 श्लोक ॥ जन्म कर्मव मे दिव्य मे व यो वेत्ति तत्त्वतः ॥ त्यक्त्वा देहं
 पुनर्जन्म नैति भा मे तिस्रोऽर्जुन ॥ ९ ॥ अर्थ ॥ अरे इ अरजुन
 ते भारान्न भ अने हर भ अत्वा डिइ छे अे भन्यार्थ माने छे ते देहा
 तर धाम तो नर्थी ते आराध्य रुपे विशेष ले छे ॥ ९ ॥ श्लोक ॥ वीत
 राग भय क्रोधा मन्मथामासु पात्रिताः ॥ बहवो ज्ञानतपसा पू
 तामद्भावमागताः ॥ १० ॥ अर्थ ॥ अधः पादुषल्य क्रोधने छो
 डीने आराध्य रुपे अरे आशरे ठरीने गनानत पर्व पवित्र यछेने
 आराध्य रुपे पाप्म छे ॥ १० ॥ श्लोक ॥ ये यथा मां प्रपद्ये ते तां त
 थैव भजाम्यहम् ॥ मम बन्तानुवर्तते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥ ११

॥ अर्थ ॥ भाएशशरव मडारे भाराभाशने अनुशरेछे तेभाने

वीभारीसेवाठरेछे तेवोटुं तेनेअनुइत्यथउछुं ॥ ११ ॥ श्लोक ॥

काक्षतः कर्मणां सिद्धिञ्जंत इह देवताः ॥ क्षिप्रं हि मानुषेभ्यो

के सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ अनुष्यलोउने विशेषरमथ

डीत्सीधीडितावलीथाअनेछे तेनी छिच्छा अडेअनाबालामनुथउ

हराटिदेवनुं आशघनइरेछे ॥ १२ ॥ श्लोक ॥ चातुर्वर्ण्यमयासु

खं गुणकर्म विभागशः ॥ तस्य कर्तारमपि मां विध्य कर्तारम

व्ययम् ॥ १३ ॥ अर्थ ॥ मेरथारवरएसुऐइरीने इरमेइरीनेहुन-

वडितपनठयांछे तेनोटुंडरमारछयौं तोपएमनेअइरताअने-

अविडारीअेबोन्नऐछे ॥ १३ ॥ श्लोक ॥ न मां कर्मणि लिपं

ति न मे कर्मफले स्पृहा ॥ इति मां योभिजानाति कर्मभिर्न स

बल्यते ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ मनेइरमनोलेपनयीअनेइरमनारि

પ્રતીર્ષ્ઠાનથી એવોતે મને ન્નરોછે તે કરમ કરીને બંધાનો ન-
થી ૧૧૨ ॥ સ્લોક ॥ એવંજ્ઞાત્વાકૃતં કર્મ પૂર્વેરપિ મુદુમિ-
કુરુ કર્મે વતસ્માત્વં પૂર્વેઃ પૂર્વતરં કૃતમ્ ॥ ૧૫ ॥ અર્થ ॥ હું
રવનાપણ મુદુમ એમ ન્નરીને કરમ કરતા હતા મારે તેને કરમ કર
રતા આવા છે તેને તું કર ૧૧૨ ॥ સ્લોક ॥ કિં કર્મ કિં મ કર્મે
તિકવયોપ્યત્ર મોહિતાઃ ॥ તત્તે કર્મ પ્રવત્યામિ યજ્ઞાત્વા-
મોક્ષસેશુભાત્ ॥ ૧૬ ॥ અર્થ ॥ આ કરમ હુંને અકરમ હુંને
માવિદવાન પણ ભ્રમે છે તે કરમ છે તે હુંને કહી શકે ન્નરી
ને તું અસુભય કી છુદીશ ૧૧૬ ॥ સ્લોક ॥ કર્મ ગાત્યપિ બો-
ધ્યવ્યં બોદ્યં વચિકર્મણઃ ॥ અકર્મણશ્ચ બોધ્યં ગહનાક-
ર્મણો ગતિઃ ॥ ૧૭ ॥ અર્થ ॥ આ કરમ વિદરમ અકરમ એમ બ્રહ્મા
તત્વનો બોધ થયો ન્ને ઈયે એ કરમનો મારગ ગહન છે ૧૧૭ ॥

॥ श्लोक ॥ कर्मण्यकर्मयः परयेदकर्मणि च कर्मयः ॥ स बु-
 धिमान् मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥ १८ ॥ अर्थ ॥
 ते उरभमा अहुरभमा अहुरभमने अहुरभमा इरभन्नुवेछेते
 ने भाणुशभांजानी अने न्नेगी कने शरवे उरभनो उरनारन ए
 ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ यस्य सर्वसमारंभाः कामसंकल्पवर्जिताः
 ॥ शानाभिदग्धकर्माणस्तमाहुः पंडितं बुधाः ॥ १९ ॥ अर्थ ॥
 नेना सरवडि दग्ध अने वाशना अने शडल्प अटलुं हुं डं डं
 अवा अलिमान रहित अने नेना उरभगलान ईप अगली अने
 अने लाछे अवा पुइशने विधवानयोऽपंडित इहेछे ॥ १९ ॥ श्लो-
 क ॥ त्यक्त्वा कर्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः ॥ कर्म-
 ण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः ॥ २० ॥ अर्थ ॥ ते उ-
 रभना कृत्स्नी वाशना छीं डेछे अने नित्य तृप्त अने बोनी राशर

यरहेछे ॥ २० ॥ श्लोक ॥ निराशिर्यतचित्तात्मात्यक्तसर्वप-
रिग्रहः ॥ शरीरैकैवलंकर्मकुर्वन्नाप्तोतिकित्विषम् ॥ २१ ॥
अर्थ ॥ अने ते डरमने विशेष प्रवरतछतो डा छि डरतो नथी अयेवो
रेहेछे नेने आशानथी नेनाम्यिते हेइ अने छि डियो स्वार्थ न छे
अने नेने संसारछो डयो ते डेयळा शरीर घर भरलो छतो पा
पपा भनोनथी ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ यदृच्छालाभसंतुष्टो हृद्वाती
तो विमत्सरः ॥ समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न बिबध्य
ते ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ नेहेवेडरीने मासथायते भांसतो पसपेअ
ने सुप्पुः पादि भतसरनथी अयेवो ते सिद्धीने अशी घीने बि
रीश भान ते डर मेडरीने अंधन पाननोनथी ॥ २२ ॥ श्लोक ॥
गतसंगस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ॥ यज्ञायाचरा
तः कर्मसमग्रप्रविलीयते ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ नेहेने डरवा पणा

નું આનિમાનગછે. ને ને કરમખંધન થઈ સુકાયો છે ને ને ભુચિ
 ત જ્ઞાનને વિશે રહુ છે ને ને શુધ્ધ ભગતી શારે ન કરમ આચરે છે.
 તે નું કરમ સ્સરવ પ્રકારે ત્ની ન્યાય છે ॥ ૨૩ ॥ સ્લોક ॥ બ્રહ્માર્પ
 ણા બ્રહ્મા હવિર્બ્રહ્મા મૌ બ્રહ્મ ણા હુતં ॥ બ્રહ્મૈવ તે નંગતવ્યં બ્રહ્મ
 કર્મ સમાધિના ॥ ૨૪ ॥ અર્થ ॥ આત્મગત્તાની ને છે તે નંગન.
 ભ્રમંચન્નરો છે ॥ ૨૪ ॥ સ્લોક ॥ દેવમેવાપરેયજ્ઞાં યોગિ-
 નઃ પર્યુપાસતે ॥ બ્રહ્માગ્નાવપરેયજ્ઞેયજ્ઞૈર્નેવોપજુક્તી ॥
 ૨૫ ॥ અર્થ ॥ હે ત્વાદૈય નંગનડે છે એટલે પ્પરમચ્ચગની માં
 જીવંતુ આત્મશરવદૈપેકરીને દયનડે છે. એટલે ને ઉપાધીએયે
 તત્ત્વને જીવદશા માત્ર ચર્ચને તે ઉપાધીને નિરાશ કરીને તેને-
 શુદ્ધદૈપેકરીને નિરવિશેરા પ્પરમમા મેત્વે છે ॥ ૨૫ ॥ સ્લોક ॥

ओत्रादीनीद्रियाणान्येसंयमाग्निषुजुह्वति ॥ शब्दादी-
न्विषयान्यन्यद्द्रियाग्निषुजुह्वति ॥ २६ ॥ अर्थ ॥ डेटव-
येड नियमईप अगर्नले बिशेडान आदिं छियोनो हवज डरेछे अ-
नेडेड्वार्छियईप अग्नीमा शब्ददि विषयनो हवज डरेछे अट-
ले छेरीयेने विषययडी अयले भुज्जेडरीने तेना शब्ददि विष-
योहुं अरपण्डरेछे ॥ २६ ॥ अस्लोक ॥ सर्वाणिंन्द्रियकर्मा-
णिप्राणकर्माणिनापरे ॥ आत्मसंयमयोगागौमुह्वति-
ज्ञानदीपिते ॥ २७ ॥ अर्थ ॥ अनेडेड्वार्छियईप अग्नीमा अने आण्डर-
पीतजुधी नियमईप अग्नीमां छियईप अग्नी अने आण्डर-
भो अग्नीने हवेनेछे ॥ २७ ॥ अस्लोक ॥ द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा-
योगयज्ञास्तथापरे ॥ स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्चतयः संशि-
तव्रताः ॥ २८ ॥ अर्थ ॥ तेमनेडेड्वार्छियईप अग्नीमा अने आण्डर-

માણાયામ પ્રલ્યાહાર ધારણા સ્મર્યામી અને કેલ્લા તપોભંગ
 નુ એલ્ને અંત્રાણાદીતપ કરનાશહેટેલ્લાકરૂપનગતકરનારા
 છેડેલ્લાકરૂપ વેદનાપાઠરૂપ ત્વગછકરનાશહેટેલ્લાકરૂપ અરૂપ
 ગનકરનાશહેટેલ્લાકરૂપનગરનાપનાકરૂપ વરત વાલ્લા છે. ॥ સ્લોક ॥
 અપાનેજુક્તિપ્રાણં પ્રાપીપાનેંતથાપરે ॥ પ્રાણાપાનગતીર-
 ત્વાપ્રાણાયામપરાયણઃ ॥ ૨૯ ॥ અર્થ ॥ એટલ્લાક પ્રાણનો અ-
 પાનવાયુમાં હોમ કરે છે એટલે ઉપરનાવાયુને નીચેનાવાયુમાં એ-
 લાવે છે. તેમજ પ્રાણવાયુમાં અપાનેને બેસે છે. એને પ્વડીનીગની
 નોરોથકરે છે એમપ્રાણાયામકરે છે ॥ ૨૯ ॥ સ્લોક ॥ અપરોનય-
 તાહારઃ પ્રાણાન્માણેરુજુક્તિ ॥ સર્વથ્યેતેયજ્ઞાવિદોયજ્ઞ-
 ક્ષપિતકલ્મશઃ ॥ ૩૦ ॥ અર્થ ॥ કેલ્લા એક આહારજિવ

નેચાબીને પ્રાણમાં પ્રાણ હોય છે. એટલે ઈશ્વરીયોનો મનને વિશે
અને મન તો ચિત્તને વિશે અને ચિત્તનો અહંકારને વિશે શંકાર હો
છે એટલા સર્વે નગન કરતાં તે પોત પોતાના નગના ચરણે હરીને પા
પથડી શું ધયાએ છે ૮૮ ૩૦ ॥ સ્તોક ॥ યજ્ઞ શિશ્ન ૬ મૃત સુજોષાં
તિ બ્રહ્મ સનાતનમ્ ॥ નાયં લોકોઃ સ્તય યજ્ઞ સ્થકુતોન્યઃ કુરુ સ
ત્તમ ॥ ૩૧ ॥ અર્થ ॥ નગનનું શેષ એવું કે અમર તનામાં અંત ને
ના લોન કરનાથ ચિત્ત ખુલ્લી થવાં શક્તાતેન બ્રહ્મને માદ્યથા
અછે નગલ નહીં કરનારને આલોક માનશનીતો પરલોકમાં હયા
ગ્રીમલે ૮૮ ૩૧ ॥ સ્તોક ॥ એવં બહુ વિધાયજ્ઞાવિતતા બ્રહ્મણો મુ
રુવે ॥ કર્મજાતિચિદ્ધિતાન સર્વોને વંદાત્વા વિમોદિસે ॥ ૩૧ ॥ અ
ર્થ ॥ એવાનાના શકાસ્વાનુલ વેદમાથી વીશતારેલા છે પરંતુ તે સર્વે
કાઈ વાથીક અને માનસીક કરમ થડી થાય છે એમ નાણાએ ના

एगिनेनुड तथोछिश ॥ ३३ ॥ श्लोक ॥ अग्रान्द्रव्यमथाद्यज्ञाज्ञा
 न्नथज्ञाः परंतपः ॥ सर्वकर्मस्विल्लपार्थज्ञानेपरिसमाप्यते ॥ ३३ ॥
 ॥ अर्थ ॥ अग्रेष्वाहिरतो नाग्रेनाऽव्यभयत् गन्थडीगनान्गग-
 न् अग्रेत्वोशरथशयावाया अग्नेमनः अग्नी प्रवरतीनेविशे रासहसा
 छेदेभाते अत्यंतस्मारेछेः गनान्मांशरवउरनशनायेछे ॥ ३३ ॥
 श्लोक ॥ तद्विद्धिप्रणिपातेन परमग्नेनसेवया ॥ उपदेह्यन्ति तज्ज्ञा-
 नं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥ ३४ ॥ अर्थ ॥ ते गनाननभस्कार अग्नेशे
 वातथा पुंछवाथीथायछे. तेभाटे तत्त्वदर्शी ज्ञेयान्नी ते गनानने
 विषेक्षतुनेउरशे ॥ ३४ ॥ श्लोक ॥ यज्ज्ञात्वानपुनर्भोहमेहंयास्य-
 सिपांडव ॥ येनभूतान्यशेषेणद्रव्यस्यात्मन्यथामयि ॥ ३५ ॥ अ-
 र्थ ॥ अग्रेत्वेतुं शरीयोर्छेहं आत्माभोहंश एशिश नही अग्नेतुनेश
 रव प्राणीभान् अहमय देव्याशे ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ अपिचेदशि

पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृततमः ॥ सर्वज्ञानपूवेनैव वृजिनंसंतरि
ष्यसि ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ नष्टपीतुं पापी हर्षशतथापी गलानर्षपचा
येडरीनेनीशये पापरीप समुदरने तरिश ॥ ३६ ॥ श्लोक ॥ अर्थे
धोसिसमिद्धोभिर्भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ॥ ज्ञानाग्निः स
र्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥ ३७ ॥ अर्थ ॥ ळबोभ
दोस्त अग्निडाष्टने लक्ष्म डरेछे तेम गजन्नेनाब्जनाशरी
रम्बने लक्ष्म डरेछे ॥ ३७ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ नहि ज्ञानेन स
दृशं पवित्रमिह विद्यते ॥ तत्स्वयं योगसंसिद्धिः कालेना
त्मनि विंदति ॥ ३८ ॥ अर्थ ॥ अग्रशंशार भांगना नशरीप्री
ववस्तुनथी ळपुईषन्नेग अटले निशडाभ डरुं अथवा स
नाथी अग्रे परीने परीपडवछे तेकाले डरीने आतम गजानने
पाभेछे ॥ श्लोक ॥ अद्वावान् लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रिय

॥ ज्ञानं लब्ध्वा परां शांतिमन्विरेणाधिगच्छति ॥ ३९ ॥ अर्थः स-अ-
शरणावान् अने तत्पर र्मेने ऋतेरिय अवेरोपुशेणानान पाभेछे ४

तेने पाभीने उतावलो भुडतयायछे ॥ ३९ ॥ स्लोक ॥ अज्ञायाश्च
द्विधानश्च संशयात्मा विनश्यति ॥ नायं लोकोऽस्ति न परो न सु-
खं संशयात् मनः ॥ ४० ॥ अर्थ ॥ अने अणनानी अन्दाहीनने सं-
शय आत्मानाशने पाभेछे. संदेह्यात्वापुशेने आत्वोडने पर-
त्वोडनुं शुष्यते इष्टं प्राप्तयतुं नर्था ॥ ४० ॥ स्लोक ॥ योगसम्य-
स्त कर्माणां ज्ञानसंख्येन्न संशयम् ॥ आत्मवर्तन कर्माणि-
निबध्नन्ति धनं जय ॥ ४१ ॥ अर्थ ॥ नेरोनेगे डरीने इर मनो-
त्याग डेर अने ने गजाने डरीने संशय मुळधी गयाछे. अवेरागना-
नी पुशेने इर भयं धन इरवाने शभशयाने नर्था ॥ ४१ ॥ स्लो-
क ॥ तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्य ज्ञानाभासिनात्मनः ॥ छित्वै

नंसंशययोगमुत्तिष्ठोतिष्ठभारत ॥ ४३ ॥ इति श्रीमद्भग-
वत् ज्ञानयोगो नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ ते माटे
ज्ञान ईपेपेगडेरीने च आपोताना त्दयमांथी अग्नाने डरीने
थ अगेने शंशय तेने छोरीने उलोथा अने निराश भ डर भ डर ४३
इति श्रीमद्भगवद्गीता गगनान योगो नाम चतुर्थोऽध्या-
यः ॥ ४ ॥ ६५ ॥ अर्जुन उवाच ॥ संन्यासं कर्मणां
कथा पुनर्पिंगं च शंससि ॥ यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनि-
श्चितम् ॥ १ ॥ अर्थ ॥ अरजुन पुछे छे हे श्री कृष्ण तम अडवा
र डर भ छोड अंभ डरो छो अने डरी थी डर भ डर भ अंभ डरो
छो त्पोरे अंजेभां शार्दिं ड्यु तेनुं निराह्य ये डरीने डरो ॥ १ ॥
श्लोक ॥ श्री भगवानुवाच ॥ संन्यासः कर्मयोगश्च निःश्रे-
यसकरावुभौ ॥ तयोस्तु कर्मसंन्यासात्कर्मयोगो विशिष्यते

॥ અર્થ ॥ ગ્રીહ્ણકેહેછે હરન ત્યાગ અનેક રમ બ્નેગ એવે
 નેકલાણુકારી એનેછે. પરંતુ ત્યાગ કરતાં બ્નેગસારોનારા
 મ્લોક ॥ જ્ઞેયઃ સનિત્યસન્યાસીયોનદ્વેષિનકાંક્ષતિ ॥ નિ
 ર્દ્વેષો હિ માહાબાહો સર્વંબધાત્પ્રમુચ્યતે ॥ ૩ ॥ અર્થ ॥
 નેપ્રીતી અનેદ્વેષ અનેકરીને રહીત તે નિત્યસંન્યાસી બ્નેણવો
 એવો પુરૂષદ્વંદ્વસહીતથા અછે અનેતે સુખેકરીનેખંધનથડી
 બુદ્ધયાયછે ॥ ૩ ॥ શ્લોક ॥ સાંખ્યયોગી પૃથગ્બાલાઃ પ્રવ
 દંતિ ન પંડિતાઃ ॥ એકમપ્યાસ્થિતઃ સમ્યગુભયોર્વિદતે ફ
 લમ્ ॥ ૪ ॥ અર્થ ॥ સાંખ્ય અનેક રમ બ્નેગ એવે બ્નેબુદ્ધ
 એમ અગલાની કેહેછે પંડિત કેહો નથી એકને વિશેશરીને
 શરાહોયતો બ્નેબુદ્ધનથાયેછે. ને સ્થાન સાંખ્ય યાલાને મા
 સથાયછે તેન બ્નેગીને પણ પ્રાપ્ત થાયછે. ને સાંખ્ય બ્નેબ્નેગ

अवेदिने अवेदने ऐच्छे ते न्न ऐच्छे ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ यत्तां-
ख्यौ प्राप्य ते स्थानं तद्योगैरविगम्यते ॥ एकं सास्थं च-
योगं च यः पश्यति स पश्यति ॥ ५ ॥ संन्यसस्तु महाबाहो
दुःखमाप्तुमयोगतः ॥ योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणधि-
गच्छति ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ इदमन्वया बिना इदमनो त्यग-
इदमनो मोदुःप्यच्छे इदमन्वयमुनि उता वलौ व्याभपा
मेच्छे ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ योगयुक्तो विमरुद्धात्मा विजिता-
त्मा जितेंद्रियः ॥ सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि लि-
प्यते ॥ ७ ॥ अर्थ ॥ नेपुदेष इदमन्वयं करता छता शुद्ध यो छे
आतमन्वयो अवाचने एतुं छे चित्तने छेदिये अवाचने
शरवल्लुत पां अन्वयात्मा तमान्ते तं इदमे इति लेप पमनो
नथी ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ नैव किंचित्करोमीति युक्तो मनेतत

त्ववित् ॥ पश्यन् गृणन् स्पृशन् जिघ्रन् अन् गच्छन् श्व
 पन् श्वसन् ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ तत्त्ववेत्ता उद्दिष्टेषु भूषणैः
 बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः ॥ ८ ॥
 श्लोक ॥ प्रलयन् विस्मृजन् गृह्णन् नृभिषन् निमिषन्
 पि ॥ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन् इति धारयन् ॥ ९ ॥ अर्थ
 व्योम्नैः बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः बुद्धिबुधैः ॥
 रवये पश्यन्तां छत्तां पोतेन डां छत्तां नथीने ये तो छत्तां
 पोत पोतानां विषयने विशेषे वर्तते छत्तां नृभिः
 छत्तां ॥ ९ ॥ श्लोक ॥ ब्रह्मण्या धाय कर्माणि संगत्य त्का क
 रेतियः ॥ लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाभ्रसा ॥ १० ॥
 कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ॥ योगिनः सर्वकु
 र्वन्ति संगत्य त्कात्मकं हृदये ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ नेम उभयलनु

पादुं नेते इरीनि वेपातुं नथी तेनंहे सुदीपनोः रंगडर नडरी
 ने प्वरमने अरपण्डा डरेछे. ते पापेइरिने लेपातो नधी ब्नेगीपु
 ईव अलिमान छोरीने देवत्त भनसुधी छिओ ओंगे इरीने
 डेवळ यित्तशुत्थीने अरथे इरन डरेछे. ११ ॥ श्लोक ॥ सु-
 क्तः कर्म फलस्य क्काशांति माप्नोति नैष्ठिकिम् ॥ अयुक्तः
 कामं कारेण फले सक्तो निबध्यते ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ इरमड
 रतां छतां डर नइत्तनो त्यागडरथाथी अन्ननसुध मात्तथाग्नेछे
 अन्ने डर नरहित पुईषे वासन्नाने नेगे इरीने दत्ताशड तथछने ज्ये
 धनपाने छे ॥ १२ ॥ श्लोक ॥ सर्व कूर्माणि मनसा सन्नस्य
 स्ते सुखं वशी ॥ नव द्वारे पुरे देहि नव कुर्वन् कारयन् ॥ १३
 ॥ अर्थ ॥ छते दिय पुईष भनसुधा सस्य इरमनो त्याग ड
 रीने देइरपनवद्वार नगरने विशेषां छन डरतां छतां अन्ने नडराव

तांछतां सुप्ते इरीने रेहेछे ॥१३॥ श्लोक ॥ नकर्तृत्वं न कर्मा-
 णिलोकस्य सृजति प्रभुः ॥ न कर्म फलसंयोगस्वभावस्तु
 प्रवर्तते ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ ये तन्वई प्रभु तेह वगर छियेने
 इरता पणु अने इर भठि पन्नवतानथी अने इर भई णजो न्नेग
 पणु इरतानथी पणु स्वल्भावपोतानी मेजेने प्रवर्तछे ॥ १४ ॥
 श्लोक ॥ नाद ते कस्य चित्सापनं चैव सुकृतं विभुः ॥ उन-
 ज्ञानेनाधृतं ज्ञानं तेन मुह्यंति जंतवः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ व्या-
 पड मिह तभों डोछिनुं पाप पुण्य ते तो नथी अगमाने इरीने गना
 न डोंडि लुछे तेथी प्राणिमात्र भोंह पाभेछे ॥ १५ ॥ श्लोक ॥
 ज्ञानेन तु तदा ज्ञानयेषां नाशितमात्मनः ॥ तेषामादित्य
 वज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम् ॥ १६ ॥ अर्थ ॥ परं तु भरे ते
 अगज्ञान ते वियारे इरीने नाश पाभेछे त्यारे गनान सुगुहनी

ये अमातमन्थरपने अमाशङ्कंछे ॥ १६ ॥ अश्लोक ॥ तदुत्थ
यस्तदात्मानस्तन्निष्ठाः स्तत्परायणाः ॥ गच्छेत्पुनरावृ
त्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ नैलिषुधीपर
अश्रमने विशेषे तेन भन अमातमाने विशेषे नीनीशदाश्रमने
तेन नेनेरेद्वानुं देडांछे अशरीते गलाने उरीने घोवायांछे पाप
देना अमेवापुशेष ओक्षपाभेछे ॥ १७ ॥ अश्लोक ॥ विद्याविनय
संपन्नो ब्राह्मणे गवि हस्तिनी ॥ शुनि चैव स्वपाके च पण्डि
ताः समदर्शिनः ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ विद्याविनय अनुगत आ
ह्मण अने गाथ हाथी इतरुं यां अल्लछत्वादि शरवने विशेषे
रीत शमान अश्रमने अनुवच्छे ॥ १८ ॥ अश्लोक ॥ इहेव ते जिते
सर्गो येषां साम्यो स्थितं मनः ॥ निर्दोषं हि समं ब्रह्म त
स्माद्ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ अनु भन शरद

प्राणीभात्रभाशन्नानत्वाचने पाण्युते अहीयां लहन्भर
 हितथायछे. अग्ने ज्वरमने विशे रनछे उर एने ज्वरमन्
 भानअने निरदो वछे ॥ १९ ॥ अश्लोक ॥ नप्रहृष्ये त्रियंमा-
 प्यनो द्विजेत् प्रामन्वाग्रियम् ॥ स्थिरबुद्धिरसमूहो ब्रह्मविद्ब्र-
 ह्मणि स्थितः ॥ २० ॥ अर्थ ॥ अथ पदार्थनी प्राप्ति अहेरीने उदरीने ह
 रं ज्वरमने विभीषणस्थानी प्राप्ति अहेरीने उदरेण पात्रे नहीं अ
 ने स्थिरजुषीने मोहरहित ज्वरमग्नाने न्युगत अने ब्रह्मने विरो
 रहै जनेचो ॥ २० ॥ अश्लोक ॥ बाह्यस्पर्शेष्वसक्तत्मा विद्वत्या
 त्मनियत्स्करवम् ॥ स ब्रह्मयोगयुक्तत्मा सुखमदश्च म-
 म्रुते ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ निम्नने विशे विशयने विशे भरगेडरी
 ने अन्तर्वैतपराधीने सुप्रज्ञो अन्तुत्वचायेछे ते सुप्रज्ञे अरम
 गनानी ज्ञस्यलोगत्वेनो वछे ॥ २१ ॥ अश्लोक ॥ चेहि संस्पर्शजा

भोगादुःखयोनयएवते ॥ आद्यंतवंतः कींतेयनतेषुरम-
तेबुधः ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ विषयत्वोऽहुः पदेनारहे इमंडेत्
नी आदिअंत छेते कारे तेभांगनानी दुईष परमत्तोत्तरी ॥
२२ ॥ श्लोक ॥ शक्नोतीहैवयः सोढुं कशरीरविमोक्षणात्
॥ कामक्रोधोद्वेगं संयुक्तः सखुरवीनरः ॥ २३ ॥ अर्थ ॥
नहंसुधीच्छेव तदासुखीऽनडरोधनावेगने शहनडरीशडे छे-
तेपुईषन्नेगीतथासुखी ज्ञाबो ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ चीउतः सु-
खोत्तरामस्तर्याऽतज्योतिरेवयः ॥ सयोगी ब्रह्मनिर्वाणं
ब्रह्मभूतोधिगच्छति ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ नेपुईषने अंतरभांशु
प्वअने अंतरभांआरामअने अंतरभांअनती छे अनेअेशु
प्वअरामनेन्योतीनेने प्पाहेरछिद्यह्वारा नशीते न्नेगीपुई
षप्परममयथताछता ॥ परमानहने भांमे छे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥

लुभंते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः ॥ छिन्नैर्दधान-
 यतात्मानः सर्वभूनाहिते रताः ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ हे रसीपाप-
 यडीशुधछेने संशय रहित छे अने छत यित छेने शरब प्राणी
 नाडल्यागु विशेष तत्पर छे तेनी श्वेष ए प्यभने पाभंछे ॥ २५ ॥
 श्लोक ॥ कामक्रोधावियुक्तानां यनीनां यतचेतसां ॥
 अभितो ब्रह्मनिर्वाणवर्तते विदितात्मनाम् ॥ २६ ॥ अर्थ
 ॥ डाभडरोध रहित छेने छत यित छेने तत्ववेत्ता छे अयेवान-
 तीने मरण थडी पुरवे अने पछे मोक्ष न छे ॥ २६ ॥ श्लोक
 ॥ स्पर्शो कृत्वा बहिर्बत्वांश्चक्षुश्चैवांतरेऽनुवोः ॥ प्रा-
 णापानौ समौ कृत्वानासां फ्यंतरे चारिणौ ॥ २७ ॥ अ-
 र्थ ॥ ज्वाहे रना विषय भन प्राग्भाववाने हेना लाडनी उप-
 रने लभयेनी बये ॥ शरीर एभीने ध्याना मार हो ॥ ये वो प्राण

अपाननेनाहंशभान्दरीने ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ यतैद्वि
यमनोबुद्धिर्मुनिमोक्षपरायणाः ॥ विगतेच्छाभयक्रो-
धोयः सदा मुक्तएवसः ॥ २८ ॥ अर्थ ॥ ईदृश्यमनजु
धीने ७ तीने भोक्षपानबले तत्परने डाभल्यक्रो धरही
तेने निरंतरमुडत ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ भोक्तरयज्ञातपसांस
र्वलोकमहेश्वरम् ॥ सुहृदंसर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शांतिमु-
च्छति ॥ २९ ॥ इति श्रीमद्भगवत्संन्यासयोगो नाम पंच-
मोऽध्यायः ॥ ५ ॥ छ ॥ ॥ अथो मुनियगनेन तप
नो लो गतात्मने अनंत ईदृजं ह्मां ज्ञानाय ३ अने शरवलू
तनो भिन्न अथो मने न्गरीने भोक्षपटपाभेछे ॥ २९ ॥ ई
ति श्रीमद्भगवत् ० इरभ संन्यासभ्नेगो नाम पंचमो ३ अध्या
यः ॥ ५ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ अनाश्रितः कर्म-

फलं कार्यं कर्म करोति यः ॥ स संन्यासी च योगी च न निर-
 ग्निर्न चाक्रियः ॥ १ ॥ अर्थ ॥ श्री इष्टात्मगवान् देहे छेडे उ-
 दमदत्तने छेडिने ने उरवानु उरम इ देते ह संन्यासी कने ते-
 ह ने गी न्नाद्योने ने न्नग्नि होत्र छेडनरो ते न्ने गी न हीं ॥ १ ॥
 ॥ श्लोक ॥ यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्विषां डव ॥ न
 ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥ २ ॥ अर्थ ॥
 हे पांडव ने संन्यास देहे ते ने ह न्ने गन् एते ने श संकल्प त्या-
 ग इत्यो नथी ते न्ने गीथ तो नथी ॥ २ ॥ श्लोक ॥ आरुरुक्षो-
 मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ॥ योगासूढस्य तस्यैव शर्म-
 कारणमुच्यते ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ न्ने गनी प्रापतीने छेछ तो अ-
 वोने भुनी नेने निशान्म इरम डागग छे. अने न्ने गने छेछ
 ता भुनीने शानि डागग छे. ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ यदा हि नेन्द्रिया-

धैर्यं न कर्म ष्वनुवज्जते ॥ सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारू-
ढस्तदीच्यते ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ त्न्दरे ईदृशी यो ना विषय भ्रमे
ततः प्राप उ इरभ्रममे विशेषाशङ्कत यतो न यी तारेते सर्वसं-
कल्पना त्यागीने न्नेगार्हस्तीं देहे छे ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ उहू-
रेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ॥ आत्मैव ह्यात्मनो
बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ अवे अनु इरभे पो-
ताना आतमा अहे इरीने आतमानो उधार इरवो अवे आ-
तमाने प्रपश्य ऐहमां नां अवे नहिं आतमान आतमानो अं
धुछे ने आतमान आतमानो शशु छे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ बंधु-
रात्म स्मिन् स्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ॥ अनात्मन-
स्तु शशुत्वे वर्तितात्मैव शशुवत् ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ नेने-
पोताने आतमां ये इरीने आत्मान् त्यो छे तेने आत्मा

न आत्मनो ज्ञेयं युच्छे. तेनेने आत्मनाये उरीने आत्मान्
 द्यो नथी तेने आत्मनो शत्रु आत्मभा छे तेमन्नां बु ए छ
 श्लोक ॥ जितात्मनः प्रशांतस्य परमात्मा समाहितः ॥
 सी तोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥ ७ ॥ अर्थ
 शीतने गरमी सुष्पने दुःख आनने अपमान अने विशेष
 न्त निरविडा छे. ते शांत पुरुषनुं चित्त डवल सभाधिस्थथा
 यछे. ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजि
 तेन्द्रियः ॥ युक्त इत्युच्यते योगी समलो छाशमकांचनः ॥
 ८ ॥ अर्थ ॥ नेहेनुं चित्त गनान बीगनाने इरीने पुरुष अ
 ने विहार रहितने, ल तेन्द्रियने अने भारिअनेने शोनुने
 ने अरोप्य रहै छे. अवा पुरुषनेनेगी मीये ५८ ॥ श्लोक
 ॥ सुतृद्धन्मित्रा पुरुदासीनमभ्यस्य हृदयवधुः ॥ साधुषपि

चपापेषु समबुद्धि विशिष्यते ॥ ९ ॥ अर्थ ॥ इहं ब्रह्म
मित्र उदासी भयम् स्थ स्वेशी सेव्यं धी इष्ट पुष्टि पापी पु
ष्टि अशरवेनी विरोदनी व्युध्नी समान छे . ते अष्ट न्य
यो ॥ १ ॥ श्लोक ॥ योगीयुं जीत सतत मात्मानं रहसि स्थि
तः ॥ एकाकीयत चित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥ १० ॥ अ
र्थ ॥ एतेन गत्वा शरी पुष्टिने वाशान्ता अने परिग्रह छोडीने अ
लोका अज्ञाते रक्षीने यित्तं छेदीयो सुधांशरीर स्थीर इरिने नि
रंतर पुध्नीनी शमाधी इरवी ॥ १० ॥ श्लोक ॥ शत्रुचौ देशम
तिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ॥ नात्युच्छ्रितं नातिनीचं
चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ तेनो मंडार अने शुध्
स्थाने पोतानुं ध्यासन अत्यंत छियुने अत्यंत नीधुं नक्षी अ
नुमाटीनुं योगगुं डरीने तेउ पर हर लहर लउ पर डाली आग्र

गनुं पाम्भुं ते परलुगुं जीछावीने ॥ ११ ॥ श्लोक ॥ तत्रै-
 काग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ॥ उपविश्यासने-
 युज्याद्योगमात्मविशुद्धये ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ ओवाग्रम-
 ब्ध आशान उपर ध्येशीने यित्तनें धिद्योनी डीरीया म्मेधुज
 शीने मननी म्मेडायताने यित्तनी शुधीने अरथे न्नेगा यर
 लाडयुं ॥ १२ ॥ श्लोक ॥ समं कायशिरोग्रीवं धारयन्नच-
 लं स्थिरः ॥ संप्रवेक्ष्य नासिकाग्रं स्वेदिशब्धान् बलोक-
 यन् ॥ १३ ॥ अर्थ ॥ शरीरमस्तुडने जेडने डंपरकीतयुधारा
 पीने उट्टीना इनाटेड डिपर योपीने दिशा म्मेने न्नेता ॥ १३ ॥
 श्लोक ॥ प्रशांतात्मा विगतभिब्रह्मचारिव्रते स्थितः ॥
 मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीनमत्परः ॥ १४ ॥ अर्थ
 ॥ शांतचित्त योपीने निरन्तर यर्धन पञ्चम्यारिनुं वरत्त श

प्रीने भनने नीयभभां राप्पीने भारे विशे यित्त शप्पी ततप
रयर्छनें न्नेगनुगत थाय ॥१४॥ ॥ श्लोक ॥ युंजनेवं सदा
त्मानं योगी नियतमानसः ॥ शान्तिं निर्वाणपरमां मत्सं
स्था मधिगच्छति ॥१५॥ ॥ अर्थ ॥ अये प्रहारे वश्य इरियुंछे
यित्त अंवा न्नेगीने निरंतर यित्तनुं शमाधान इरवो छतो-
भोक्षने भां अये छ अने हुंनेनो अयाय छों अंबी शंतीने पा-
मेछे ॥१५॥ ॥ श्लोक ॥ नात्यश्नतस्तु योगोस्ति न चैकांत
मनश्नतः ॥ न च्वातिस्वमशीलस्य जायतो नैव चार्जुन ॥
१६॥ ॥ अर्थ ॥ अत्यंत लोहन इरनारनें अथवा लूप्यानें
अत्यंत उधनारनें अथवा न्नेगनारने न्नेगी सीधीयती
नथी ॥१६॥ ॥ श्लोक ॥ युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य
कर्मसु ॥ युक्तस्वभावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥

॥१७॥ अर्थ ॥ अने आहार विहार नुगत छे. नेडरभने
 बिरोये सग नुगत छे. अने डिघने उन्नगरोनेनो प्यशप्पर छे.
 अहेवा पुईरने दुप्पनाश डन्नेग प्यशप्पर थाये छे. ॥१७॥
 श्लोक ॥ यदा विनियतिं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते ॥ निस्त्र
 हः सर्वकामेष्वयुक्त इत्युच्यते तदा ॥१८॥ अर्थ ॥ ते स
 भे वश्य डरेलुं चित्त आतम स्वडिपने बिरोये छे. ने सरवडा
 मनाथ डि निस्त्र ह थाये छे. ते शम्भये तेनें न्नेगी डि छे. ॥१८॥
 ॥ यथा दीपो न वातस्थो ने गते सोपमाश्चिता ॥ योगिनो
 यंत चित्तस्य युंजतो योगमात्मनः ॥१९॥ अर्थ ॥ न्नेग
 डरनारा न्नेगी नानी यभीत चित्तने आपमा चोई ठं चित्ता
 ना स्थान भां नहीं चित्तताग्ने वा दीवानि पठ ॥१९॥ श्लोक
 यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया ॥ यत्र चैवात्मना

त्मानं पश्यनात्मनि तुष्यति ॥ २० ॥ अर्थः ॥ ज्ञेगावस्थाने
विशे ज्ञेगशेषा ज्ञेदरीने वश्यथ येवुं यित्तलीनथा-
येछे-तेवे यित्ते डरीने निरविडल्प ज्ञातमाने ज्ञेतोछतो
ज्ञातम स्वश्रपनेविशेशंतोष पामंछे ॥ २६ ॥ श्लोकः ॥
सुखमात्यतिकंयत्त दुःखिग्राह्यमतींद्रियम् ॥ वेत्ति
यन्ननैव वायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥ २१ ॥ अर्थः ॥
ये ज्ञानतशुभ्रडेवन्नप्युधीने ग्राह्याथा ज्ञेछे- छिद्रियोनि-
ज्जशुभ्र ग्रहणथतुंनथी- न स्वश्रपने विशेष्याथडोडाछि
ज्ञातगतनो ज्ञानुलव डरतो नथी- ज्ञने तत वथडी न्याल-
तो नथी- एअए श्लोकः ॥ यं लब्ध्वा च परं लाभं मन्यते
नाधिकं ततः ॥ यस्मिं स्थितो न दुःखेन गुरुणापि वि-
चाल्यते ॥ २२ ॥ अर्थः ॥ ज्ञे गनाशुभ्रने मास्त छता-

अन्य त्या लने ते शरप्यो मोहोरो भानतो नथी न्हात हाथी
 पुरीषने भोटु ह्मपण्णत्वाबीशोप्यतुं नथी ॥ २२ ॥ ॥ श्लोक
 ॥ तं विद्यादुःखसंयोगं वियोगं योगसंक्षितम् ॥ सनि-
 अवयेन योक्तव्यो योगो निर्विघ्नाचेन सा ॥ २३ ॥ ॥ अथी ॥
 अग्रंतः इराणां संप्रधत्ता विन्नेग हे न्नेग न्नेगो पिशर
 हित गिन्त डरीने निश्चेडरीने ते न्नेगा ल्यास्स डरवो ॥ २४ ॥
 श्लोक ॥ संकल्पप्रभवान् कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः
 ॥ मनसैर्वेद्वियग्रां विनियम्य समेततः ॥ २५ ॥ ॥ अथ
 ॥ संहत्यथी उतपन्नथये त्वाग्नेवांशरवडाभने छोडीने-
 भनथी डरीने छिद्यशामुदायने विशयथडी संडोधीने ॥ २६
 ॥ श्लोक ॥ शनेः शनैरुपरमेद्व्याधृतिगृहीतया ॥
 आत्मसंस्थं मनः कृत्वान किं निगृथि चिंतयेत् ॥ २७ ॥

॥ ८ ॥ बुधीने इरीने इत्यवे हृन्वे विषयशुद्धी विशाभ पाम्बु-
भननी स्थिती आतमाने विषय इरीने इर्ध अरीत पण्ड ५
रवीनहीं ॥ २५ ॥ श्लोक ॥ यतो यतो निश्चरति मनश्चंचल
मस्थिरम् ॥ ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्यैव वशं नयेत् ॥
॥ २६ ॥ अर्थ ॥ अस्मिन् मनश्चंचलं न हं न्यत हां ता
हांथीप्तेपीने आतम स्वर्पने विशेषय शण्डुं ॥ २६ ॥ श्लो
क ॥ प्रशांत मनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ॥ उपैति
शांतरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥ २७ ॥ अर्थ ॥ अ
हेवा शांत यित्त मन रत्ने गुण रहितने अश्वत्थूत पाप रहि
तं नेगीने उत्तम सुष्प पोतेन प्राप्त थाय छे ॥ २७ ॥ श्लोक ॥
युजन्नेवं सदात्मानं योगी विगत कल्मषः ॥ सुखेन ब्र
ह्मसंस्पर्शमत्यंतं सुखमश्नुते ॥ २८ ॥ अर्थ ॥ पापरहि

ते न्नेगीर्येभ निरंतरम्बनं सुभाधान् इत्यो छतो विनाभे
 हेनते प्यरभांभलीने परम्भानंदसुप्ने पापे छे ॥ २८ ॥
 श्लोक ॥ सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ॥
 ईक्षिते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥ २९ ॥ अर्थः
 शरीरेषु ईक्षितश्च मान इत्यदिवात्सो न्नेगीते शरव माणीभां
 पोताने अने पोताने विशेषशरव माणीने न्नुबे छे ॥ २९ ॥
 श्लोक ॥ यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ॥ त-
 स्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणस्यति ॥ ३० ॥ अर्थः
 तेभने शरवभां न्नुबे छे अने सरवने नारे विशेषे न्नुबे छे तेनं
 दुरनथीने ते नारे दुरनथी ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ सर्वभूतस्थितं
 यो मां भजत्येकत्वमास्थितः ॥ सर्वथा वर्तमानोऽपि स-
 योगी मयि वर्तते ॥ ३१ ॥ अर्थः एतेन न्नेन्यथी न्नेबोने श

रयत्नूतमां रहो अवेवाभने त्वनेछे. ते न्नेगीशरव प्रहारे व
 रतताभारे विशेषरहेछे ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ आत्मोपम्येन
 सर्वत्रसमं पश्यति यो ऽर्जुन ॥ सुखं वा यदि वा दुःखं सं
 योगी परमो मतः ॥ ३२ ॥ अर्थ ॥ हे अर्जुन नेपातानाशरभु
 जी न्नेने शुष्क दुःपथा अनेछे. अने भस्म न्नेने प्राणीमात्रने पीडाइ
 तोनर्थी ते न्नेगी अने छन्न एवो. ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच
 ॥ यो ऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः ॥ साम्येन मधुसूदनम् ॥ ए
 तस्याहं न पश्यामि चंचलत्वात् स्थितिं स्थिराम् ॥ ३३ ॥
 ॥ अर्थ ॥ अर्जुन पुछेछे हे श्री कृष्ण ज्ञातमेने शत्रुमान् परा
 इरीने न्नेग इहो तेहनी स्थिति स्थित्वा बने यांयत्ने इरीने
 भने स्थीर ज्ञाततीनर्थी ॥ ३३ ॥ श्लोक ॥ चंचलं हि मनः
 कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढम् ॥ तस्याहं निग्रहं मन्ये वायो-

रिवस्तु दुष्करम् ॥ ३४ ॥ अर्थ ॥ भनयंगल अने भयन-
 डरे अने बुंजलवानेने ३ ठछे-वेनी निअह वायुना निअइश
 रप्पोछे आटे अने भनहुः प्ने डरीने न्ठताय नईः अने भहु भानु
 छुं ॥ ३४ ॥ श्लोक ॥ श्री भगवानुवाच ॥ असंशयमहा
 बाहो मनोदुर्निग्रहं चलम् ॥ अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्ये-
 ण च गृह्यते ॥ ३५ ॥ अर्थ ॥ श्री हृषीकेशे ३५ छे ६ मोठा पराड
 रम वात्ना प्नेरे प्नेरि न् मनयंगल अने हुः प्ने डरीने परा न्ठता
 अने अने बुंजली तथापी अलयास्त अने वैराग्य अने डरीने अ-
 वश या अने छे- ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ असंयतात्मना योगी दु-
 ष्प्रापद् इति मे मतिः ॥ वश्यात्मना तु यतता शक्यो वास्तुमु-
 पायतः ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ आरे भते तो नथी न्ठपुं अने शि-
 त अने वा पुई पने अने गहु प्ने डरीने भलवानो छे परा न्ठ यिस्तने

સ્વાધીન કરનાર છે ને નતન કરે છે તેને ઊપાય કરીને બેગ પ્રા
પ્ત થાય એવું છે ૬૩૬ ॥ શ્લોક ॥ અર્જુન ઉવાચ ॥ ॥ અયતિઃ
અન્ધયો પેતો યોગાન્નિલિતમાનસઃ ॥ અપ્રાપ્ય યોગસંસિ
ન્ધિકાંગતિં કુષ્ઠાગચ્છતિ ॥ ૩૭ ॥ અર્થ ॥ અરજુન પુંછે છે
હે શ્રી કૃષ્ણ ! ભાવે કરીને બેગ ભાગ્ય ભાગ્યોએ વો પુરૂષ તે
ને નતન કરતાં કરતાં પણ ભન બેગ થઈ ચલીને બેગ સ્વીધીન
થઈ તારે તે શી ગતીને પામે છે ૬૩૭ ॥ શ્લોક ॥ કચ્ચિનોમય
વિપ્રત્ન સ્થિન્ના ક્ષત્રિમિવ નરયતિ ॥ અપ્રતિષ્ઠામિ હાવાહો
વિમૂઢો બ્રહ્મણઃ પતિ ॥ ૩૮ ॥ અર્થ ॥ તે કશ્ચ ભાગ્ય ભ
ને બેગ ભાગ્ય થી નિશાએ વ્યથ થાતો હતો અને વ્યથ ભાર
ગને વિશે મૂઢ એવો થઈ લાંબા દિવસની પેઠે નહીં ને વો થાય એ
છે શું ૬૩૮ ॥ શ્લોક ॥ એતન્મેસંશયં ક્લધાછેતુ મર્હસ્યશે

प्यतः ॥ त्वदन्यः संशयस्यास्यच्छेत्तानह्युपपद्यते ॥
 ३९ ॥ अर्थ ॥ हे दृष्ट्वा अभिमारे संशय मोटोछे तेने तमेछे
 दवानेग्येछे तभाराचीनाप्रीनेज्जोई संशय दूरदूरवाने
 शभरथनथी ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच ॥
 पार्थनैवेहनामुत्रविनाशस्तयमुद्यते ॥ नाहिकल्या
 णकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तातगच्छति ॥ ४० ॥ अर्थ ॥ श्रीकृष्ण
 त्भगवानंडेहेछे अरे अरन्तुन तेनो अत्तोह भोने परत्तोह
 भानाशनथी ॥ हेदुत्थाएादुशनारी डोईपरापुरिष नरस्तीग-
 तीनें पाभतो नथी ॥ ४० ॥ श्लोक ॥ प्राप्यपुण्यं कृताह्यो
 कानुषित्वाशश्वतीः समाः ॥ शत्रूचीनां श्रीमतो गेहेयो
 गम्वहोऽभिजायते ॥ ४१ ॥ अर्थ ॥ न्नेगथडी त्वह्यये-
 लोपुशेष पुण्यत्तोह प्राप्ते नरुने तंभः ॥ ४१ ॥ अर्थ ॥ निपयि-

धीभंतनें घेरतनभघहरण्डरेछे ॥ ४१ ॥ श्लोक ॥ अथवा
योगिनामेवकुलेभवति धीमतो ॥ एतद्धिदुर्लभतरंलो
केजन्मयदीदृशम् ॥ ४२ ॥ अर्थ ॥ अथवा पुष्पीमान-
अवेवाब्नेगीनें घेरन्नमधारण्डरेछे लोडभांअवेधेठडालो
तनभथयोमहादुर्लभछे ॥ ४२ ॥ श्लोक ॥ तत्रतंबुद्धि
संयोगंलभते पौर्वदेहिकम् ॥ यतंचेतततोभूयः संसि
द्धौ कुरुनंदन ॥ ४३ ॥ अर्थ ॥ देहांते पुईपदेहनीपुष्पी-
नासंभगेने पाभेछे नेइरीथी भ्नेगसीधीनें अरथेन तन
डरेछे ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ पूर्वपियासेन तेनेवन्हीयते ह्यव
शोपिसः ॥ जिज्ञासुरपियोगस्यशब्दब्रह्मातिवर्तते
॥ ४४ ॥ अर्थ ॥ तेपराधीन होयतोयपण तेने पुरवनी
कल्यास्त ते भ्नेग भाएनेस्वर्गाडेछे - ते भ्नेगनी ठच्छा रा

ज्यतांछतां पण्डितभंडाडवेद्यंती तथा शच्छे ॥ ४४ ॥ श्लोक
 ॥ प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्धकिल्बिषः ॥ अनेक
 जन्मसंसिद्धस्ततो योतिपरांगतिम् ॥ ४५ ॥ अर्थ ॥
 अने भेगीने तन् इरता पापरहित थईने अने इतने भे सिद्ध
 थईने मोक्ष पाभेछे ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥ तपस्विभ्यो धिको
 योगी ज्ञानिभ्योपि मयोधिकः ॥ कर्मिभ्यश्चाधिको यो
 गी तस्माद्योगी भवार्जुन ॥ ४६ ॥ अर्थ ॥ आध्यात्मरायणा
 दीपात इरनारा अने रास्त्रथ डिगनाने पाभनार अ-
 मिशेना धि इ इ र्त्त इरनार अने शत्रु थईने गी अस्त्रछे अती ते-
 मारे इ अस्त्रं न तुंने गी था ॥ ४६ ॥ श्लोक ॥ योगिनामपि स
 र्वेषां मद्भक्तेना तरात्मना ॥ अद्भुतवान् भजते यो मां समेयुक्त
 तमो मतः ॥ ४७ ॥ ॥ इति श्रीभगवद्गीता ० अध्यासयाने

गोनामवष्टोऽध्यायः ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ सरवे न्नेगीमध्ये दे-
भने अंतः इरण् अरण् उरीने त्नावीड्यातो छतो भने त्ने
छे ते भने अति भान्यछे ॥ ४७ ॥ एतिथिप्रित्त्नं अल्थास
न्नेगोत्तामवष्टोऽध्यायः ॥ ४८ ॥ श्रीभगवानु
वाच ॥ ॥ मय्यासक्तमनाः पार्थयोगयुजन्मदाश्रयः ॥
असंशयसमग्रं मां यथाज्ञास्यसि तच्छृणु ॥ १ ॥ अर्थ
॥ श्री कृष्ण लगवान् इहे छे इ अरब्धुन भारे विशे चित्तापी
ने न्नेगेने इरतां छतां भारे आशशिर्यर्थने भने देरीते न्नेगीश
ते शरवे शांलन् ॥ १ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानं ते हं सविज्ञानं मिदं व
क्ष्याम्यशेषतः ॥ यज्ज्ञात्वानेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमव
शिष्यते ॥ २ ॥ अर्थ ॥ ते गनानने विगनान शरवे इहीरने
न्नेगीने ईहं वीन्ने डोई न्ने एवाने रेहे तुं नथी ॥ २ ॥ श्लोक ॥

मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ॥ यतता म
 पिसिद्धानां कश्चिन्मावो नितत्त्वतः ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ इन्न
 रत्नाष्टाशमां ये इहा हो सिद्धिं भगवति नन्दने उरुं अने न नने उ
 रत्नारा सिद्धो मां ये इहा हो भने यथारथ उरी न लेछे ॥ ३ ॥ श्लो
 क ॥ भूमिरापो नलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ॥ अहंकार
 इतीयमेभिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ भहारी प्रकृती
 अत्मा प्रज्ञारनीछे पृथ्वी नत्व अग्नी वायु अमादारा मन बुद्धि-
 अहंकार ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ अपरे यमि तस्त्वन्या प्रकृतिं वि
 द्भिमे पराम् ॥ जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥
 ५ ॥ अर्थ ॥ ये अह प्रज्ञारनी प्रकृती न छे. ते विना प्रीच्छन्
 वत्नूत प्रकृती अष्टन्न लहे. अत्मा न्तगतं धारणुं इरेछे. ये ये त-
 न्य इरेछे. ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीषु

पधारय ॥ अहं कल्मस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥
६ ॥ अर्थ ॥ अग्ने भट्टी स्तरव प्राणी मात्रं बुद्धर लुछे दु स्तर
बनगं बुद्धिपत्ती डारण अग्ने त्वीन यवानु स्थानं दु ॥ ६ ॥ अग्ने
क ॥ मत्तः परतरं नान्यत्किं विदस्मि धनं जय ॥ मयि सर्व-
मिदं प्रोक्तं सूत्रे मणिगणा इव ॥ ७ ॥ अर्थ ॥ आश विना-
प्ती न्बुं डो छीनयी शत्रु मां चणीनी पठे आशरव प्रपंय माय माप
रोवा अग्ने लोछे ॥ ७ ॥ अग्ने लोक ॥ रसो ह मप्सु कौतेय प्रभास्मि
शशि सूर्ययोः ॥ प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः सर्वपौरुषं नृषु ॥
८ ॥ अर्थ ॥ अग्ने विरो रसं दुछे चर सुरने विरो बंती दुछे
शस्व देवने विरो ओं डं दुछे आडाश मां शब्दं दुछे माण
शमां पृथिव्या तनं दुछे ॥ ८ ॥ अग्ने लोक ॥ सुण्यो गंधः पृथिव्या
च तेजश्चास्मि विभावसौ ॥ जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि

तपस्विषु ॥ ९ ॥ अर्थ ए पृथ्वीभां सुगंधं दुं दुं अग्नीभां
 प्रदारां दुं दुं सरवप्राणीभान् वनं दुं दुं सपत्नीभ्यो तपं दुं दुं ए
 ९ ॥ श्लोक ॥ बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम्
 ॥ बुद्धिर्बुद्धिमतामस्ति ते जस्ते जस्यिनामहम् ॥ १० ॥
 अर्थ ॥ ६ अरन्धुन शरवप्राणीभावनं पवित्रं जिनं दुं दुं के
 मन्त एषु धीमान् नीषु धीं दुं दुं तेन बालानुं तेन दुं दुं ॥ १० ॥
 श्लोक ॥ बलं बलवतां चाहं कामरागविवर्जितः ॥ धर्मा-
 विरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥ ११ ॥ अर्थ ए प्रा-
 णीमात्रभाघरमनी विदध न हीं जेयो डाभते दुं दुं अने काम
 इरो धरहित जेवुने अल्पवाननुं जलते दुं दुं ॥ ११ ॥ श्लोक ॥
 येनैव सात्विका मा वा राजसास्तामसाश्च ये ॥ मत्त एव
 तितान् विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥ १२ ॥ अर्थ ए गन्तान

वेरागने ऐखर न्नीडि शातवीडत्ताव लोलने प्रवृत्ति आ-
दी राब रंच्यत्तावनी दराणे न्यात्वश आदितामसत्ताव अ-
त्रिगुणमय त्तावभारायडीथअअनेमन्नए परंतु हुं तेनं वि-
रोनयीने तेभारे विशेषे ॥१२॥ स्लोक ॥ त्रिभिर्गुणमयी
भोर्वैरेभिः सर्वमिदं जगत् ॥ मोहितं नाभिजानाति मा-
मेभ्यः परमव्ययम् ॥१३॥ अर्थ ॥ अत्र एगुणमय-
त्ताव डरीने न्यास्वर बलगतं मोहितं यं छुं छुं. ते अथडी हुं वे-
गबोछुं अत्र भूने न्नाता नथी ॥१३॥ स्लोक ॥ देवीस्थेषां
गुणमयी ममायादुस्त्यया ॥ मामेव ये प्रपद्यंते मायामे-
तातरं तिते ॥१४॥ अर्थ ॥ अत्र प्रपथ ईप च एगुणमय मा-
या माया दैवी ते हुः षे डरीने तराय न हीं छेवी छे. ते मने पा-
मेछे ते अने तरेछे. ॥१४॥ नमो दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यं-

तेनराधमाः ॥ माययापहतज्ञाना आसुरंभावमाश्रितो
 ॥ १५ ॥ अर्थ तादेनुं गजानमां आदीडरीने हयायुं येबापा
 पी मूढ दुष्ट दुष्टि व असासुरस्त्वावनां रहाछतां मास्यशे भाव
 तानयी वीक्षेप अन्न अभावए अभावे शङ्की अेडरीने शर
 व अन्नरथनुं तूत्समायाछे ॥ १५ ॥ श्लोक ॥ चतुर्विधाभ-
 जंते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ॥ आर्तो जिज्ञासुरथार्थी ज्ञा-
 नी च भरतर्षभ ॥ १६ ॥ अर्थ ए हे अरजुन दुःष्पी अन्ने ग
 नान पाभवानी छिवावालो अन्ने ज्ञानी अेयार भडाशना
 पुण्यवानपुश्चमने न्ने छे ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ तेषां ज्ञानी
 नित्ययुक्त एक भक्तिर्विशिष्यते ॥ त्रियो हि ज्ञानिनोऽल्प-
 र्थमहंस च ममाप्रियः ॥ १७ ॥ अर्थ एते भागनानी नित्य-
 नुगतने अेह भारी नल्लणतीवालो भादेते विशेषे छे ज्ञानी

नेहुं अत्यंत प्रियछूनेते भने प्रीयछे ॥ १७ ॥ ॥ श्लोक ॥ ३-
दाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मेव मे मतम् ॥ आस्थितः स
हियुक्तात्मा मामेवानुत्तमो गतिम् ॥ १८ ॥ ॥ अर्थ ॥ अ-
शरवे भार भेडारना लगत अछ छे परतु हुंगनानीने हुमा
रो आतमा अने भभानुं छूं दे भेडेते माहारे विशेष एकर दिशि
त्त डरतो छतो सरवथडी अछ गती ३ प भारी प्राप्तीनी अर
थे भने त्मने छे ॥ १८ ॥ ॥ श्लोक ॥ बहुना जन्मनामं ते ज्ञान
वान् मां प्रपद्यते ॥ वासुदेवः सर्वमिति समहात्मा सुदु-
र्लभः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थ ॥ सरवने विशेष वासुदेव छे अबाग
नाने डरीने बगुतथा तो थडी भाहत्माने अत्यंत दुरलभ-
अबो ज्ञानवान ते बहु न भने अंत भने पावे छे ॥ १९ ॥ ॥
॥ श्लोक ॥ कामैस्ते स्मैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यंते न्यदेवताः ॥

तंतंनियममास्थायप्रकृत्याभियताःस्वया॥२०॥
 अर्थ॥तेनुगनाननानाप्रकरणाभनोरेथेइरीनेजथुछे
 केनेपोतानेप्रकृतीकेइरीनेव्यंघायेत्वाअेवानेनीयभने
 अासरीरनेतेअनेदेवतानेपाभेछे॥२०॥श्लोक॥योयो
 यांयातनुंभक्तःअन्धयार्चितमिच्छति॥तस्यतस्याच
 लाअन्धातामेवविदधाम्यहम्॥२१॥अर्थ॥तेनेलगव
 तशरधाअेइरीनेतेदेवतानीपुन्नइरवानेछेछेतेते
 तीशरधानेहुंनअयत्नइंधुं॥२१॥श्लोक॥सतथाअ-
 न्धयानुक्तस्तस्याराधनमीहते॥लभतेचततःकामा-
 न्ममैवविहितान्हितान्॥२२॥अर्थ॥तेनेशरधा
 अेनुगतयतोतेदेवतानुंआराधनइरेछेनेपरएामेन
 इरेत्वाप्रीतिवात्वाभनोरथनेपाभेछे॥२२॥श्लोक॥

अंतवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यत्यमेधसाम् ॥ देवांश्च देव
यजोयांति मङ्गक्तायांति मामपि ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ परंतु
अमेवा अत्यपजुघीने अनित्यकृत्या अंछे देवता नोत्माग
देवतांनि पामेछे भारालगतनेन पामेछे ॥ २३ ॥ श्लोक ॥
अव्यक्तं व्यक्तं मापन्नं मन्यंते मामबुद्धयः ॥ परं भावं मे
जानंतो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ भाशारार
योत्तर्भने अविनाशी अमेवात्मावने नन्नाएता अमेवा भूद
र्भने नीराडारछतां साडारभानेछे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ नाहं
प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ॥ सूदोऽयनाभि
जानाति लोको मामजमव्ययम् ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ इंदुशरवे
अरश परशरुं डेभने हुं नेगभा अा अंछे अलोछुं अनेन
नभभरए रहित हुं ते भने आ भूद लोड न्नाएतानथी ॥

२५ ॥ श्लोक ॥ वेदाहंसमतीतानीकर्त्तमानानिचार्जुन
 ॥ भविष्याणि च भूतानि मातु वेदनकम्बन ॥ २६ ॥ अ-
 र्थे तां ह्यरन्नुन लूत लविष्य अने वरतमान अने शरवमा-
 लिमात्रने हुं न्नुं छूं प्ररंतु भने डां अने न्नुं तुं नथी एररु ए-
 श्लोक ॥ इच्छाद्वेषसमुत्पन्नं द्वंद्वमोहेन भारत ॥ सर्वभू-
 तानि संमोहं सर्गेयांति परंतप ॥ २७ ॥ अर्थ ए छछा अ-
 ने द्वेष अने शरीने छितपनथ अने वाहं द्वं मोह इरीने शरव-
 प्राणिमात्रनी पुष्पी मोह पां भेछे एरु ए श्लोक ॥ येषां
 त्वं तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ॥ ते द्वंद्वमोहनि-
 मुक्ता भजन्ते मां ददव्रताः ॥ २८ ॥ अर्थ ए न्ने ई भालो या-
 स्वतां पुईषं नुं पापनाश पां मुं छूं ते द्वंद्वमोह यडी मुडयती न-
 तो एरु दव्रत राप्पीने मने तने छे एरु ए श्लोक ॥ जरा

भरणमोक्षाय मामभिल्यययाति ये ॥ ते ब्रह्म तद्बिदुः ॥
त्समध्यात्मं कर्म चारिवलम् ॥ २९ ॥ अर्थ ॥ नेत्याभर
एथडीभुङ्कतथवाने भाशे व्याशरोडरीने नतनडरेछे ते पर
अरभने ननेछे ॥ अने शंपूरणु अघ्यातम अरेले त्वंपधार
थणुवअने शरवडरम अरेले तत्वपधारथना ज्ञानने शा
धनत्तूतअमेवोशरवस्वधरमतेने ननेछे ॥ २९ ॥ स्लोक ॥
साधिभूतादिदेवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ॥ प्रयाण-
काले पितृमांते विदुर्युक्तचेतसः ॥ ३० ॥ इति श्री म-
द्भगवद्गी० ज्ञानविज्ञानयोगो नाम सप्तमोऽध्यायः ॥
७ ॥ अर्थ ॥ अधि तूत अधिदेवअने अधिअंगन
अेशहीतअने ननेछे ॥ तेनुगतमित्तवालाभरएडाले प-
णभरिशभरएडरेछे ॥ ३० ॥ इति श्रीभट्टल० गनान-

विगनानयोगोनाभशपतभोऽध्यायः ॥ ७ ॥ ७ ॥
 श्लोक ॥ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ किं तत्ब्रह्म किमध्या-
 त्मं किं कर्म पुरुषोत्तम ॥ अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदेवं-
 किमुच्यते ॥ १ ॥ अर्थ ॥ अरजुन पुच्छेछे हे पुत्रोत्तम ब्र-
 ह्म इति अध्यात्म इति गुं डरभतेयुं अधिभूतशने इहे छे अने
 अधिदेवशाने इहे छे ॥ १ ॥ श्लोक ॥ अधियज्ञं कथं को-
 न देहं स्मिन्मधुसूदन ॥ प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोसि-
 नियतात्माभिः ॥ २ ॥ अर्थ ॥ अग्ने देहने विरो अघि न गन-
 डो ए न्न एवो अने नु तस्मिन् पुत्रे अंतकालने विरो तमने के
 भन एवा ॥ २ ॥ श्लोक ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ अहं
 रं ब्रह्म परमं स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते ॥ भूतभावोद्भवक-
 रो विसर्गः कर्मसंज्ञितः ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ श्रीहृष्याल्लगवान-

डेहछे.ने कमविनाशीरुने परभते प्परभन्नगुं.अने अष्या
तभते प्रा शिभात्रनास्थत्वावसात्विडादी अने उतपत्तिनुंडा
रणायेऽ व्यनुगतनीदीयानेउरमडेहछे.॥३॥ श्लोक ॥ अ
धिभूतंक्षरोभावः पुरुषश्चाधिदैवतम् ॥ अधियज्ञोह-
मेवात्र देहदेहभूतोवर ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ अधित्त्वत अटले
नाशात्मइ परा भूडालूत अधिदैव अटले शरबदेहभां देह-
नारो शरवे देवतानो अनातमा हिरण्यगरलन्नागवो.अधि
यागण अटले यगनना अलिभानी विश्रुते ते शरवनां देह
भां भने न्नागवो ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ अंतकाले च मामेव स्मर
न्मुक्त्वा कलेवरम् ॥ यः प्रयाति स मद्भावं याति नास्त्यत्र
संशयः ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ अंतडाल्वने विरो भने न्नाशमरतो छ
तो डले वरने छोरीने ने प्रयागुं देहछे.ते निः संश्चे भने न्ना

मेछे. ए० ए० श्लोक ॥ यंयंवापिस्मरन् भावंत्यजत्यंतकले
 वरम् ॥ तंतमेवैतिकौतैयसदातद्भावभावितः ॥ ६ ॥ अ-
 र्थ ए० नेत्वावना निरंतर होयछे तंने त्वावना अंतशले या
 अछे. अने डले चर छोरी अपा पछी परिग्राभे ते ते इपने पाभे-
 छे. ए० ए० श्लोक ॥ तत्मात्सर्वेषु कालेषु मामनु स्मरयु-
 च्च ॥ मय्यार्पितमनो बुद्धिर्मा मे वैष्यस्य संशयः ॥ ७ ॥
 अर्थ ए० ते भाटे तुं शरवडाल्यभाइं नश भर ए० इरनाइ मन अ-
 ने प्युधी भांरे विशेष शपये टले तुं निः संशय मने पाभीशा ए०
 ७ ॥ श्लोक ॥ अप्रयासयोगयुक्ते च चेतसानान्यगामिना
 ॥ परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्था नु चिंतयन् ॥ ८ ॥ अर्थ ए०
 ने पुरिष अल्पास भोग जुगत अने धीनं डे डाले नथी न्मं तुं अ-
 वे चिते इरीनें दिव्य अवे वा परम पुरिष ने र्था न वे छे. तं ते न पाभे छे

॥८॥ श्लोक ॥ कविं पुराणमनुशासितारमणोर-
णीयांसमनुस्मरेद्यः ॥ सर्वस्य धातारमचित्यरूप-
मादित्यवर्णतमसः परस्तात् ॥ ९ ॥ प्रयागाकालेम-
नसाचलेन भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ॥ भट्टबोर्मध्ये
प्राणमावेश्य सभ्यकृतं परंपरं पुरुषमुपैति दिव्यम् ॥
१० ॥ अर्थ ॥ अंतर्जाले अभ्यस्तम्भे इरीने लगती अने
नेगप्यले नुगत अने वोल्बडुटी मध्ये प्राणने शम्पीने नेश-
खना अंतः इरणे न्गणनारा अन्नादी शरवपहरथने न्ग-
एनारण्ड, एाभाजी एा शखना अघाघार इप अर्थित्यर-
पशूरनाने वो वराण् अविधियाथडी परम्भे वा पुईपनु श-
मरण् डेरे छे. ते परम्भपुईषने पामे छे. प १० ॥ श्लोक ॥ यद-
क्षरं वेदविदो वदन्ति विशंति यद्यन्तयो वीतरागाः ॥ यदि-

ताः सत्तंतयोमांस्मरति नित्यशः ॥ तस्याहं सुलभः
पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनाः ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ देवु शि-
चभारं बिरोधं अवाग्नेगी निरंतरं भने शंत्ना रेछे ते नि-
त्यनुगतं नेगीनें हुं शुक्लं छू ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ मासुपे
त्यपुनर्जन्मदुःखालयमशाश्वतम् ॥ नाप्नुवंति महा-
त्मानः संसिद्धिं परमांगताः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ अहत्तमा
पुंषु अंडप्रदरे परम सिधीने पाप्मायडां बुने पाभीने उरी
शी हुं प्पात्व अने नाशवान अवेवान्मनुने पान्तान्मनी ॥
१५ ॥ श्लोक ॥ आब्रह्म भुवनाल्लोकाः पुनरावर्तिनो सु-
न ॥ मासुपेत्य तु कौंतेय पुनर्जन्मन विद्यते ॥ १६ ॥ अर्थ ॥
हे अरन्धुन प्परमाणा सत्यत्वोड परब्रतनो बोहने गंलुचुसीने
नन्म पाभेछे पणहोभने पाभेछे तेने मरीर नमनथी ॥ १६ ॥

॥ श्लोक ॥ सहस्रयुगपर्यंत महर्षे ब्रह्मणो विदुः ॥ रा-
त्रियुगसहस्रांतांते होरात्र विदो जनाः ॥ १७ ॥ अर्थ ॥
अहोरात्रे न ए नारा न न अस्वानो दिवशब्दे इह-
ह्वरब्दे इहोपरन्त अने ते चीनरात्रीने न्यलेछे ॥ १७ ॥ प-
॥ श्लोक ॥ अव्यक्तव्यक्तयः सर्वाः प्रभवत्यह्वरागमे ॥
रात्र्यागमे प्रलीयंते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥ १८ ॥ अर्थ ॥
ते दिवसप्राप्तयश्चोऽह्वरे शरवत्तनी उतपन्ती भवन्त्याथ ईषा-
मेच्छन्ने रात्रीप्राप्तयश्चोऽह्वरे शरवन्ता अने विशेषे-
न ध्यायेछे ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ भूतग्रामस एवायं भूत्वा स-
त्वा प्रलीयते ॥ रात्र्यागमे वशः पार्थ प्रभवत्यह्वरागमे ॥ १९ ॥
अर्थ ॥ अहोप्राणी शत्रुह परवश अह्वरे अविद्यमाने अ-
चीनयश्चोच्छतोऽप्यह्वाना दिवशब्दाः दिनपनार्थेने रात्री

नेशमेवमीनथाभ्येच्छे ॥ १९ ॥ अह्नो क ॥ परस्तस्मान्नुभावोन्योव्यक्तोव्य
क्तालनातनः ॥ यः सप्तमेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥ श्वाङ्गसप्त
त्वात्त्वयने विशेषेनाशपापमनो नधी ते शनातन अभ्यो व्यने प्र-
गटयडी क्त्वा प्रगट अभ्यो नोप्यो त्वावच्छे ॥ २० ॥ अह्नो क ॥

अवक्तोक्षरइत्युक्तस्तमाहुः परमांगतिम् ॥ यं प्राप्य न नि
र्वर्तते तद्धाम परमं मम ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ तेने अग्रगर अ
ने अक्षर अभ्ये म डहे छे . तेने परमगती अभ्ये म डहे छे . तेने पा
भीने इरीयीं निडल्लवुं नथी पडतुं अभ्ये बुं माहर्हि अष्टधर छे ॥
२१ ॥ अह्नो क ॥ पुरुषः सपरः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वन न्य-
या ॥ यस्यां तस्यानि भूतानि येन सर्वं भिदंत तम् ॥ २२ ॥
अर्थ ॥ ते परमपुईष अभन्यत्पणी अभ्ये डरीने पापवा न्नेण
छे . प्राणी भाअनेना अंतरमा रूछे अभ्ये नेने डरीने आश

दवपुटाच्छिद्युच्छे ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ यत्रकालेत्वनावृत्तिं मा-
 वृत्तिंचैवयोगिनाः ॥ प्रयातायांति तं कालं वक्ष्यामि भर-
 तर्षभ ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ नेगीने इत्येगया छुतां आवरती
 पात्रे छे अनेने इत्येगये छुते आवरती पात्रतो नथी ते इत्य
 हुंतने संक्षेपे इहीश ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ अस्मिज्योतिरहः शु-
 क्लः षण्मासा उन्नरायणम् ॥ तत्र प्रयाता गच्छंति ब्र-
 ह्म ब्रह्म विदो जनाः ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ अरुने अण् नारा-
 हने अस्मीन्योति दिवशशुक्लपक्ष अने उन्नरायणार्धे
 वताने अस्मये इच्छीन्मने पात्रीने तेनुं इत्यंघन इतनो छतो
 अह्मने पाने छे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ धूमोरात्रिः स्तथा क-
 ष्ठाः षण्मासा दक्षिणायनम् ॥ तत्र चांद्रमंज्योतिर्येगी-
 प्राप्य निवर्तते ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ अने अरुने गतौ धूम रात्री-

दृष्ट्वा पक्ष, अने दक्षिणायायनना देवताने पाभतोयडो मंर
रभानी नेतीने पाभीने पाछो रमाबोइभा अवतरे रे छे ॥
२५ ॥ श्लोक ॥ शक्रकृष्णोगतिह्यते जगनः शाप्रवते मू
ते ॥ एकयायात्यनावृत्तिमन्ययावर्तते पुनः ॥ २६ ॥ अथ
॥ अये शक्र अने दृष्ट्वा अवेधी वेगती आलगतनी इही ते
मां पेक्षी गती अये पाछुं ईरुं पडतुं नथी. ने जी लुगती अये पा
छों अये रे छे ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ नैते सृती पार्थ जानन्यो गी
मुह्यतिकश्चन ॥ तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवानु
न ॥ २७ ॥ अर्थ ॥ अवेगती नलीने नेगी भोह पाम
तो नथी. मोह इ अरनुन तुं शरवडालने गनुगतथा ॥ २८ ॥
॥ श्लोक ॥ वेदेषु यज्ञेषु तपस्सु चैव दानेषु यत्पुण्य फलं
प्रदिष्टम् ॥ अत्यति तत्सर्व मिदं विदित्वा योगी परं स्थान

मुपैतिचाद्यम् ॥ २८ ॥ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गी० अ-
 क्षरब्रह्मयोगोनाम् अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ७९ ॥ अर्थ
 ॥ न्नेगी अने न्नेगीने वेदत्नएवुं-दगल इखो तपइरबुं घा
 न्नेधेवुं-अने पुएयना न्ने क्लम शास्त्रभांडहेलां छे ते क्लवशर
 वे तुच्छ इरीने परमापने पामे छे ॥ २८ ॥ ॥ इति श्री
 मल्लगवतगी० अक्षरप्यरभन्नेगोनाम् अष्टमोऽध्या-
 यः ॥ ८ ॥ ७९ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ इदं
 तु ते युह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ॥ ज्ञानं विज्ञानं सहितं
 यज्ज्ञात्वामोक्ष्यसे शक्यताम् ॥ १ ॥ अर्थ ॥ श्रीहृष्णालगवा
 न्नेडेहे छे ३ अत्यंत गोप्य ईश्वर रहित अवेवातुनें अमुल
 वशहवरतभान इरीशने न्नेलीने तु संसाग्यकी मुकृषि
 ॥ १ ॥ श्लोक ॥ राजविद्याराजगुह्यं निविश मिदमुत्तमम्

प्रत्यक्षावगमंधर्म्यससुरवंकर्तुमव्ययम् ॥ २ ॥ अर्थः
तेवीदीयाने रात्रनेगोप्यनो रात्र अने पवित्र अने उत्तम
अने प्रत्यक्षाछे अनुत्पन्ननेनो धरमनुगतने अविनाशी
अने हरवाभां सुखलछे ॥ २ ॥ श्लोक ॥ अग्रहधानाः पुरु
षा धर्मस्यास्य परंतप ॥ अप्राप्यमां निर्वर्तते मृत्यु संसा
रवर्त्मनि ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ अग्रे धरमउपर विश्वास न राखना
रापुईष भने न पामीने मृत्यु शंशार भाग भां व रते छे ॥ ३ ॥
श्लोक ॥ मया ततमिदं सर्वजगद्व्यक्तमूर्तिना ॥ मत्स्या
नि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ मा
हारे अव्यक्त स्वप्ने इरीने अशस्वंगत व्यापे तु छे शर
व प्राणी भारे विशे ला से छे हुं तेने विशेष नीती ॥ ४ ॥ श्लोक
॥ न च मस्यानि भूतानि पश्य मे योग मे श्वरम् ॥ भूतभृ

न्नच भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥ ५ ॥ अर्थ ॥
 अने ते भारे विरो नथी अमे मारा अछि शबरने गने ने मा
 हारे अमातमा प्राणी मात्रतो धारण्ड रन्छ रछे ने तेने
 विशेष अत्रित नथी तेने वमारनारछे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥
 यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्र गोमहान् ॥ तथा
 सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥ ६ ॥ अर्थ ॥
 तेने शरव वीर्यापड भोरो वायु आडाशमा रहोछो तेम
 शरव प्राणी मात्रमं हारे विशेष रहंछे अमे मन्त्र ए ॥ ६ ॥
 श्लोक ॥ सर्वभूतानि कैतेय प्रकृतिं याति मामिमा
 म् ॥ कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादो विस्तृजाम्यहम् ॥
 ७ ॥ अर्थ ॥ हे डौ तेय डल्पक्षयेने विशेष शरव प्राणी मा
 अ मारी प्रकृती प्रतेन अछे अने इत्यपना आरंभने वि

विशे तेने इदीथी उत्तपन ईछुं ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ प्रकृ
तिस्वामवष्टक्य विसृजामि पुनः पुनः ॥ भूतग्राम
मिमं क्लृप्तमवश प्रकृतेर्वशात् ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ हुं पो
तानी प्रकृतीना आश्रय इरीने स्वत्वाव विशेष इरीने डा
मक्रघादीन अवेवाज्जवनाशान्द्रुहने वारवार नाना प्रउरी
इरीने उत्तपन ईछुं ॥ ८ ॥ श्लोक ॥ न च मां तानि कर्मा
णि निबध्नंति धनं जय ॥ उदासीनवदासीन ममक्तं
तेषु कर्मसु ॥ ९ ॥ अर्थ ॥ ते छितपत्या छिड इर भने
अधन इर तानथी डेमडे ते हुं इर भने विशेष उदासीन नीप
डे आश इती रहित छुं ॥ ९ ॥ श्लोक ॥ मयाध्यक्षेण प्र
कृतिः सृयते स चरोचरम् ॥ हेतुनानेन कौंतेय जग-
द्विपरिवर्तते ॥ १० ॥ अर्थ ॥ महाशरी प्रेरणा अडेरीने

प्रहृतीष्मान्डज्जनेयेनन्यद्द्वेषज्जाज्झाडनेडितपन
 डरेछे-हृडौतेयज्जेहेतुज्जेडरीनेहगतत्नभेछे-॥१०॥
 श्लोक ॥ अवजानंतिमांसूदामानुषींतनुमाश्रितम्
 ॥परमावमजानंतोममभूतमहेश्वरम् ॥ ११ अर्थ
 ॥ भूतजनमाहृदिपरतत्त्वन्नणीनेप्राणीमाश्रनोम-
 हेश्वरज्जेवोनेहमनुष्यदेहशरीरछुंतनीनेअवगाए
 नाडरेछे-॥११॥ श्लोक ॥ मोघाशामेघकर्माणोयो
 घज्ञानाविज्ञानानिचेतसः ॥ राक्षसीमास्करिंचेवप्र-
 रुतीमोहिनीसृताः ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ तेराक्षसीअ-
 नेआशुरीज्जेट्वेरुतमभयज्जेवीभोहृडरताप्रहृती
 नोअमाअयडरताछतानीरइत्तनेनीआशानिनिर-
 इत्तनेनाडरमज्जेवागज्जाननिवेदइनछे॥१२॥ श्लोक ॥

माहात्मानं तु मां पार्य देवी प्रकृतिमाश्रिताः ॥ भज
 त्यन्यमनसो ज्ञात्वा भूताद्रिमव्ययम् ॥ १३ ॥ अर्थ
 ॥ नाहातमात्तो देवी अद्वैतशतव प्रधान अयेवी प्रकृति
 ने अमाश्रितछतां अदि अने अवीनाशी अमेम मने ग्नी
 ने अद्वैत अयि त्ते लने छु ॥ १३ ॥ श्लोक ॥ सततं कीर्तये
 तो मां यतंतं श्वदृढव्रताः ॥ नमस्यंतं श्रमास्तथा नि
 त्यमुक्ता उपासते ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ जंठं नित्यशावधान
 अवेवा उरु व्रतधारण करीने बतन करतां छतां निरंतर इ
 रतन पूज्य संस्कारादि दारा त्पत्ति ये करीने मने उपासे छे
 ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजंतो मासु पा
 सते ॥ एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतो मुखम् ॥
 १५ ॥ अर्थ ॥ इदं त्वाग्नेयं गगनान्मयं ब्रह्मे करीने बतन इर

तांछतां मनेउपाशेछे तेमडेद्वामेडताअेडरीनेनो
 ध्मापणोडरीनेअुपडारेडरीने यारेडोरेमुअ्छे-अे
 वामनेउपासेछे-॥१५॥ अलोक ॥ अहंक्रतुरहंयशः
 स्वधाहमहमौषधम् ॥ मत्रोहमहमेवाज्यमहम-
 गिरहंहुतम् ॥ १६ ॥ अर्थ ॥ देवताध्यानइपसंड-
 ल्यतेहुंलग्न अेटनेवैदनीशभरतीअेडरीनेदेवता
 नेउदेशीनेइव्यत्यागतेहुंमनुशनुंअंनतेहुंमंत्रतेहुं
 ग्रततेहुंअगनीहुंदोभवानीदेशाभयीतेहुं॥१६॥
 अलोक ॥ पितामहस्यजगतो माताधातापितामहः
 ॥ वेद्यंपवित्रमोंकारऋक्सामयजुरेवच ॥ १७ ॥ अ
 र्थ ॥ आत्लगतनो पितातेहुंभाताहुंलग्तनो धारण्ड
 रनारहुंलग्तनो पितामहतेहुंवेदतेहुं पवित्रतेहुंअो-

डारतेतुं दधुर्देहयन्तु रवेदनेशाभवेदेतुं छुं ॥ १७ ॥ श्लोक
॥ गतिर्भक्तो प्रभुः साक्षी निवासः शरणस्कृत् ॥ प्रभ
वः प्रलयस्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥ १८ ॥ अर्थ ॥
आत्मागतनी गती तेतुं आत्मागतनु घणी तेतुं आत्मागत
नो प्रभु तेतुं आत्मागतनो साक्षी तेतुं आत्मागतनो निवा
श तेतुं आत्मागतनु शरणे तेतुं अने आत्मागतनो भिन्न
तेतुं आत्मागतनु उत्तपनिनुं स्थानने व्यय तेतुं निधान
ने अव्यय जीव तेतुं ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ तपाम्यह मह
वर्षनिगृण्णाम्युत्सृजामि च ॥ अमृतं चैव मृत्युश्च स
दसञ्चाह मज्जुन ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ सूरनश्ये इतीने णा
पतेतुं वदशात तेतुं तेनो प्रतिजंघतेतुं अने उत्त सरत्न तेतुं षड्छुं
७७ वन अने भृत्य तेतुं शाल्य अने अमृत्य तेतुं ॥ १९ ॥

॥ श्लोक ॥ त्रैविद्यामांसोमपाः पूतपापाः यज्ञैरि-
 ष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ॥ तेषु पुण्यमासाद्य सूरैर्द्रलोक
 मभ्यंति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥ २० ॥ अर्थ ॥ वेद
 अथ ब्रह्मण नारायणे शोभपान इरनाश पापरहीतय
 तां द्रुतां नगने नगन इरीने भारी पाशेश्वरगगताभ्या
 छे. ते पवित्र अवेवा र्छिद्र लोड पाप्मीने अघरग लोडने विशे
 दिव्य देवताना लोड लोड गवे छे ॥ २० ॥ श्लोक ॥ ते तं
 भूत्वा स्वर्गलोकं विशालं क्षीणोपुण्ये मर्त्यलोके वि-
 शति ॥ एवमयी धर्ममनुप्रपन्ना गतागतं कामकामा
 लभन्ते ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ ते ते विशाल श्वरग लोडने लो
 गवीने पुण्य नोक्षय थयो अटवे इरीने मृत्यु लोड भां
 गमावे छे. अये प्रहारे विश्व र्छिद्र छे इरनाश दुर्षवे ह्मण

भांडकृतो ध्रुवो व्याधिश्रमेदत्येताभनान्ताङ्गनने अनुश
रेछे.तेने न्नभ भशथाअेछे.॥ २१ ॥ श्लोक ॥ अनन्या-
श्रितयंतौ मां येजनाः पर्युपासते ॥ तेषां नित्याभि युक्ता
नां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ नेअनन्यप
रो श्रितनइरताछतां मनोपासे छेतेनी लगतीना निरवा
हनें हुंपुईइछुं॥ २२ ॥ श्लोक ॥ येऽप्यन्यदेवताभ-
समायजंते श्रद्धयान्विताः ॥ तेषामामेवकोतेय यजंत्य
विधिपूर्वकम् ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ नेअन्यदेवतानीशरधा
अेकरीनेशेवाइरेछे. तेनेतेभां भारीन शेवाथाअेछे पश
तेगंछविधीपूर्वकनीएइ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ अहं हि सर्वज्ञा
नां भोक्तान् च प्रभुरेव च ॥ न तु मामभिजानंति तत्वेनात
श्च्यवंति ते ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ हुंन शरबलगतनो लोका

अने इत्यदाताछुं. मनुष्य सुनेन धारय न्मएतानपीव। स.अ

९

शते ल्मष्टथा अछे. ॥ २४ ॥ अश्लोक ॥ यांति देवव्रतादेवा
नृपितृन्यांति पितृव्रताः ॥ धूतानियांति भूतेज्यायांति
मद्या जिनोपिमा ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ देवव्रत अरत्वे छेदादी
देवनुपुननधी देवताने पामेछे. ने पित्रना पुण्यीछपित्रने
पामेछे. भिशाय्यना पूछधी विश्राम्यने पामेछे. ने भारी सेवा
इरनाशान्भने पामेछे. ॥ २५ ॥ अश्लोक ॥ पत्रपुष्पं फलं तो-
यं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ॥ तदहं भक्त्युपहतमभामि
प्रयतात्मनः ॥ २६ ॥ अर्थ ॥ नेछतात्मा लगत भने पत्र
पुष्प इत्थन्नल लगती पुर्वह अरपएडरेछे. तेनुं ते लगतीये
अरपेलुं हुं अंगिहार डरेछुं. ॥ २६ ॥ अश्लोक ॥ यत्करोषि
यदभामि यज्जुहोषि ददासि यत् ॥ यत्तपस्यसि को-

८९

તેય તત્કુરુષ્વમદર્પણમ્ ॥ ૨૭ ॥ અર્થ ॥ હે અરબુન તું
તે કાંઈ કર છે. ખોયે છે. હોમે છે. ઘન કર છે. તપ કર છે. તે શર
વે મને અરપણ કર ૫૨૭ ॥ શ્લોક ॥ શુભાશ્રમ ફલે રેવે
મોક્ષ સે કર્મ બંધનેઃ ॥ સંન્યાસ યોગ યુક્તાત્મા વિમુક્તો
મામુપેવ્યસિ ॥ ૨૮ ॥ અર્થ ॥ એટલે શારા નરશાસ્ત્ર
દેનારા એવાં કરમે કરીને મુકત થાઈશ અને શાન્યાસ બેગ
ને વિશે એકાગ્ર ચિત્ત કરતો છતો મને પામીશ ૫૨૮ ॥ ૫
શ્લોક ॥ સમો હં સર્વભૂતેષુ નમે દેવ્યોસ્તિ ન પ્રિયઃ ॥
યે ભજંતિ તુ માં ભક્ત્યા મયિ તે તેષુ શ્રાવ્ય હમ્ ॥ ૨૯ ॥ અ
ર્થ ॥ હું શસ્ત્ર પ્રાણીમાં શમાન છું મને કોઈ દેવ કરવા ન્ને
ગાનથી નેહત કરવાને બેગ નથી. પણ જે મને ત્વગતી પુર
વડ લને છે. તે મારે વિશે છે. અને હું તેને વિશે છું ૫૨૯ ॥ ૫

श्लोक ॥ अपिचेत्सुदुःखराचारी भजते मामनन्यभाक् ॥
 साधुरेव समंतव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥ ३० ॥ अ-
 र्थ ॥ डोछ डेटब्बोड हुरायादी होयबे न्ने भने अनन्यत्वाव-
 डयीने त्त्तनेतो ते शारीरन मानवी निशययउत्तमप्रडार-
 नो छे ते भब्बणवो ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ सिप्रं भवति धर्मात्मा
 शरवच्छांतिनिगच्छति ॥ कौंतेय प्रतिजानीही न मे प्र-
 क्तः प्रणश्यति ॥ ३१ ॥ अर्थ ॥ ते उता वत्वो धरमात्मा-
 धाये छेने बिरंतरशांतीने पावे छेने डोतेय तू पल्लन्नहने
 भारोल्ग त छेते नाश पाप्मतो नथी ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ मोहि-
 पार्थव्य पाप्मित्ययेऽपि स्युः पापयोनयः ॥ स्त्रियो वै-
 श्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यांति परांगतिम् ॥ ३२ ॥ अर्थ ॥
 नेनीय न्तती रुद्री वैश्य अनेशूडने चणमाश आश्वत्थी-

परभगतीने पाभ्योछे. ॥ ३२ ॥ श्लोक ॥ किंपुनर्ब्राह्म-
णाः पुण्याभक्तराजर्षयस्तथा ॥ अनित्यमसुखं लो-
कमिमप्राप्य भजस्व भान् ॥ ३३ ॥ अर्थ ॥ पछे लग-
त अने पवित्र अथवा आह्मण अने शब्द ईषी पाने अमे-
शुडेवुं आत्वोऽ अनित्यने अशुभछे. अमेवो विशारदरीने
भने लब्ध. ॥ ३३ ॥ मन्मनाभवमद्भक्तो मद्याजीमोनम-
स्तुरु ॥ मामेवैश्वसियुक्तैव मात्मानं मत्परायणः ॥
॥ ३४ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गी० राजचिदाराजगुह्ययो-
गो नाम नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥ छ ॥ भारे विशेषे वित्त-
शब्दीने भारी लगत छतो भारे प्रीतिने अस्थे यत्न इत्यारो-
था अने मने नमस डारडर अवेवनेगे इरीने परायण यतो-
छती. अन्तो मने पाममलो ३४ ॥ इति श्री लगवतगीतप

राह विघातरात्मुद्वेगोनाभनवभोऽध्यायः ॥ ११ ॥
 श्लोकः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ भूय एव महाबाहो
 शृणु मे परमं वचः ॥ यत्ते हं प्रियमापाय वक्ष्यामि हि न
 काम्यया ॥ १ ॥ अर्थः ॥ श्रीऽऽण्डेऽहेछेहे माहात्म्यादेव
 त्वभां३ उत्तमवयनं संलब्धं भीती नुगतं अबोतने साद
 रितं ते अर्थेऽहिरी ॥ १ ॥ श्लोकः ॥ न मे विदुः सुरगणाः
 प्रभवं न महर्षयः ॥ अहमादि हि देवानां महर्षीणां च स
 र्वशः ॥ २ ॥ अर्थः ॥ सुरगणाने प्रहरीषी महर्षी ईश्वरत्वा
 नेन एतान्भी-कारणोऽहं शस्वद्वता भोय ईषीनो आदि
 छुं ॥ १ ॥ श्लोकः ॥ यो मामजनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वर
 म् ॥ असें भूटः समर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुञ्चते ॥ ३ ॥ अर्थः
 ॥ सारवत्वाऽनो भोः श्वरं छुं अने कारणं छुं हेकारणं रहित

छुं अयेत्तेन नम रहितं छुं अयेते पुश्चिन्ने न्नयेछे तेन न-
मनुष भां ज्ञानता तेन शस्त्र पापयडी मुड तथा अयेछे ॥ ३ ॥
श्लोक ॥ बुद्धिज्ञानमसंमोहाः क्षमासत्यंदमः शमः ॥ सु-
खंदुःखं भवोभावो भयं चाभयमेव च ॥ ४ ॥ अर्थ ॥
पुष्पी ज्ञान अंने मोह क्षमा सत्य दम शम सुख दुःख इति
पत्ति शतात्म्य अत्य ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ अहिंसा समता
तुष्टिस्तपोदानं यशो यशः ॥ भवंति भावा भूतानां मन्त्र
एव पृथग्विधाः ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ अहिंसा समता शंतोष
तप दम न श अपन श अयेवानाना प्रडारना मनना लावळ
वने नाहाय थडी था अयेछे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ महर्षयः स-
प्त पूर्ववत्वा रो मनवस्तथा ॥ मद्रावा मानसो जाता ये-
षां श्लोक इमाः प्रजाः ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ बुना त्वर मुग्ध-

દી ત્વઈને શપત રૂપી અને શનડ શનં દન શના તન ત્તન તુડે મા
 સ્નેયાર નહારૂપી અને સ્વાયંતુવાદિ આરમ્ન વેતર અેશર
 વ આરામ્ન યડી થયા તે યડી ત્યોડ અને આસ્થા વર નેગમા
 દિ પ્રન્ન ઉત્પન્ન થઈ છે ના ૬ ॥ સ્ત્રોક ॥ મચ્ચિન્તા મ દ્રુત પ્રા
 પ્તા બોધ યંતઃ પરસ્પરમ્ ॥ કથયંત અમો નિત્યં તુ ધ્યંતિ-
 ચરમંતિ ચ ॥ ૭ ॥ અર્થ ॥ નેનું ચિન્ત ખોર વિશે છે. નેના પ્રા-
 ન આખોર વિશે છે. એવા ને ભગત પરસ્પર બોધ કરતાં છતાં
 અને આશીરૂથા નિદ્ય કરતાં છતાં પોત પોતા આસ્તોષ
 પામે છે. અને રમે છે ના ૭ ॥ સ્ત્રોક ॥ તેષાં સનત સુક્તનાં
 ભજતાં પ્રીતિ પૂર્વકમ્ ॥ દદામિ બુદ્ધિયોગેતયેન માસુપ-
 યંતિતે ॥ ૧૧ ॥ અર્થ ॥ ને આશીરૂચા નિરંતર કરે છે. તેને ડું
 પ્રીતિ પૂર્વક બુદ્ધીને ગ આપું છું ને એ કરીને તેમને પામે છે ના

॥१०॥ श्लोक ॥ तेषामेवानुकंपार्थमहमज्ञानजंतम ॥
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता ॥ ११ ॥ अ-
र्थ ॥ अने इंद्रपालु पणै आत्मत्वाबने विशे रथो अबोझ-
त इ पहिवाये इरीने तेना अज्ञान ई पंअं च गरनो नाश इ-
छुं ता ११ ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ परं ब्रह्म परं धाम
पवित्रं परम भवान् ॥ पुरुषं शाश्वतं दिव्यं मादिदेवमर्ज-
विभुम् ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ अरजुन पूछे छे- तने परम ब्रह्म प-
रम धामने परम पवित्र छो- शाश्व ईषी देव ईषी नानंद अशी
त देव ब व्यास अतने आदिदेव नम रहित व्यापक हिव
अने शाश्वत पुरुष अभे ई छे ॥ १३ ॥ श्लोक ॥ आहुस्त्वा
मृषयः सर्वे देवर्षिर्नारदस्तथा ॥ असिनो देवलो व्यासः
स्वयंचैव ब्रवी विमे ॥ १३ ॥ सर्वमेतत्तु तं मन्येयन्मां वदसि

केशव ॥ नहि ते भगवन्मन्त्रिं विदुर्देवानदानवाः ॥ १४
 ॥ अर्थ ॥ तमे पण्यमेने ते भन्डो होछो दे दे शव अशर
 वने भारे प्रत्यय डो होछो ते हुंशत्य भानुंछुं तमासी प्रगयने देव
 न्नासा नथीने रानवपण न्नातानथी ॥ १४ ॥ अलो क ॥ स्व
 यमेवात्मनात्मानं वेत्त्यत्वं पुरुषोत्तम ॥ भूतभावन भूतेश
 देवदेव जगत्पते ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ हे प्राणीना उत्तपन्न ड
 रन्नात्फे ईश हे देव हे नगत्पती तमे पोतेन पोताने न्नालोछो
 ॥ १५ ॥ अलो क ॥ वक्तुमर्हस्य शेषेण दिव्या ह्यात्मविभूत
 यः ॥ याभिर्विभूतिभिर्लोका निमास्त्वं व्याप्य विधत्ता
 १६ ॥ अर्थ ॥ हे वीत्तुती अइरीने तमे आत्तोडने व्यापीने
 र होछो ते तमासी दिव्य विलूती शमगर देवाने तमे न्ने ग्यछो
 ॥ १६ ॥ अलो क ॥ कथं विद्यामहं योगी स्वांसदापरिचि-

तथनु ॥ केषु केषु च भावेषु चिंत्योऽसि भगवन्मया ॥ १७ ॥
अर्थ ॥ ते भगवन्निदं तमाहं निरंतरं चिंतनं करोतीत्युक्तं तमेने
इमं ब्रह्मण्डं व्याप्य पदार्थानां भादरे तमाहं चिंतयन् ब्रह्म
अनु ॥ १७ ॥ श्रीक ॥ विस्तरेण आत्मनो योगं विष्णुर्निचिज-
नार्दन ॥ भूयः कथय तृप्तिं हि शृणुवतो नास्ति मेऽमृतम्
॥ १८ ॥ अर्थ ॥ तमेपोतानो भगवन्नेने ब्रह्मन्ति विस्तारे
इतीने इदं यती इहो न्नेनुभारा बभन अमृतं नवाने शांलक्ष्मी
नेभने अद्यापि तपती यती नथी ॥ १८ ॥ श्रीक ॥ श्रीभग
वानुवाच ॥ ॥ हंत ते कथयिष्यामि दिव्यास्त्रात्मविष्णुतयः
॥ प्राधान्यतः कुरु श्रेष्ठ नास्त्यंतो विस्तरस्य मे ॥ १९ ॥ अ
र्थ ॥ श्रीकृष्ण इहो छे-हे इह श्रेष्ठ दिव्यं श्रेष्ठं भारी ब्रह्मन्ती
मुप्यत्वे इतीने हंत तेने इतीरा भारी ब्रह्मन्तीना विस्तारनोभ्यं

तनयी ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ अहमात्मा गुडाकेश सर्वभूता
 शयस्थितः ॥ अहमादिश्वमध्यंच भूतानां मे न एव च ॥
 २० ॥ अर्थ ॥ शरवत्भूतनाशेने विशेषे रथोभ्यातया तेहू प्रा
 एगीभात्रनी उतपत्ती स्थितीने नारायणं इत्येहं छुं ॥ १९ ॥
 श्लोक ॥ आदित्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषारविंशुमान्
 ॥ मरीचिर्मरुतामस्मि नक्षत्राणामहं शशि ॥ २१ ॥ अर्थ
 ॥ शुरुन मांथी विष्णुना भे सुखं छुं ॥ न्योती भां अंशुभा
 नरविं छुं बाडिभाभरीणीन भेने बाडिं छुं नक्षत्रमध्ये यंहर
 मां छुं ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ वेदानां सामं वेदोऽस्मि देवानां
 स्मिथासवः ॥ इंद्रियाणां मनश्चास्मि भूतानां अस्मि चेत
 सा ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ वेदमांशां भवेदं छुं ॥ देवमांशं छुं छुं
 स्थितीनां मनं छुं प्राणीनां येतनां छुं ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ रु

द्राणांशं करञ्चास्मि विनेशो यक्षराक्षसाम् ॥ चसूनापा
वकञ्चास्मि मेरुः शिखरिणामहम् ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ रु
द्रभांशं इरुंछुं अने नक्षराक्षसभां इत्ये रंछुं वसूभां पाव
डंछुं परवतभां भेदंछुं ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ पुरोधसांचसु
ख्यंभां विद्धि पार्थ बृहस्पतिम् ॥ सेनानीनामहं स्कंदः सर
सामस्मि सागरः ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ गोरभां भृष्यगोरश्च हं
स्पती अने न्नृणां अनापतीभां न्याभीकारति इरुंछुं अने न्या
शयभां शाखंछुं ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ महर्षीणां भृगुरहं गि
रामस्यैकमक्षरम् ॥ यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्यावराणां
हिमालयः ॥ २५ ॥ महर्षीभां त्सुमुंछुं वाणीभां अष्टा-
क्षरयोऽक्षरंछुं नृगनभां नृपनृगनंछुं स्यावराभां हीमा
लयंछुं ॥ २५ ॥ अश्वत्थः सर्ववृक्षाणो देवर्षीणां चना

रदः ॥ गंधर्वाणां चित्ररथः सिद्धानां कपिलो मुनिः ॥
 ॥ २६ ॥ अर्थ ॥ स्वरवडाडमां पीयलो हुंछूं देव दीषीमां
 नारद हुंछुं गंधरवमां चित्ररथ हुंछुं सिद्धमां कपिल मुनी-
 हुंछुं ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ उच्चैः अवसमश्वानां विद्धि माम-
 मृतोद्भवम् ॥ ऐरावतं गजेन्द्राणां नराणां च नराधिपम् २७
 ॥ अर्थ ॥ घोराभां अमृततथडीथयो अयेवो उच्चैः श्वाम्
 नेन्न एगलेन्द्रमां ऐरावतने भन्नुष्यमां यान् मनेन्तरा ॥
 २७ ॥ श्लोक ॥ आयुधानां महं वज्रं धेनूनां मस्मिकाम-
 धुक ॥ प्रजनश्चास्मिकं दर्पसर्पाणामस्मिवासुकिः ॥
 २८ ॥ अर्थ ॥ आयुधमां वह्नरअने गायमां डामधेनुं हुं-
 छुं नीतिपतीडवामां अवाल डामते हुंछुं शरपमां वासुडी-
 हुंछुं ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ अनंतश्चास्मिनागानां वरुणो या

दसाम्यहम् ॥ पितृणामर्यमात्वास्मियमः सयमताम
हम् ॥ २९ ॥ अर्थ ॥ नागभांशेशहंछुं बल्यभांशेशहंछुं
बल्यभांशेशहंछुं पितरभांशेशहंछुं ने ६३३३
नार भांशेशहंछुं ॥ २९ ॥ श्लोक ॥ प्रह्लादश्चास्मिदे-
त्यानांकालः कलयतामहम् ॥ मृगाणांचमृगेंद्राहं वै न ते
यश्च पक्षिणाम् ॥ ३० ॥ अर्थ ॥ दैत्यभांशेशहंछुं पक्षिभांशेशहंछुं
इरवाभांशेशहंछुं पशुभांशेशहंछुं पक्षिभांशेशहंछुं
बल्यभांशेशहंछुं ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ पवनः पवतामस्मिरामः शस्त्र-
भृतामहम् ॥ झषाणामकरश्चास्मिन्नोतसामस्मिज-
न्हवी ॥ ३१ ॥ अर्थ ॥ वेगवानभांशेशहंछुं शस्त्रधारीभां-
शेशहंछुं भांशेशहंछुं भांशेशहंछुं ने बल्यभांशेशहंछुं
भांशेशहंछुं नदीभांशेशहंछुं ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ सर्गा-

णामादिरंतश्चमध्यैवेवाहमर्तुन ॥ अध्यात्मविद्यावि
 द्यानांवादः प्रवदतामहम् ॥ ३२ ॥ अर्थ ॥ सहीना आ
 दिमध्यने अंतने हुंछु विद्याभां अध्यात्मविद्या हुंछु-
 अने ज्योत्वानाचादते हुंछु ॥ ३२ ॥ श्लोक ॥ अक्षरा-
 णामकारोस्मिद्वंद्वः सामासिकस्यच ॥ अहमेवाक्षयः
 कालोधाताहं विष्वक्तो मुरवः ॥ ३३ ॥ अर्थ ॥ अक्षरआ
 ज्यडादं हुंछु अभाशशनुदरभा द्वंद्वं तेहं अने अविनाशी
 डालतेहं ते भनधाता अेटलेडरभनाद्वनोदनार हे विश्व
 तो सुप्छे ॥ श्लोक ॥ मृत्युः सर्वहरश्चाहमुद्भवश्चम-
 विष्यताम् ॥ कीर्तिः श्रीवर्ष्कनाराणां स्मृतिर्मयाधृतिः
 क्षमा ॥ ३४ ॥ अर्थ ॥ सरव हरण्डरनार मृत्यु हुंछु आ
 गत्वानारभांडितपती हुंछु स्त्रीभांडिति, लक्ष्मीसरस्व

की स्मृती षुष्धी अनेक्षभाते हुंछु ॥ ३४ ॥ स्लोक ॥ बृहत्सा
मतथा सास्त्रां गायत्री छंदसामहम् ॥ मासानां मार्गशी
र्षाहमृतूनां कुसुमाकरः ॥ ३५ ॥ अर्थ ॥ सास्त्रवेदमा-
प्सरहत्सामते हुंछु छंदभां गायत्रीते हुंछु मासभाभां रशीर
ते हुंछु अने अस्तुभा वरांत ते हुंछु ॥ ३५ ॥ स्लोक ॥ द्यूतं छ
लयतो मस्मि ते जस्ते जस्विनामहम् ॥ जयोस्मि व्यवसा-
योस्मि सत्वं सत्ववतामहम् ॥ ३६ ॥ उपटभां नुगारं ते-
हुंछु तेहस्विभां तेन अहुंछु न्यव्यवस्थायने शातवीडभां स-
त्वते हुंछु ॥ ३६ ॥ स्लोक ॥ वृष्णीनां वासुदेवोस्मि पांड
वानां धनंजयः ॥ सुनीनां मय्यहव्यासः कवीनां मुराना
कविः ॥ ३७ ॥ अर्थ ॥ नन्दवभां वासुदेव हुंछु पांडवभां अ
रनुन हुंछु सुनीभां व्यास हुंछु कवीभां शुकराचार्य हुंछु

गच्छत्वं मम ते जौंशसंभवम् ॥ ४१ ॥ अर्थ एते अ-
श्वरन् नुगत श्रीमान् आने अल नुगत तेने भाश अ-
शय शीथयुं अे मन्ना ए ४१ ए श्लोक ॥ अथ बाबुनेनेन
किं ज्ञानेन तवार्जुन ॥ विष्टफ्याह मिदं कृत्स्नमेकाशेन
स्थितो जगत् ॥ ४२ ॥ ॥ इति श्रीमद्भग० विष्णुतियोगो
नाम दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ छ ॥ अर्थ एते अर-
नुन तने अहुत ज्ञान उहेथीं शुं अे इ अंशे इरीने आनगतने
व्यापीने दहुछुं ए ४२ ए इति श्री महत्त्वगव० वित्पूतियोगो
नाम दशमोऽध्यायः ए १० ए छ ॥ श्लोक ॥ अर्जुन
उवाच ॥ मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् ॥
यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोयं विगतो मम ॥ १ ॥ अर्थ ॥
अरनुन पुंछेछे भाश अन्नुग्रहने अरथे परम गुह्य अथ

अघ्यातत्र वयन इयातेगुडरीने भारो भोहगयो- ॥ १ ॥
 श्लोक ॥ भवाप्ययो हि भूतानां श्रुतौ विस्तरशोभया ॥
 त्वत्तः कमलपद्मादिसमाहात्यमपि चाव्ययम् ॥ २ ॥ अर्थ
 ॥ हे कमलपद्मादिसमाहासार्थी प्राणीनी स्वस्ती संहारते वि-
 स्तार इरीने श्रुतत्वाद्यो तमांश्च विनारी ज्येष्ठं महा-
 तमपदांशं प्रत्वाद्यो ॥ २ ॥ श्लोक ॥ एवमेतद्यथार्थत्वं मा-
 त्मानं परमेश्वरम् ॥ द्रष्टुमिच्छामि ते रूपं मे श्वरं पुरुषोत्त-
 मम् ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ हे परमेश्वर तमे नम्रपातानुरूपं देहो
 तेषां लच्छे हे पुरुषोत्तम मा देहं ईश्वर ईपन्नेवाने ईच्छुं
 ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ मन्यसे यदि तच्छब्दं मया दृष्टि मिति म-
 भो ॥ योगेश्वर ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥ ४ ॥ अर्थ
 भाटे हे देह ईपन्नेवाने राघव्यहृदि नो नमस्त्वि विनारी ई

पमनेद्व्याडो ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ प
श्यमेपार्यरूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः ॥ नानाविधानि
दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि च ॥ ५ ॥ अर्थ ए श्रीऽष्टाद
श्लोके ॥ पश्य शंङोने हन्सरा नाना मडारना दित्येवने
नानाभेदरनावरणैर्न्याडरतीवात्वांयेवांयेनेडिपछे-
॥ ५ ॥ श्लोक ॥ पश्यादित्यानुवसूनुद्रान् श्विनो मरु
तस्तथा बहुन्यदृष्टपूर्वाणि पश्याश्चर्याणि भारत ॥ ६ ॥
अर्थ ए आदित्य वस्तु ईदर अश्विनी कुमार वायु येभनेने
आगळडोयधिनेयांनहोय तेनेते ईप आश्वर्य मयछेना ॥ ६ ॥
॥ श्लोक ॥ इहैकस्य जगत्संप्रपश्याद्यासचरचरम् ॥
मम देहे गुडाकशयञ्चान्यद्रष्टुमिच्छसि ॥ ७ ॥ अर्थ ॥
हे अमरन्नुन आभारदेहमां सरब स्थावर ङ्गम ईप ङ्गा-

तते ऋडभारा अभ्ययभान्ने न ते विना धीन्नु न्नेवाने-
 छिच्छेते शरत्वेने ॥ ७ ॥ श्लोक ॥ न तु मां शक्यसे द्रष्टुं मनै-
 व स्वचक्षुषा ॥ दिव्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमैश्वरम्
 ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ परं तु तारा अभ्ययभ्यक्षुभ्यः शरत्वेवाने-
 शमस्य न यीभ्याटे हुतने आदिव्ययक्षुभ्यापुंछुं तेले डरीने
 आभारं जैश्वरत्वेन गतुने ॥ ८ ॥ श्लोक ॥ संजय उवा-
 च ॥ एवमुक्त्वा ततो राजानं महायोगेश्वरो हरिः ॥ दर्शया-
 मास्तपार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥ ९ ॥ अर्थ ॥ संन्यडे
 हेछे हे पतनाह अभडहीने महायोगेश्वर भवेवाश्री इष्टते
 अरक्षुनेने विश्वेष्टेष्ट्याऽताहवा ॥ ९ ॥ श्लोक ॥ अनेक
 वत्कनयनमनेकान्द्रुतदर्शनम् ॥ अनेकदिव्याभरणं दि-
 व्यीनेकोद्यतायुधम् ॥ १० ॥ अर्थ ॥ अने इष्टने विशे व्यनेह

मुष्मन्नेडनेत्रने अहन्नुत हरशन दिव्य धराए॥ अने छि-
व्यङ्गिंया अायुध ॥ १० ॥ श्लोक ॥ दिव्यमात्स्यांबरधरं दि-
व्यगंधानुलेपनम् ॥ सर्वोच्चर्यमयं देवमनंतं विश्वतोमु-
खम् ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ ते ईपदिव्यहुत्तने दिव्य वस्त्र ओरोड
रीने चण्डुशोत्ताबातुं अने दिव्य ग्रंथने डरीने यरपित अ-
ने शंख आचरल मयने दिव्य अनंत भंडारे मुष्म छे ओंबु
॥ ११ ॥ श्लोक ॥ दिविस्मूर्यसहस्रस्य भवेद्युगप दुस्त्रि-
ताः ॥ यादिष्ठाः सदृशी सा स्याद्भासस्तस्य महात्मनः
॥ १२ ॥ अर्थ ॥ ते भस्माडशाने विशे इन्नरो सुरन्नीडाली
साभरी प्रगटे तेवी आपभाने घटे ओंबुं ग्रंथे भाहानभानुं ईप
॥ १२ ॥ श्लोक ॥ तत्रैकस्थं जगत्कल्मषं विप्रश्नं कर्मनेक-
धा ॥ अपश्येद्देवदेवश्च शरीरे पांडवस्तदा ॥ १३ ॥ अ-

र्थं ॥ अने छेव देवे शान्ता शरीर माते शमने अने ड मंडारे वेहे
 व्याख्ये बु शरव न्गत तेहने अर बु न्ने ती ह्वो ॥ १३ ॥ अतो
 क ॥ ततः सविस्मया विष्टो हृष्टो रोमाधनं जयः ॥ प्रणम्य
 शिरसा देवं कृतो जलिरभाषत ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ तार प
 छी ते अर बु न बिशम्य पात्रीने इवा उल्लिंसां य ज्ये लो श्री ह
 एने मायुं न भावीने हाथ ने हीने लय पाभतो थ डो ग ह ग ह
 डं ज्ये लो त्तो ह्वो ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥ पश्या
 मि देवांस्तं वेदव देह सर्वोस्तथा भूतविशेषसंधान् ॥ ब्र
 ह्माणामीशं कमलासनस्थमृषीं च सर्वानुरगांश्च दिव्या
 न् ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ अर बु न डे ह्वे हे देव तभाशे देहने विशेषे
 वताने शरव प्राणी मात्र अने कमलाशन भो त्वे हे लो अत्मा
 माहा देव न् अने शरव र्पिने दिव्य ॥ १५ ॥ अर्जुन ने ह्वे छ

ઉંખ ॥ ૧૬ ॥ અશ્લોક ॥ અનેકવાહુદરત્ત્વઋનેત્રપરયામિ
ત્વાંસર્વભોઽનંતસ્તપમ્ ॥ નાંતંનમઘ્યનપુનસ્તવાદિપ-
શ્યામિ વિશ્વેશ્વરવિશ્વરૂપમ્ ॥ ૧૬ ॥ અર્થ ॥ તમને હું
શરવેઠેડાણે અનંત રૂપને અભેડખાહું અભેડ ઉદર અભેડ આ-
ખ અભેડ મુખ અભેડ કશીને ભુગતભઉંછું પરાતમાદિ અદિ-
અંતને મઘ્યદેખ્યાતું નથી. હે વિશ્વનાઈ શરવરહે વિશર્વરૂપ
॥ અશ્લોક ॥ કિરીટિનંગદિનંચક્રિણંચતેજોરાશિંસર્વતો-
દીપ્તિમંતમ્ ॥ પશ્યામિત્વાદુર્નિરીક્ષ્યંસમેતાદ્વીસાનલઃ
કેદુર્ધુતિમપ્રમેયમ્ ॥ ૧૭ ॥ અર્થ ॥ તમને કિરીટગદાયક
ધારા અભેતે દનાસમૂહને સ્વર્ભેડાણે દેદીપ્યમાન અભે-
દુષ્પેકરીને ભેવાએ નહીં એવાને ઘણો દીપો અગ્નીને સૂરજ
તેની કાંતીની ખ્યાપ્પર કાંતીને પ્રખ્યાણ નહીં એવા તમને ભેદિ

छे ॥ १७ ॥ श्लोक ॥ त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य वि-
 श्वस्य परं निधानम् ॥ त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोसासना-
 तनस्त्वं पुरुषो मतो मी ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ न्न एवाब्जगम्बोपा-
 दम् अक्षरं तमेछो अविश्वं पदम् निधानं तमेछो अनेशा-
 श्वतं धरमवारक्ष्य ५ तमेछो तमने पवित्रनेन छिद्यता अवा-
 पुरिष भानुं छुं ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ अनादिमध्यांतमनंतवी-
 र्यमनंतबाहु शशिसूर्यनेत्रम् ॥ पश्यामि त्वां दीप्तहुता-
 शवत्कस्य तजसा विश्वमिदं तपतम् ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ आ-
 दिमध्यांतं रहितं अनंतं प्राहुमी अनंतं हार्यने अंशमाने स्मू-
 रत्तने अछेन्नाने घटाडघपता अगनीना न्वां सुष्प अवा-
 ने पोताना तत्तं डरीने अविश्वने प्रशश डरवा यावा अवेवा-
 तमने न्ने बुधुं ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ द्यावापृथिव्योरिदमंतरं-

हिष्यासं त्ययेकन दिशश्च सर्वाः ॥ दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुद्यंत
वेलोक्य त्रयं प्रव्यथितं महात्मनः ॥ २० ॥ अर्थ एतत्तद्वन्
पृथ्वीबुं मध्यने राख दृष्ट्वा तभारे ओटले इरीने पुरा अेली
छे हं पहात भाअदलूनने उग्रअेबुं तभारे ईपन्ने छीने धला
लोड अत्यंत पीडा पांमे छे ॥ २० ॥ अलोक ॥ अमी हिलो
सूरसंधा विसंति केचिद्रीताः प्रांजल योगं गृणंति ॥ स्व
स्ती लुत्कामहर्षि सिद्धसंघाः स्तूवंति त्वास्तूतिभिः पु
ष्कलाभिः ॥ २१ ॥ अर्थ एतद्भाटवताना शम्भू तभारे वि
रोके छे इदं अलने इरीने सुआआ अेवात भारिलुनी
हरे छे भद्रिरीने सिद्धनाशम्भू हस्यस्ति अेम इरीने पुपु
लस्सुति इरे छे ॥ २१ ॥ अलोक ॥ रुद्रादित्यावसूवो ये च
साध्या विश्वेऽस्वीनी मरुतश्चोष्मपाश्च ॥ गंधर्वयक्षाः

सुरसीरसंघावीक्षतेत्वा विस्मिता श्रैवसेर्व ॥ २२ ॥
 अर्थ ॥ रुहराणु आदित्यगणु यस्तु स्वाध्यगणु विरब-
 अभिनीकुमार नरेतगणुडिस्पागणेधरवगणुनक्षत्र देवता
 अने सिधनारानृह विसमथपाभतांछतां सरव तमने सुं-
 धेछे ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ रूपं महते बहुवत्क्रनेत्रं महाबा-
 हो बहुबाहुरुपादम् ॥ बहुदरं बहुदंष्ट्राकरालं दृष्ट्वा-
 लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम् ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ हे महाबा-
 हो भीटीउठे ये डरीने विक्काल अने त भुष्प अने त आण्यो
 अने त हाथ अने त न्नेघ अने त ग्यरण अने त पोटा येणे-
 डरीने न्नुगत भारं उपनेछिने माराहे वाळुन अत्यंत पीडा
 पाभेछे ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ नभस्सुरादीसमने कर्णव्या-
 मानं दीप्त विशालं नमः ॥ इच्छामि वा प्रव्याथिनेन

रात्माधृतिनिविंदामिशमंचविष्णो ॥ २४ ॥ अथ एव
परकारे सर्वव्यापी आशयः भाष्ये यत्तु इति च मान्यमानेन वरुण
विशतारेषु सुष्ठु अनेन दृष्टव्यमानं मारानं भजेन प्रत्यक्ष-
नेता छतां भदिं यित्तथी जने पामेच्छे भदिं धिरह नेहेतु न-
थीं हुं शांतीने पामतो नथी ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ देवाकराला-
निचते मुखानि दृष्ट्वेव कालानल संनिभानि दिशो न-
जाने नल भेचशर्म प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥ २५ ॥ अ-
थ ॥ २४ ॥ अनेन त्वं देव जगत्पामी तुल्य भवेत माश-
मुष्मन्नेने भने दिशः समन्तनी नथी ॥ भन ठेक एरे रेहेतु नथी
माटे हे देवाधिदेव हे नगलना निवाश मारामथे प्रशान् अनेन
॥ श्लोक ॥ अमी चत्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्राः सर्वे सहेवा
वनिपाल संधैः ॥ भीष्मो द्राणः सूतपुत्रस्तथा सोमहा

त्समदीयैरपियोधमुख्यैः ॥ २६ ॥ अर्थ ॥ आद्यतराशश्च
 ना पुत्रराज्जग्मोऽसुधा अने लीशभग्नेरातथा इत्युभेपण
 उत्तममुष्य ग्नेषासुधा ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ वल्काणि ते त्व-
 रमाणा विशंति दध्ना करालानि भयानकानि ॥ केचि
 द्विलम्भादशानांतरेषु संहश्यते तूर्णितैरुत्तमंगैः ॥
 २७ ॥ अर्थ ॥ जगे अङ्गीने बिडरात्य अने लम्भान्दग्नेवा
 तभारा मुष्पमां उता बला प्रवेशाडरेछे. इद्व्या इतभारा घंत
 नाभच्यभाडग्रंभांछे. मायाग्नेवां दप्पायछे. ॥ २७ ॥ श्लो
 क ॥ यथानदीनां बहवो बुवेगाः समुद्रमेवाभि मुख्वाद्र
 वंति ॥ तथा तवामी नरलो कवीरा विशंति वल्काण्यभि
 विज्वलंति ॥ २८ ॥ अर्थ ॥ हे भनदिना तल्लनो प्रवाह स
 मुष्टरमान्नयछे. तेम न न्नानरलो कवीरा योसे तभारा न्नलव-

तस्मान्मुष्मन्प्रवेशइरेच्छे ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ यथाप्रदी
संज्वलनं पतंगाविशंतिनाशाय समृद्धवेगाः ॥ तथैव
नाशायविशंतिलोकास्तवापि चक्राणि समृद्धवेगाः
॥ २९ ॥ अर्थ ॥ देहं परदिपतः अगतीनां पतंगं यथा वि
गथी पंछेनेनाशयामेच्छे. तेभ्य आत्योडघणवेगे इरीने त
मारा मुष्मन्प्रवेशइरेच्छे ॥ २९ ॥ श्लोक ॥ लेलिह्यसे
प्रसमानः समंताल्लोकान् समभ्या नुवदनेर्ज्वलद्भिः ॥
तेजोभिरापूर्यजगत्समग्रं भासस्तवीश्वराः प्रतपंति वि
ष्णोः ॥ ३० ॥ अर्थ ॥ तमे र्दिप्यमानं मुष्मे इरीने चारे
को रे शरयत्नाङीने ग्रास् इरतां छतां थाभ्योच्छो. ने तेने इ-
रीने तमारी इती शरष ङगतने पुरए इरीने तपेच्छे ॥ ३० ॥
श्लोक ॥ आख्याहिमेको भवानुग्ररूपो न सोऽस्तु ते देव

वरप्रसीद ॥ विज्ञातु मिच्छामि भवंतमाद्यं नहि प्रजा
 नामितवप्रवृत्तिम् ॥ ३१ ॥ अर्थ ॥ देहेव मेष्ठ तमनेन
 भस्कर होने प्रशन्था ओ जने उगरे ईप जेवा लगवा
 न तमे डेणछोः आटे शजेवा तमने न्णवाहुं छुं छुं तभा
 री आ प्रहृती शा भोट छे ते हुं न्णतो नथी ॥ ३१ ॥ अलोक
 ॥ श्री भगवानुवाच ॥ ॥ कालोऽस्मिलोक क्षयकृत्
 वृद्धो लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्ताः ॥ ऋतेऽपि त्वां
 न भ्राविष्यति सर्वयेऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः
 ॥ अर्थ ॥ श्री ईश्वर देहे छे हुं आलोडनु क्षय डरना रो-
 डा न छुं अनेने आ पा रा शा भा उल्लाछे ते शरवेने अने-
 ड्डमगरा श डरवाने परवरतो छुं अने भाटे तेने न्य आ न्ने पा
 उल्लाछे ते शरव ताशा विनायक चरगु पा भ शे ना ३३ ॥

॥३२॥ श्लोकः ॥ तस्मात्त्वमुनिष्ठयसोलभस्व जित्वाश-
त्रुनभुंस्त्वरारज्यं समृद्धम् ॥ मयौवैतेनीहताः पूर्वमेव-
निमित्तमात्रप्रभवसत्यसाचिन् ॥ ३३ ॥ अर्थः ॥ भोरेतु
उदने बुधदर अदले शत्रुने जित्व अने शपस्तीबुगत रान्य-
त्तो गव्यते शत्रुताश भास्या भोरनभे भास्या छे हे शत्यप्र-
तगनावात्वा तु निमित्तमात्रयाः ॥ ३३ ॥ श्लोकः ॥ द्रोणं
चभीष्मं च जयद्रथं च कर्णं तथाऽन्यानपियोधवीरान् ॥
मया हतान्स्वजहिमां व्यथिष्टायुध्यस्व जेजासिरणे स-
पन्नान् ॥ ३४ ॥ अर्थः ॥ द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च कर्णं
तथा अन्यानपि योधवीरान् मया हतान्स्वजहिमां व्यथिष्टायु-
ध्यस्व जेजासिरणे सपन्नान् ॥ ३४ ॥ अर्थः ॥ पीडाभपाभी-
नेष्ठीबिशुरवीरभे मोरेत्वा छे तेने तु भारने पीडाभपाभी-
शे बुधदर अने रणभाशत्रुने जतीश ॥ ३४ ॥ श्लोकः ॥
संजय उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा वचनं के शवस्य द्रुतां जलिं

वैपमानः किरीटिः ॥ नमस्कृत्वाभूय स्वाह कृष्णां स
गङ्गदंभीनभातः प्रणम्य ॥ ३५ ॥ अर्थ ॥ सन्य डेहं छे
येवाग्नीहृष्टनावयनसांलकीने अनित्य थीय्याच्छाडु
त्यथनेडंपतोछतो हाथ नेडीने नमस्कार डरीनें श्री हृ-
ष्टाभतेडरीथीं डंठरोडा अर्थेडे ज्योत्स्नतो हवो ॥ ३५ ॥ ॥
क ॥ अर्जुन उवाच ॥ स्थाने दृषीकेशूतव प्रकीर्त्याज
गत्प्रद्वयत्यनुरज्जतेच ॥ रक्षांसि भीतानि दिशाद्रवन्ति
सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसंघाः ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ अरर्जुन
डेहं छे. हे छंदसीयोना छशतभारी डिरती अडेरीने नगतह
रोष्म पांमेछे. नेतभारी सेवामारं बनथा अमेछे. राक्षस ल
अयेव्या डुल्लछतां दिशा अयोमान्तारोछे. सीत्थनासमुह त
भने नमस्कार डरेछे. ॥ ३६ ॥ अर्थाक ॥ कस्माच्च ते न न

मेरन् महात्मन् गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे ॥ अनंत
देवेश जगन्निवास त्वमक्षर सदसत्तत्परयत् ॥ ३७ ॥
अर्थ ॥ तेनुगत छे. ते शरवथी मोहा प्रह्लातेनाभ्रादि
हरता अभेवा तभने नभस डार डेम डरे नहीं हे अनंत हे देवेश
हे नृगन्निवास तभने अक्षय्य ब्रह्मछोने शरवतथडी प
रछो ॥ ३७ ॥ श्लोक ॥ त्वमेदिदेवः पुरुषः पुराणत्वम-
स्य विश्वस्य परं निधानम् ॥ वेत्तासि वदं च परं च धाम-
त्वया तत्तं विश्वमनंतरूप ॥ ३८ ॥ अर्थ ॥ तमे आदि दे-
वने पुराण पुरिषछो परछो आ विश्वनु परम निधानछो-
तमे नृगन्ना रछो ने नृगवाब्जे गछो परम धाम अमेदये आ
शरवतमे छो हे अनंत इप आ विश्वतमो रामा पुंछे ॥
३८ ॥ श्लोक ॥ वायुर्यमोग्निर्वरुणः शाशकः प्रजापति

स्त्वं प्रपितामहश्च ॥ नमोनमस्तेस्तु सहस्रच्छलः पुन
 श्वभूः योपिनमोनमस्ते ॥ ३९ ॥ अर्थ ॥ यादुतमेछो
 नभतमेछोः अग्नि तमेछोः वश्रु तमेछोः येऽ तमेछो
 पुन्रपति तमेछोः प्रपितामह तमेछोः तमने हन्नेरोपारन-
 मस्कारछे ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥ नमः पुरस्तादय पृष्टतस्ते
 नमोस्तु ते सर्वत एव सर्व ॥ अनंतवीर्यामितविक्रमस्त्व
 सर्वसमाप्नोषिततोऽसि सर्व ॥ ४० ॥ अर्थ ॥ तमने अ
 गलने पाछलनमस्कार होतमने भारेडोरेममरुडारहो
 हो अनंतवीर्य तमे अग्रभाएपराइमीछोः अने स्वरव-
 व्यापीछो ॥ ४० ॥ श्लोक ॥ सखेतिमत्वाप्रसभंयदुक्तं-
 हेक्षणा हयादव हे सखेति ॥ अजानगामिमानतवे
 दमयाप्रमादान्प्रणयेनवाप्ति ॥ ४१ ॥ अर्थ ॥ तमारो

महिमान् अणीने तभने मे भिन्नणीने प्रभादे इरीने
अथवा स्मेहे इरीने हेत इरीने हेतृणा हे याहव हे सप्तामे
प्रदारे इहुंछु ॥४१॥ अल्लोक ॥ यच्चावहासार्थमसत्कृतो
सि विहारशय्यासनभाजनेषु ॥ एकाथवाप्यन्युततत्स
मक्षतत्सामयेत्वा महमप्रमेयम् ॥ ४२ ॥ अर्थ ॥ अने
हिंदाश अन्नप्राशन लीलन अंगोने विशेषे अडेते वास्त
त्नामा नेहृता भश इरी इरी ते वातनीस्सभाहु तभारे पा
री भांगुंछु ॥ ४२ ॥ अल्लोक ॥ पितासिलोकस्य चराचरस्य
त्वमस्य पूज्यस्वगुरुगरीयान् ॥ नत्वत्समास्त्वप्यधिकः
कुतो न्यालोकत्रयेऽप्यप्रतिमः प्रभावः ॥ ४३ ॥ अर्थ ॥
तभी आशरत्नो इनापिताछोने पुनवायेत्यन्ये सुर
तमेछो आलोड अणमां नभाश समान डोठनथी नोअ

चिह्नं ददांती-होयेतमे-अप्रतीभ-प्रतापवानछो-॥४३॥ ए प
 श्लोक ॥ तस्मात्प्रणाम्यप्रणिधायकायं प्रसादयेत्वाम
 हर्मीशमीड्यम् ॥ पितेवपुत्रस्य सखेवसख्युः प्रियः
 प्रियायार्हसिदेवसोदुम् ॥ ४४ ॥ अर्थ ॥ ते माटेहु अय
 वीछिपर छेउयतनमसुइर इरीने ते मोरे पारो भशानना भा
 मुंछुं-हे स्तुत्यहेछिशवरत्नेभपुत्रनो अपराध पितासभाइरे
 छे-नेम प्रियानो अपराधपती हसभाइरेछे-ने भिन्नोअप
 राध भिन्नहसभाइरेछे-तेभ-अहोरो अपराध तथो अशदुन
 उरवो-॥४४॥ श्लोक ॥ अदृष्टपूर्वदृषितोस्मिदृष्ट्वाभ
 येनचप्रख्ययितं मनोमे ॥ तदेवमेदर्शयतेवुरूपप्र-
 सीददेवेशजगन्निवास ॥ ४५ ॥ अर्थ ॥ डाईछाहाइ
 पाश आनु तभारिरेपन्नेपुनहुतुं तेनेछिने हुंदरअपा-

भ्यो अने तनये डरीने भादिं भनव्यथा पाभेछे. भाटे हे
देवेश दे नग निवास दया डरीने तभादिं ते इ पभने दे
प्याडो ॥ ४५ ॥ स्तोत्रक ॥ किरीटिनं गदिनं चक्रहस्त
मिच्छामि त्वाद्रूपं महं तथैव तेनैव रूपेण चतुर्भुजनं
॥ सहस्रबाहो भव विश्वभूर्ते ॥ ४६ ॥ अर्थ ॥ भस्त्र-
डाडि पर कुगरने हातने विशे गंधाचक्रने धारण करुनार
जेवात्ममण्डुन्नेथानं छिच्छुछु. हे सहस्त्रप्याहो हे वि-
श्वभूर्ते ते अतुल्य स्वर्पने धारण करो. ॥ ४६ ॥ स्तोत्रक
॥ श्री भगवानुवाच ॥ मया प्रसन्नं न तवाजुनं द रूपं
रं दर्शितमात्मयोगात् ॥ तेजो मयं विप्रवमनं तमाद्य
यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥ ४७ ॥ अर्थ ॥ श्री कृष्ण
त्मगवानडे छे. हे अरजुन भे प्रसन्न थडिने पोताने-

सामर्थ्यं इरीने ते न्नेभय विरचात्मडने आदि अंत रहि
 तयेबुं मरुदिं इप तने टेप्रादिपुं ने ताश विना डो अरेमा
 गळपरा दीकुं नरुतुं ॥ ४७ ॥ श्लोक ॥ न वेदयज्ञाध्ययने
 न दानेन च क्रियाभिर्न तपोभिरुधैः ॥ एवं रूपः श-
 क्य अहं नृलोके द्रष्टुं त्वदन्येन कुरु मवीर ॥ ४८ ॥ अर्थ
 ॥ हे इंदु इवीर तारा बिना प्रीन्नने आभनुष्य त्यो डभो वे
 द ज्ञान दान इति आत्म एवुं उगारत पथे ऐश इरीने पदा-
 मादिं इरीने इरल्लच्छे ॥ ४८ ॥ श्लोक ॥ माते व्यथा मा
 च विमूढभावा दृष्ट्वा रूपं घोरमी दृष्ट्वा मे दम् ॥ व्यपे-
 त प्रीति मनाः पुनस्त्वं तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥
 ४९ ॥ अर्थ ॥ अभाश घोर इपने न्ने छिने तुं व्यथा पाभी-
 शन हीतने मूढता भ दंडो इवे ल्प रहित स तुष्ट यि न्ने थो

नें ईश्वरीयं नैवुं शपन्मा इह तु तेवुं न्ने ॥ ४९ ॥ श्लोक ॥ संज
य उवाच ॥ ॥ इत्युजुर्नवा सुदेव तथोक्ता स्वकं रूपं
दर्शयामास भूयः ॥ आश्वासयामास च भीतिमेनं
भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा ॥ ५० ॥ अर्थ ॥ संन्यडे
हृच्छं अरन्नुन प्रते लगवान् अंबुं ज्योत्स्नीने पोतानुं रमागल्
नु ईपदेष्यात्ता हवा अे प्रहारे तेभा हात्मा अे सुंदर स्व ईपधा
ररा डरीने त्मये व्याकुब्ज अे वा अरन्नुन नु साशवा सन ड पुं
॥ ५० ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥ दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं त
व सौम्यं जनार्दन ॥ इदानीं मस्मिं संपृत्तः सचेताः प्र-
कृतिंगतः ॥ ५१ ॥ अर्थ ॥ अरन्नुन वाळीं ईहृच्छं दे न्ना
रहन् तन्महिं रमां सुंदर स्व ईप न्ने धीने हवेहुं सयेत न्थयेने
प्रडट प्रडरतीने पाभ्यो ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवा

च॥ ॥ सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसियन्मम॥ देवा
 अप्यम्यरूपस्य नित्यदर्शनकाक्षिणः ॥ ५२ ॥ अर्थ
 ॥ श्री दृष्ट्वा देहेछे. हे अरन्धुन अत्यंत दृष्टिशी अंबुभा
 हरिं अहलुतरीपतं नेछितेरीपना दरशनने देवपरा निरं-
 तर छेछेछे ५२ ॥ श्लोक ॥ नाहं वेदेन तपसान्दानेन-
 नचेज्यया ॥ शक्य एव विधो द्रष्टुं दृष्टवानसि मायया ॥
 ॥ ५३ ॥ अर्थ ॥ नेवो ते भनेने अतो यो हं वेदे इरीने न पे-
 इरीने दाने इरीने न गने इरीने परा न पपत्तो नथी ॥
 ॥ ५३ ॥ ॥ श्लोक ॥ भक्त्या त्वनन्यया शक्यम
 हमेव विधोर्जुन ॥ ज्ञानं द्रष्टुं च तत्वेनं प्रवेष्टुं च परंतप ॥
 ५४ ॥ अर्थ ॥ पराहं अनन्य लगती आत्रल तत्वे इरीने-
 न्नाशवाने अने दरशन करवाने अने प्रवेश करवाने ने गछुं

॥ ५४ ॥ श्लोक ॥ मत्कर्मकृन्मत्परममद्भक्तः संगवजि
तः ॥ निर्वैरः सर्वभूतेषु यः समो मेति पांडव ॥ ५५ ॥ अ-
हं सिद्धीमद्भगवत ० विश्वरूपदर्शनयोगो नाम एकाद-
शोऽध्यायः ॥ ११ ॥ छ ॥ अर्थ ॥ ने पुद्गलभारी मा-
तीने अर्थ उदर मंडरे छे अने भने परम भाने छे ने भारी न-
ल्गती डरे छे ने शंगवर नृतने शरवमाली भात्र वेर रहित
ते भने पाभे छे ॥ ५५ ॥ छ ॥ इति श्री भट्टल्लगवतगीता ० विश्व
इषट्शरानयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ छ ॥
॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ एव स तत युक्ताये भक्ता
स्त्वां पर्युपासते ॥ ये चाप्यक्षरमध्यक्तं तेषां के योगवि-
माः ॥ १ ॥ अर्थ ॥ अरजुन पुछे छे अष्टादशे न्येगीने वि-
शे निरंतर युक्तने लगत नभने उपार्से छे अने इदं त्वा इच्छ

हसरने अत्युगतने उपासे छे ते भांयें छे योगवेत्ता डेहवा-
 ॥१॥ श्लोक ॥ श्रीरामगवानुवाच ॥ ॥ मयावेश्यमनो
 यं मानित्युक्ता उपासते ॥ अह्यापरयोपेनास्ते मेनु-
 क्ततमामताः ॥ २ ॥ अर्थ ॥ श्रीकृष्ण डेह छे नेनीतीयु-
 क्त भारे विशेषे भन राप्तीने घणी शरघा यडी भारी उपास-
 ना डेह छे ते भने अत्यंत युगत मान्य छे ॥ २ ॥ श्लोक ॥
 ये त्वक्षरमनिर्दृश्यमव्यक्तं पशुपासते ॥ सर्वत्रगमचिं-
 त्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवम् ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ ने सरवत्र प्रा-
 णीनां त्यागां तत्परने छिद्रिय समुदायने नीयमभाराप्तीने
 सरव डेहाले सब पुष्ठी छतो अक्षर अक्षर ररेण्य अप्य
 तशरव व्यापक अर्थित्य इह स्थ अत्यंत ध्रुव गेवासे
 छे ते पण भनेन पामे छे ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ सन्नियम्येन्द्रिय

ग्रामं सर्वत्र समबुद्धयः ॥ ते प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूत-
हिते रताः ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ परात्नेनायि सत्यव्यगतभावा
शगतछे ते मने इत्येव शब्दोच्छेदने परा देहवानने अव्य-
गतगती दुरत्नलछे ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ वलेशो धिक्तरस्ते
षामव्यक्ता मत्कचेतसाम् ॥ अव्यक्ता हि गतिदुःखं दे-
हवद्भिरवाप्यते ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ माता परायणार्थेने शरव-
डरभभादे विशे अपरीने अनन्यन्नेगेडरीने ध्यान डरतां छतां
मने उपासे छे ॥ अवेवा भारे विशे प्रवेशीतयित्त पुदिषने मरत्युसं-
सार सागरथडीहुं उतावल्नो उच्छारडंछुं ॥ ५ ॥ श्लोक ॥
ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि सन्त्यस्य मत्पराः ॥ अनन्येने
वयोगेन माध्यायत उपासते ॥ ६ ॥ तेषामहं समुद्धृत्ती-
मुत्पुसंसारसागरात् ॥ भवामि न चिरात्पार्थ मय्यावे

शितन्वेतसाम् ॥ ७ ॥ मय्येवमन आधत्स्वमयिबुद्धिं
 निवेशय ॥ निवसिष्यसिमय्येवअतःकुर्वन्संशयः
 ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ भारेन विशेषेण राष्य भारेन विशेषेण पुषि
 राष्य भेदेन भारे विशेषेण भनराष्य भारेण संशयधी ॥ ८ ॥
 श्लोक ॥ अथचिन्तंसमाधातुं नशक्नोषिमयिस्थिरम् ॥
 अप्यासयोगेन ततो मामिच्छासुं धनं जय ॥ ९ ॥ अर्थ ॥
 हे अरबुन तु मादारे विशेषे स्थीरयित्त राष्यवाने रा अर्थ
 न होयतो आत्मिन्नापेक्षीने मादारी प्रापतीनी गच्छादर ॥
 ९ ॥ श्लोक ॥ अप्यासेष्यसमर्थोऽस्मि त्कर्मपरमो भव
 ॥ मदर्थमपि इमाणि कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि ॥ १० ॥
 अर्थ ॥ ने अल्यास इत्यामा अरमय्य रयिनो भारे प्री
 तीने अर्थे इरमभान्ततपरथे न मादारी प्रीतीने अरर्थे

इरभइरीनेपणसीघीनेपाभीश ॥ १० ॥ स्त्रोक ॥ अथैत
 दप्यशक्तोऽसिकर्तुमद्योगमाश्रितः ॥ सर्वकर्मफल
 त्यागंततः कुरुयतात्मवान् ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ ते इरभइर
 वीभापणअशभरथ होय तो भारे विरो अनन्य निशदारा
 पीने एते कियथईने शरवइरभइल्लनो त्यागइर ॥ ११ ॥ स्त्रो
 क ॥ अथ्याहिज्ञानमप्यासाज्ज्ञानात्त्यानां विशिष्यते ॥
 ध्यानात्कर्मफलत्यागरस्यागाच्छांतिरनंतरम् ॥ १२ ॥ अ
 र्थ ॥ अत्यासइतंत्यानानसाइछे गनानथडी ध्यानविशेन
 राछेअने ध्यानइरमेइल्लत्याग विशेषछे इने त्यागपछे मो
 हायेछे ॥ १२ ॥ स्त्रोक ॥ अद्वैदासर्वभूतानां मैत्रः क-
 रुणाख्वच ॥ निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः स-
 मी ॥ १३ ॥ अर्थ ॥ नेने ह्वेशनथी ने शरवल्नुतनो भिन्न

दद्यावानस्यत्नावच्यं हं हारं नेम भता अं रहित नेने शुभ
 दुःप्यसमानेन दग्धावानक्षमावा ॥ १३ ॥ ॥ श्लोक ॥ संतु
 छः सततं योगीयतात्मा हृद निश्चयः ॥ मय्यर्पित मनो-
 बुद्धिर्यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ निरंतर प्र
 स्तन्न, न्ठते अिय हृद निश्चयने न नीम भ पुधी मोरे बिशे
 अयेवाने भाशे लगतं ते भने प्रिय छे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोक ॥ य
 स्मानो द्विजं ते लोको लोका न्नो द्विजं ते च यः ॥ हृषीम
 ष भयो द्वे गैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ ने
 यडी लो ग डिद्वे ग पा म तान् नथी नेत्यो दुय डी डिद्वे ग पा म तो
 नथी ने हृष्य म छर न डिद्वे ग रहित छे ते भने चालो छे ॥ १५
 ॥ ॥ श्लोक ॥ अनपेक्षः शत्रुचिर्दक्षः उदासीनो गतव्यथः
 ॥ सर्वारंभपरित्यागी यो मे भक्तः स मे प्रियः ॥ १६ ॥

॥ अर्थ ॥ नेने डोये चातनी अशा नथीने पवित्र अशो
उद्धरसीन पीठा रहीत अने शरव वेपारनी त्याग डरना रो
अबोने मारी लगत तेमने वालो छे ॥ १८ ॥ अशोक ॥ योन
हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न कांक्षति ॥ शक्राशक्रभरि
त्यागी भक्तिमान्यः समे प्रियः ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ ने हूर
अपाभतो नथीने दवेश डरतो नथीने आकाक्षा राजतोन
थी अवे शारा नर शानो त्याग डरतने लगती वालो ते म
ने वालो छे ॥ १७ ॥ अशोक ॥ समः शत्रौ च मित्रे च
तथा मानावमानयोः ॥ प्रीतो षण्मुखदुःस्वप्नसमः सं
गविवर्जितः ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ शत्रु मित्रने विशे मान-
अपमानने विशे नेटाटगर मी अनेना शुभ दुःप्पने विशे म
नाने रे छे अवे अने शंग रहित ॥ १८ ॥ अशोक ॥ तुल्य

निंदास्तुतिर्मौनीसंतुष्टोयेनकेनचित् ॥ अनिकेत-
 स्थिरमतिर्भक्तिमान्भूमिप्रयोनरः ॥ १९ ॥ अर्थ एते
 ने निंदा अन् अस्तुतीश्रमने भुनिवरद्वाल्लोने ने ईश
 वर छिच्छा अेइरीने प्राप्त यडि तेन शंतोषी चरविनाभुने
 स्थीर व्युचिवाब्बो लगतीवान् पुरीष भने मियछे ॥ १९ ॥
 श्लोक ॥ येतुधर्म्यामृतमिदयथोक्तमर्युपासते ॥ अ-
 दृधानामत्परमा भक्तास्तेतीव मे प्रियाः ॥ २० ॥ इ-
 ति श्रीमद्भगवद्गीता • भक्तियोगो नाम द्वादशोऽध्या-
 यः ॥ १२ ॥ छ ॥ ॥ अर्थ एते लगत शरधानु-
 गतनेभारे पशयेने अमाधर्म ईपी अमरतने डेवा पर-
 माये डिपासेछे • तेभने अत्यंतवाब्बो छे ॥ २० ॥ इति श्री
 भगव • लगतिर्भगोनाम द्वादशाध्यायः ॥ १२ ॥ छ ॥

॥ श्लोक ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ इदं शरीरं कौतये
क्षेत्रमित्यभिधीयते ॥ एतद्यो वेत्ति त प्राहुः क्षेत्रज्ञ
मिति तद्विदः ॥ १ ॥ अर्थ ॥ श्रीकृष्ण रेहेछे हई तेयआ
शरीरने क्षेत्र रेहेछे. अने नेक्षेत्रनो न्यएनारतेने क्षेत्रभेदे
हेछे ॥ १ ॥ श्लोक ॥ क्षेत्रज्ञांचापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु
भारत ॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम ॥ २ ॥
अर्थ ॥ शररव धेने विरो क्षेत्रग्रने हुंछुं क्षेत्रअने क्षेत्र-
गन अभेभ अभेने न्यएवुं तेनुनाभगनान अभेभारो
मतछे ॥ २ ॥ श्लोक ॥ तत्क्षेत्रं यच्च यादृक यद्विकारी
यतश्च यत् ॥ सच यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे
शृणु ॥ ३ ॥ अर्थ ॥ नेते क्षेत्र नेवुने ने विंशचावुनेने
थईने बिंशचावुनेने थईने प्रकारने ने महिमावावुं

ते संक्षेपेऽरीने भाग्ययीशात्मन् ॥ ३ ॥ श्लोकः ॥ अर-
 विभिर्बहुधागीतं छंदोभिर्विविधैः पृथक् ॥ ब्रह्म-
 सूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः ॥ ४ ॥ अर्थः ॥
 ने इषी अ अ प्लु प्रडारे वरण्ण्यु छेः ने वेदे प्रतिशाज्जा
 मा अनेऽ प्रडारे गांयु छे ने ते हेतु गतत्वेन निश्चितारथ
 अवा अह्न सूत्र ने पेदरीयु छे ते शात्मन् ॥ ४ ॥ श्लो-
 कः ॥ महासूतान्यहं कारो बुद्धिरव्यक्तमेव च ॥ इ-
 द्रियाणि दशैकं च पञ्चैवेन्द्रियगोचराः ॥ ५ ॥ अर्थः ॥
 क्षेत्र अतत्वे पंच महात्मूत अहंकार प्लुच्छी अव्यक्त अ
 ग्यारं छिद्रिया पांय छिद्रिया ना विषय ॥ ५ ॥ श्लोकः ॥ इ-
 च्छाद्वेषः सुखंदुःखं संघातश्चेतना धृतिः ॥ एतस्मि-
 न्नसमासेन सविकारसुदात्ततम् ॥ ६ ॥ अर्थः ॥ छि-

यडादेष सुष्म दुःष्य संघातयेतनाद्यति अमेरत्वानो न
न्नेगते विडारीक्षत्रत्ने संक्षेपेऽरीने इयु पाद्य ॥ श्लो-
क ॥ अमानित्यमदंभित्वमहिंसाक्षातिरार्जवम् ॥
आचार्योपासनं शौचस्थेयमात्मनिविग्रहः ॥ ७
॥ अर्थ ॥ इवेज्ज्ञान उद्वृद्धं ने शोत्नळ अमानी पणु, अ
दंभी पणु, अहिंसा शांती निरमद्वयपणु अचारनी
लगती पवित्र पणुने अतमाने छतवु पाण ॥ श्लोक ॥
इंद्रियार्थेषु वैराग्य मनहंकार एव च ॥ जन्ममृत्युजरा-
व्याधिदुःखदोषानुदर्शने ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ उंद्दरीयोना
विषयमा वेराग निरहंकार ननम मृत्यु नरा रोगने विरो-
दुःष्य अने दिनता अवेवा र्थेष अने पारं पार अने वु पाण
॥ श्लोक ॥ असक्तिसरभिद्यंगः पुत्रदारमहादिषु ॥

नित्यंचसमचित्तत्वमिदानीष्टोपपत्तिषु ॥ ९ ॥ अथ
 एतुमस्मीधरं ज्ञेयत्वात्ने विरोध्याशङ्कती भूतानहीते
 नेतेकु नहीं ज्ञेयमानवुः प्रियने अमप्रिय विश्वे सदा ज्ञे-
 समन्वित्तपणु एए ॥ श्लोक ॥ मयि चानन्ययोगेन प्र-
 क्तिरप्यभिचारिणी ॥ विविक्तदेशसेवित्वमरतिर्ज-
 नसंसदि ॥ १० ॥ अर्थ एअनन्यत्वेनेगीरीने मोर वि-
 शी अशायविनानी ल्गती ज्ञेयते ज्ञेयुं ने भागशब्दी-
 शाल्नामां अम्रीती एए ॥ श्लोक ॥ अध्यात्मज्ञान नि-
 त्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ॥ एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तम्
 ज्ञानं यदतो न्यथा ॥ ११ ॥ अर्थ एअध्यात्मज्ञान-
 मां नित्यविव्यारने तनवगन्तानना अरथनुं नेवुं ज्ञेयत्वा-
 त्ने गन्तान अमडे हृद्रे- अने विनाने विबुतेने अज्ञानन्

ए॥११॥ श्लोक ॥ ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मु
तमश्नुते ॥ अनादिमत्परब्रह्म न सत्तन्नामदुच्यते ॥
॥ अर्थ ॥ हवेने न्नाणछे तेहुं छुनेने न्नायायी भोक्ष म
लेछे नेने आदिनयी तेन परब्रह्म छे तेने राडत डेह पातुन
यीज्येने अस्तस्य पण देहेवातुं नथी ॥ १२ ॥ श्लोक ॥ स
र्वतः पाणिपादं तत्सर्वतोऽसि सिरः सुखम् ॥ सर्वतः
श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥ १३ ॥ अर्थ ॥ ने
ने शरवे रेडाणे हाथ पग भोटां आप्णो माथा अने ठानजे
मछे ते शरवटोड मां व्यापीने रेहे जुं छे ता पड ॥ श्लोक ॥
सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ॥ असक्तं
सर्वभूतैव निर्गुणगुणभोक्तृ च ॥ १४ ॥ अर्थ ॥ ते सर
उंद्दरीय विना छे ते शरव उंद्दरीय तथा विषय अये सरपुंन

त्नासेछे. शङ्कती रहितने शरवणुं धारएङ्गनार निरयु
 न अने गुएनो लोग वनार ते शृङ्खिना म्हाहे अने प्पडे
 रछे. तेयर अने अरर छे. ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ बहिरं त-
 श्वभूताना मचरंचरमेवच ॥ सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दू-
 रस्थंचांतिकेचतत् ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ अने घरा आगा
 पएगाथी नएगातुं नथी ते चएनुं दूर र्छेने पासै पएछे ॥ १५
 ॥ श्लोक ॥ अविभक्तं च भूतेषु विभक्तं मि वच स्थि-
 तम् ॥ भूतमर्धं च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्यु प्रभविष्यु च ॥
 १६ ॥ अर्थ ॥ लागा विनार र्छेने शरव माणी भावायु नी
 पेहं रयुं छे. ते माणी भावनी उत्पत्ती स्थिती अने व्य-
 अने डर नार्छे ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ ज्योतिषामपि तज्ज्ञो
 तिस्तमसः परमुच्यते ॥ ज्ञानं ज्ञेयज्ञानगम्यं हृदि स-

वस्यधिष्ठितम् ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ तेनेतीवुं न्योतीछे
तेने अंगडा रथी परअमेभेइछे तेगलानगनेय नेगलान-
गन्यछे ते शरवना हृदयभोछे ॥ १७ ॥ श्लोक ॥ इति-
क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ॥ मद्रक्त एतद्दि-
ज्ञाय मद्रावायोपपद्यते ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ अमेभरेक्षे
त्रगलानगनेय अमेवोतेतभने संक्षेपेइदिने नीइपएंडरी
उछे अत्रएनेन्नएीने भादारीत्नगत माहारात्मावनेष
मेछे ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ प्रकृतिं पुरुषं चैव विध्यनादि
उप्मावपि ॥ विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृतिसम्भ-
वम् ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ प्रकृती अने पुरीष अमेवोनेअन्नादि
अमेमन्नएुंने सतवरनअने तमअमेअएगुएअनेवि
डारइहेतां अएथइथियांने डारन अमेप्रकरती थही थयां

अग्नेमन्नएग्नने ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ कार्यकारणकवृत्तेहे
 वुः प्रकृतिरुच्यते ॥ पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे
 हेतुरुच्यते ॥ २० ॥ अर्थ ॥ अर्थ ॥ कारण अग्ने इतरत्-
 त्व अग्ने विशेषे प्रकृति कारणछे अग्ने शुष्ण दुःखनात्मा
 गववाने विशेषे पुद्गल एछे ॥ २० ॥ श्लोक ॥ पुरुषः
 प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान् गुणान् ॥ कारणं गु-
 णसंगोऽस्य सदस्यो निजन्मसु ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ पु-
 द्गल प्रकृतिभा य्कोछतो प्रकृतिथ अत्मा गुणने लागते छे-
 पुद्गलने शरीरानर स्तीन्नेनीने विशेषे अवतारनुं इतर गुण
 नो संगछे ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ उपद्रष्टानुमंताच्च भर्ता भो-
 क्ता महेश्वरः ॥ परमात्मनि चाप्युक्तो देहेऽस्मिन् पुरु-
 षः परः ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ पुद्गलते परमात्मनेने महेश्वर

रश्मेभर्देहेछे नेतेआ देहेने विशेषेउपइष्टा अनुभता लर-
ताने ल्गागताछे ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ य एवंवेत्तिपुरुषं प्रह्व
तिंचगुणैः सह ॥ सर्वथावर्तमानोपि न स भूयोऽभि
जायते ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ अग्रइरे प्रह्वतीअने पुरिषनेगु
एशहित न्नेछे तेडेभ ग्यावतो होयतोअपएइरीथीं
ननभनेपामेछे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ ध्यानेनात्मनिपश्यं
तिकेचिदात्मानमात्मना ॥ अन्येसांरव्येन योगेन क
र्मयोगेनचापरे ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ इटल्याअडे पोताने-
विशे ध्यानेइरीने ग्यातमाअ ग्यातमानेनुवेछे इट
ल्याअडे सांध्यन्नेगेइरीने इटल्याइडरभन्नेगेइरीने-
इटल्याइनन्नेगुतां छुतां धीन्नपासेथीं सांत्वळीनेते-
नेविशे भन राप्पेछे तेपएश्रुतिपएथतांछतां मल्युने

त्रीन्वयेच्छेत् ॥ २५ ॥ श्लोक ॥ अन्ये त्वेव मजानतः शु-
 त्वाऽन्येष्य उपासते ॥ तेऽपि चातितरंत्येव मृदुं शु-
 तिपरायणाः ॥ २६ ॥ यमत्संजायते किंचित्सत्वस्या-
 वरजंगमम् ॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात् तद्विद्विभरत-
 र्षम् ॥ २७ ॥ अर्थः ॥ हे लरतरतः श्रेष्ठेनैतन्नास्थावरलंका-
 म् प्राणी उतपन्थायेच्छेते क्षेत्रक्षेत्रज्ञेन ज्येष्ठे इति तथा-
 येच्छेत् क्षेत्रज्ञेन ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ समं सर्वेषु भूतेषु
 तिष्ठते परमेश्वरम् ॥ विनश्यत्स्वविनश्यंतयः पश्य-
 तिसपश्यति ॥ २७ ॥ अर्थः ॥ शब्दव्याप्तिमांशान्तरे-
 हेनाजनेतान्नाशपाप्मनाराज्येवं नन्वेतन्मानन्ते ॥ २७ ॥
 श्लोक ॥ समं पश्यन्ति सर्वे न समवगच्छन्ति-
 मीश्वरम् ॥ न हि नश्चैतन्मनसा न ज्ञेयं नोक्तं नोपपन्नं

तिम् ॥ २८ ॥ अर्थ ॥ शरवने विशेषे रवेद्या छि शरवनेने
समान् न्नुवेछे. ते पोतपोमानो घातन इरता छता पर
भगतिन पांभेछे. ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ प्रकृत्येवचकमा
णि क्रियमाणानि सर्वशः ॥ यः पश्यति तथात्मानं म
कर्तारं स पश्यति ॥ २९ ॥ अर्थ ॥ प्रकृती ब्रह्म इर
मने डरेछे. अने पोते अहर्ता जे भन्नुवेछे. तं देखेछे. ॥ २९ ॥
॥ श्लोक ॥ यदाभूतपृथग्भावमेकस्य मनु पश्यति ॥
तत एव च विस्तारब्रह्म संपद्यते तथा ॥ ३० ॥ अर्थ ॥
ने डाले प्राणी मात्रानो ज्वालावने अडे डे डाले न्नुवे.
छे अने ते नथडी विस्तार न्नुवेछे. ने डाले ते परप्पु रम ईर
था अवेछे. ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ अनादि त्वान्निगुणात्वात् स
रमात्मायमव्ययः ॥ शरीरस्योपिकौंतेय न करोति

नलिप्यते ॥ ३१ ॥ अर्थ ॥ हे देवते पद्माम्बुधय रमात
 मा शशिरसो रञ्जोछे तो पण्डांठं अंड इरतो नथी रज्जने
 ते पातो पण नथी. डोंडे ते रज्जनादिने निरगुणछे. ॥ ३१ ॥
 श्लोक ॥ यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्य-
 ते ॥ सर्वत्रावस्थितो देहे तथात्मानोपलिप्यते ॥
 ३२ ॥ अर्थ ॥ ते मत्सरबेडाळे रेहलो आडाश सूक्ष्म-
 मछे. नेत्से पातुं नथी. ते मत्सरबेडाळे रेहलो आडाश सूक्ष्म-
 हनी विशेषे पातो नथी ॥ ३२ ॥ श्लोक ॥ यथा प्रका-
 शायत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः ॥ क्षेत्रं क्षेत्रीत-
 था कृत्स्नं प्रकाशयति मारुतः ॥ ३३ ॥ अर्थ ॥ ते म-
 र्जंडं सुरत्सखत्वेनेने प्रकाशे छे ते मर्जंडे क्षेत्रं क्षेत्रीत-
 रत्वेनेनेने प्रकाशे छे. ॥ ३३ ॥ श्लोक ॥ क्षेत्रं क्षेत्रीत-

યોરેવ મંતરં જ્ઞાન ચક્ષુષા ॥ ભૂત પ્રકૃતિ મોક્ષં ચ-
યો વિદુર્યોતિ તે પરમ્ ॥ ૩૪ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી મદ્ભ-
ગ ॥ ક્ષેત્ર ક્ષેત્રજ્ઞ યોગોનામત્રયોદશોઽધ્યાયઃ ॥
૧૩ ॥ ૬૭ ॥ ॥ અર્થ ॥ ભગવાન ચક્ષુ એક રીતે-
ક્ષેત્ર ક્ષેત્રજ્ઞનું અંતર જ્ઞુવે છે ॥ અંતે જ્ઞૂત પ્રકરણી-
યકી મોક્ષ થાય છે ॥ એ મન્નણે છે ॥ તે વ્યરમ પદને પા-
મે છે ॥ ૩૪ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી મદ્ભગવતઃ ॥ ક્ષેત્ર ક્ષેત્રજ-
ન ભગોનામત્રયોદશોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૩ ॥ ૬૭ ॥
શ્રી ભગવાનુવાચ ॥ ॥ પરંભૂયઃ પ્રવક્ત્યા મિજ્ઞાના-
ના જ્ઞાન મુત્તમમ્ ॥ યજ્ઞાત્વા મુનયઃ સર્વે પરાસિ-
દ્ધિમિતો ગતા ॥ ૧ ॥ અર્થ ॥ શ્રીકૃષ્ણે કહે છે દ્રશી-
દે અર્જુન જ્ઞાન મોક્ષિત મન્નગજ્ઞાન તેને કહી શકે નહીં

ने शरवन्मुनीश आशंशारथडी परम सिध्दीने पा भे
 आछे-॥१॥ ॥ श्लोक ॥ इदं ज्ञानमुपाश्रित्य ममासा-
 धर्म्यमागताः ॥ सर्गेऽपिनोपजायंते प्रलये न व्य-
 थंति च ॥ २ ॥ अर्थ ॥ अंगनानो आशरथ डरीने
 आशानान पणाने पाभेट्या पुईषशरशदीभो ॥ १ ॥ न-
 मं धरतानथी-ने प्रत्यमानाश पाभतानथी ॥ २ ॥ ए-
 श्लोक ॥ ममयोनिर्महद्ब्रह्म तस्मिन् गर्भदधाम्य-
 हमू ॥ संप्रभवः सर्वभूतानां ततो भवति प्रारत ॥
 ३ ॥ अर्थ ॥ माशे योनी अटले गरलाधान स्थान भ-
 इत ब्रह्म अटले गुणान भडमाया छे-तेने विशे हुं गर-
 लधान गुण ईदं छुं-तेयडाशरथ श्री लीनी उतपत्ती था-
 अछे-॥ ३ ॥ ॥ श्लोक ॥ सर्वयोनिषु कौंतेय मूर्तयः स-

भवंतियाः ॥ तासां ब्रह्म महद्यो निरहं बीजप्रदः पि
ता ॥ ४ ॥ अर्थ ॥ शश्व प्राणीने विशेषे नाना प्रकारनी
ने सुरती ओठतपन थायेछे-तेनु ठितपती स्थान भायाने
प्रीतकतीहुंछु ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ सत्त्वरजस्तमइति गु-
णाः प्रकृतिसंभवाः ॥ निबध्ति महाबाहो देहे देहि
नमव्ययम् ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ प्रकृतीणी चण्डालथास
तवरत्ने तभते देहने विशेषे अधिनाशी आतमाने व्यघ
नइरेछे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात्प्रकाश
कमनामयम् ॥ स्रवसंगेन बध्नाति ज्ञानसंगेन चान
घ ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ तेमध्ये अनामय अटले रत्नतभर
द्वित निरमल स्वगुण प्रकाराकरनारो तेगनान संगे ड
रीने आतमाने व्यापेछे ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ रजो रागा

त्मकं विद्धि तृष्णासंगसमुद्भवम् ॥ तन्निबध्नाति-
 कौंतेय कर्मसंगेन देहिनाम् ॥ ७ ॥ अर्थ एतन्नेमुएनेमो
 तीतरराएणासंगतेडरमशगे डरीने देहात्तिमात्तिनप्या
 चेछे ए ॥ ७ ॥ ॥ श्लोक ॥ तमस्त्वज्ञानजं विद्धि
 मोहनं सर्वदेहिनाम् ॥ प्रमादालस्य निद्राभिस्तन्नि-
 बध्नाति भारत ॥ ८ ॥ अर्थ एतन्मोयुए अने अगना
 नथज्जो देशरबलुवने भोहहरनारो अेमन्नए ते प्र
 मादआलस्तअने निद्राअेडरीने आतमाने अंधन
 डरेछे ॥ ८ ॥ ॥ श्लोक ॥ सत्त्वंसुरे संजयति रजः कर्मा-
 णि भारत ॥ ज्ञानमादृस्य तु तमः प्रमादं संजयत्युत ॥
 ११ ॥ अर्थ ए सतवमुएनी ब्रध्नी सुप्पने बिशरन्ने
 मुएनी वरधीडरमने बिशे तन्मोयुएनी वरधी गनानवुआ

વરણકરીને અજ્ઞાનમાં રહે છે. ॥ ૯ ॥ શ્લોક ॥ રજસ્ત
મશ્વાભિષૂય સત્વં પ્રવતિ ભારત ॥ રજઃ સત્વંતમશ્વે
વતમઃ સત્વરજસ્તથા ॥ ૧૦ ॥ અર્થ ॥ સતવ ગુણ ર
જસ્તમને પરાત્નવડે છે - રજ્ને ગુણ સતવ નમને પરાત્ન
વડે છે. તમો ગુણ શતવરજને પરાત્નવડે છે ॥ ૧૦ ॥ શ્લોક
ક ॥ સર્વદ્વારેષુ દેહે સ્મિન્ પ્રકાશાડપજાયતે ॥ જ્ઞાન
યદાતદાવિદ્યાદિવૃદ્ધં સત્ત્વમિત્યુતઃ ॥ ૧૧ ॥ અર્થ ॥
તેશમે દેહમાં શરવદ્યાર પ્રકાશ અને ગજાન થાય છે -
તેશમે સતવ ગુણની વૃદ્ધી ન્નણવી ॥ ૧૧ ॥ શ્લોક ॥
લોભઃ પ્રવૃત્તિરારંભઃ કર્મણામશ્રમઃ સ્પૃહા ॥ રજ-
સ્યેતાનિજાયંતે વિવૃદ્ધે ભરતર્પણ ॥ ૧૨ ॥ અર્થ ॥
રજ્ને ગુણની વરધી થાય છે. તારે લોભ પ્રવૃત્તિ કરમ-

नीश्वारंलभ्यशांतिं वासुन्तांशं यच्छेत् ॥ १३ ॥ अश्लो-
कः ॥ अत्र काशो प्रवृत्तिश्च प्रसादो मोह एव च ॥ तम-
स्येतानि जायंते विवृद्धे कुरुनंदन ॥ १३ ॥ अर्थः ॥
तमो गुणवर्धी चामवाधी अत्र काशश्च प्रवृत्तिश्च
हमोऽहं यच्छेत् ॥ १३ ॥ अश्लोकः ॥ यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु
प्रलययांति देहभृत् ॥ तदोत्तमविदाल्लोकानवला-
भ्यतिपद्यते ॥ १४ ॥ अर्थः ॥ देहं यद्वा प्राणोप्याया-
यानी वप्यतः शतवयु एनी वरधी छतं उत्तिभेदवताना-
निरभलत्वं लोडने धाम्निच्छेत् ॥ १४ ॥ अश्लोकः ॥ सजसि प्र-
लयं गत्वा कर्मसंगेषु जायते ॥ तथा प्रलीनस्तमसि
मूढयोनिषु जायते ॥ १५ ॥ अर्थः ॥ अन्ते गुणे विशे-
देहभृते तच्छेषसंगी न नने विशेषेऽतिपत्तयाम्नेच्छेत्

મોગુણમાદેહુ મુકે છે. તે સ્તૂટ યોનીને વિશે ન્નનભપામે
છે. ॥ ૧૫ ॥ શ્લોક ॥ કર્મણઃ સફુતઃ સ્યાદુઃ સાલ્વિ-
કં નિર્મલં ફલમ્ ॥ રજસસ્તુ ફલદુઃ સ્વ મજ્ઞાનં તમ-
સઃ ફલમ્ ॥ ૧૬ ॥ અર્થ ॥ આતવીક રમનુ કલ નિ
રમલ ગનાન વેરણ્યાદિક છે. રાતશકરમનુ કલદુઃ પ્ર
છે. તામસકરમનુ કલ અજ્ઞાન છે. ॥ ૧૬ ॥ શ્લોક ॥ સ
ત્વાત્સંજાયતે જ્ઞાનં રજસોલોપ એવંચ ॥ પ્રમાદમો હો
તમસો ભવતો જ્ઞાનમેવંચ ॥ ૧૭ ॥ અર્થ ॥ સત્સ્વગુણ-
યકી જ્ઞાન થાય છે. રમે ગુણ થકી લોત્પથાય છે. તમો
ગુણ થકી પ્રમાદમો રૂ અને અજ્ઞાન થાય છે. ॥ ૧૭ ॥
શ્લોક ॥ ઋધ્વગચ્છંતિ સત્સ્વસ્થામધ્યે તિષ્ઠંતિ રાજસાઃ
॥ જઘન્યગુણવૃત્તિસ્થા અધોગચ્છંતિતામસાઃ ॥ ૧૮ ॥

અર્થે ત સતથ ગુણવાલ્યાની ઊરઘવગતી થાએછે. ર
 ને ગુણવાલ્યાની આત્મ સોહની ગતી થાએછે. ત મોગુ
 ણવાલ્યાની ગતી નરહ મા થાએછે. ૥૧૮ ॥ સ્લોક ॥ -
 નાન્યં ગુણેષ્યઃ કૃતારંયદાદ્રલોનુપશ્યતિ ॥ ગુણેષ્ય
 અપરં વેતિ મદ્રાવસોધિગચ્છતિ ॥ ૧૯ ॥ અર્થ ॥ બ્ર
 હ્મેનાદગુણ પરીકરતા વીએછે. એમ બ્રમેતો નથી એ
 દલે સુણત કરનાર એમ બ્રુવે છે જો આ તમાને ગુણ થ
 હી પરબ્રણે છે. તારે તે વરમ ભાવને પાએછે. ૥૧૯ ॥
 ॥ સ્લોક ॥ ગુણાને તા નતીત્યત્રીન્દેહી દેહ સમુદ્ભવા-
 ન્ ॥ જન્મ મૃત્યુ જરા વ્યાધિ વિમુક્તો મૃતમશ્નુતે ॥
 ૨૦ ॥ અર્થ ॥ બ્રહ્માસ્થૂલ સૂક્ષ્મ નાડિ પન્નવનાશ ત્રણ
 ગુણને છોડીને નમમ મૃત્યુ નગહુઃ પેઢરીને સુઠત થતો છ

तो भोक्षपात्रे छे ॥ २० ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥
केलिं गेस्त्री नृगुणाने तानतीतो भवति प्रभो ॥ किमा-
चारः कथंचैतास्त्री नृगुणानतिवर्तते ॥ २१ ॥ अर्थ ॥
अरजुन पुछे छेडे हे भलो त्रिगुण रहितने डोभेलक्ष
ऐउरीने स्मोत्तप्रीत्ये तेमो व्यापार उबो अने अणु-
एने उये भडारे छोडे ॥ २१ ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच
॥ प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पादय ॥ न द्वेष्टि सं प्रवृत्ता
नि न निवृत्तानि कांक्षति ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ श्रीकृष्ण डेहे छे
पाउयजानान प्रकाश प्रवृत्ति मोह जेछतां जेनी देशदरे अ-
ने जेन छतां जेनी छेछडा इतलो नशी ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ उ-
दासीनवदासीनो गुणैर्योनि विचात्यते ॥ गुणावर्तत
इत्येव यो वतिष्ठति न गते ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ एहे उदासी

नीपेठे रेङ्छेने गुणै उरीने च्यात्ततोमथी. अने गुणै ॥ वरत
छतां च्यात्ततोमथी. २३ ॥ श्लोक ॥ समदुःख सुखः स्व
स्थः समलोषाश्मकांचनः ॥ तुल्यप्रियाप्रियोधीर
स्तुल्यनिंदात्मसंस्तुतिः ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ ने पोतानाज
नानेने विशेषेनेनेने सुखदुःखसमान छेने भारीचा-
णानेशोनंनेने समानछेने नेप्रियअने अप्रिय तुल्यछे ने
ने निदाने स्तुती समानछे. अनेधीरनवान अवेवो ॥ २४ ॥ श्लो-
क ॥ मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ॥
सर्वारंभपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥ २५ ॥ अर्थ ॥
नेमानभाअने अपमानभाअने मित्रमाने शत्रुमानमानपा
लुंछेअनेने उद्विगेने परित्यागडरेतेने गुणातीत उहेछे ॥ २५ ॥
॥ श्लोक ॥ मांचयोऽप्यभिचारेण भक्तियोगेन सेवते ॥

સગુણાન્ સમતીલ્યેતાન્ બ્રહ્મશૂયાય કલ્પતે ॥ ૨૬ ॥
 અર્થ ॥ નેફલાઝાંક્ષ્તા રહીત ભગતી યોગે ડરીને મને રોડે છે
 તે એ ત્રિગુણે અતિક્રમણ ડરીને ભરમલાવેને જોગ થાયે
 છે ॥ ૨૬ ॥ શ્લોક ॥ બ્રહ્મણોહિ પ્રતિષ્ઠાહ મમૃતસ્યા-
 વ્યયસ્ય ચ ॥ શાશ્વતસ્ય ચ ધર્મસ્ય સુરવઃ સ્યેકંતિ
 કાસ્ય ચ ॥ ૨૭ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી મદ્ભગવદ્ગી ૦ ગુણ-
 ત્રય વિભાગ યોગો નામ ચતુર્દશોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૪ ॥ ષ્ઠ
 અર્થ ॥ અવિનાશી અને મોક્ષનું સ્થાપન વ્યરમને વેદની
 પ્રતિષ્ઠા પર વચના ન સ્થાપન હું હું અને અવ્યભિચારી સુ-
 પ્રીતી પ્રતિષ્ઠા એટલે દ્વલદ્વિપ હું હું ને પ્રકાશાવર્તે હું હું ને શાશ-
 વત ધરમની પ્રતિષ્ઠાનું દ્વલ હું હું રજ ઇતિ શ્રી મદ્ભગવદ્ગુ-
 રાચર્ય વિભાગ યોગો નામ ચતુરદશોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૪ ॥ ॥

॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ऊर्ध्वमूलमधःशारवमश्वत्थं
 प्रादुरव्ययम् ॥ छंदोसियस्यपर्णाऽनियस्तंवेदसंवेद
 विम्बम् ॥ १ ॥ अर्थः पृथ्व्याऽङ्गे छन्दोऽनु भुत्वनुभुञ्जते श
 प्पानीये च घन्ता पानं छेद्येवां पीपलनाम्नाम्ने अवि
 नाशीऽङ्गे छन्दोऽनु ते वेदने न्नश्छेत्ते ॥ १ ॥ भो
 क ॥ अधश्चोर्ध्वप्रसृतास्तस्य शारवाणप्रवृद्धा वि
 षयप्रबालाः ॥ अधश्चमूलान्यनुसंततानि क्रमानु
 बंधीनि मनुष्यलोके ॥ २ ॥ अर्थः तस्मात्सार ईषपीप-
 लो तेऽक्षणाऽनासपाने ज्येष्ठं ब्रह्म तेनुं भूत्वंतुं ज्ये-
 ष्ठे चरमने तेऽक्षिण्यं माथाने महत्यने अङ्गादि
 कुने तेऽक्षिण्यं नीये गुणेश्वरीने चरधी पानेऽना विराय
 नेनां पानाऽने पीपलानीशाऽपानि परं जने नीयेऽन्त्याणीछेद-

नेतेना मूल्लडरमानुसारीयतां छतां नीये भनुष्यत्वोऽभा
 विष्कारियां छे ॥ १ ॥ स्लोक ॥ नरूपमस्ये हूतयोपल-
 भ्यतेनांतोनचां दिनचसंप्रतिष्ठा ॥ अम्यत्यमनस्फवि-
 स्तद मूल्लमसंगशस्त्रेण दृढेन छित्वा ॥ ३ ॥ अर्थ ॥
 छिदां अनुदिप अने अयादि अंतर्भने मध्यस्मन्ननु प
 एनर्थी - अत्यंत उन्नागस्त्रेत्वान्नामूल्ल अेवी पीपत्ताने -
 अशंगदिपुडुवाडे छदिने ॥ ३ ॥ स्लोक ॥ ततः पटंतत्परि
 मार्गित्वं व्यस्मिन् गताननिवर्तति भूयः ॥ तमेव चा
 द्यंपुरुषप्रपद्येततः ॥ प्रवृत्तिः प्रसूतापुराणि ॥ ४ ॥
 अर्थ ॥ तानपछीते पदशोधवुने पध्ने विशेषज्येस्वादशयीप्र
 वृत्तिपामतो नर्थी अने अेवी लाबनां राज्याबीडे न्याथी पेस्वा
 प्रवर्त्ति यर्ष तेना अयादिपुरुषने शारण इच्छी ॥ ४ ॥ स्लोक ॥

નિર્માનમોહાજિતસંગદોષાઅધ્યાત્મનિત્યાવિનિવૃત્તકા-
 માઃ ॥ દ્વંદ્વૈર્વિમુક્તાઃ સુખદુઃસ્વસંજ્ઞૈર્ગચ્છંત્યમૂઢાઃ પદમ-
 વ્યયંતત્ ॥ ૫ ॥ અર્થાભેદબ્રહ્માનન્દોદ્દેહિતેભ્યોભ્યંગદોષ
 છત્યાભેદઅધ્યાનપરનેતે નિહામ્બનાનીચરતીને પામેછે તે
 મહુષ્પદુઃખાદિદંદેહરીને મુઢાચ્ચાએવાહ્વાની અવિનાશી
 પદ્મને પામેછે ॥ ૫ ॥ અસ્લોક ॥ નતદ્ભાસયતે સૂર્યો ન સર્શો
 કો ન પાવકઃ ॥ યદ્ગત્વાનિ ચર્તતે તદ્દામ પરમમમ ॥
 ૬ ॥ અર્થ ॥ તે પદ્મચક્રીકરીથી નિવરતી નથી તે પદ્મમાર્ગ
 ધામ છે ॥ તેને સૂરજ ચંદ્રને અગ્નિ પ્રકાશ કરી શકતા નથી
 તે સૂર્ય પ્રકાશ છે ॥ ૬ ॥ અસ્લોક ॥ મમેવાંશો જીવલો
 કે જીવમૃતઃ સનાતનઃ ॥ મનઃષણ્ણાનીં દ્રિયાણિ પ્રહ્લ
 તિત્થ્યાનિકર્ષતિ ॥ ૭ ॥ અર્થ ॥ જીવલો હને વિશે સના

તન એવો જીવ પ્રારોહ અંશ છે. તેમ કૃતીમાં રયા અવગમન
સુધા ઈંદીયોને આકર શાણકે રહે. શમરથ એવો જીવને
કાલે શરીરને પામે છે ને તેનો ત્યાગ કરે છે. તો નેમ વાણુડુ
ષ્ય પ્રાપ્તિ સુગંધ બધે ને ન અંશે. તેમ તે ઈંદ્રીયોને બધે ને
ન અંશે. ૮ ॥ શ્લોક ॥ શરીરં ચ દવાતોતીયચ્ચાલુક્ક
મતીશ્વરઃ ॥ ગૃહીત્વેતાનિ સંયાતિ વાયુર્ગધાનિ યાશ
યાત્ ॥ ૮ ॥ આંત્રિં ચક્ષુઃ સ્પર્શનં ચ રસનં ગ્રાણં મેવ ચ ॥ અધિ
ષ્ઠાનમનઃ પ્રાપ્તિયથાનુપસેવતે ॥ ૯ ॥ અર્થ ॥ કાનઠા
પ્રધ્યામડી જીલનાકમન અંશેનો આશરો કરીને વિષયને સ્ત્રેષ્ટ
છે. ૧૧ ॥ શ્લોક ॥ ઉલ્કામંતં સ્થિતં વાપિ શ્રુંજાનં વાગુણા
ન્વિતમ્ ॥ વિમૂદાનાનુપશ્યંતિ પરયંતિ જ્ઞાનચક્ષુષાઃ ॥
૧૧૦ ॥ અર્થ ॥ મૂઢ જન છે તે જીવને ગુણ જીવ ગત છે તા અંને

कृततां छत्तां रईतां छत्तां लोगलोगबत्तां छत्तां न्नेती न
 धी न्नेगनाल्नी छेते न्नुवने न्नुवेछे ॥ १० ॥ श्लोक ॥ यत्त-
 तो यागिनश्चैनं परयं त्यात्मन्यवस्थितम् ॥ यत्तं तो प्य-
 द्कृतात्मानो नैनं पश्यत चेत्तसः ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ न्ततन्-
 डरनारा न्नेगी पुधीने विरी रईत्वा न्नुवने न्नुवेछे न्नेयेयि-
 त्त शोधुं नथी अवा मूठ न्न न्तन डरत्तां छत्तां पएनेने दे
 प्ततां नथी ॥ ११ ॥ श्लोक ॥ यदादित्यगतं तेजो जगद्भा-
 सयते खिलम् ॥ यच्चंप्रभासि यच्चाग्नौ तत्तेन विद्माम-
 मकम् ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ राश्व न्गत्तने मडारा डरन्निं अंभु-
 न्नेश्वरने यदने अग्नी मां र्दुने तेन ते तेन मां र्दं न्ने ॥ १२
 ॥ श्लोक ॥ गामा विश्वच फूतानि धारया म्यहमोज-
 सा ॥ पुष्पा मित्रौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥

॥१३॥ अर्थ ॥ हुं पोताने शास्त्रतेन गतं भां प्रवेशाद-
रीने प्रथवीभां ये प्रलीने धारण इदं छुं ॥ अने नत्वमयं ये
इ यछिने शस्त्रव ओषधीनु पोषण इदं छुं ॥ १३ ॥ स्तो-
त्रक ॥ अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ॥
प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ॥
॥ १४ ॥ ॥ अर्थ ॥ ॥ हुं अग्नीयछिने शस्त्रव नान-
वभा अश्रितं जेवाप्राणीने अपानोऽनुगतं छतो यतुर-
विघं अन्नं पायन इदं छुं ॥ १४ ॥ स्तोत्रक ॥ सर्वस्य चाहं
हृदि संनिविष्टो मत्तः स्मृतिज्ञानमपोहनं च ॥ वैदेव्यं
सर्वं रहु मेव यो वेदां तत्तद्ब्रूद विद्वच्च चाहम् ॥ १५ ॥ अ-
र्थ ॥ हुं शस्त्रवनात् दयं भां यो छुं शस्त्रवनाज्ञानने विशाभर-
ण अज्ञानं भाग्यं यदीया अये छुं ॥ शस्त्रवयेदेकरीने न्न एवा-

नेगते हुं वेदनी इरता ने वेदनी वेत्ता पए हुं न छुं ॥ १५५ ॥
 श्लोक ॥ द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ॥ ह्य
 रः सर्वाणि भूतानि कूटस्थो क्षर उच्यते ॥ १६ ॥ अर्थ
 ॥ जो इमां व्ये पुरिष प्रसिध्द छे क्षर अने अक्षर ते भाश
 र व प्राणी क्षर अमेम डेह छे अने नेनो लागव बुं अमेवो सेव्य
 धन्यी तेहूने अक्षर डेह छे ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ उत्तमः पु-
 रुषः स्त्वन्यः परमात्मे तु दाहृतः ॥ योलाक त्रय भावि
 प्रथ विभर्त्य व्यय ईश्वरः ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ अमे व्ये य ई अ
 न्यते उत्तम पुरिष नेने परमात्मा डेह छे ने ईश्वर सो आ-
 डि पाछी छ तो उत्तम मध्यम ने अद्यम शरीर ते शां प्रवेश-
 डरीने वेलु धार गुड रे छे तथा पीने अचिनाशी छे ॥ १७ ॥
 श्लोक ॥ यस्मात्क्षरमनी तो ह्यमक्षरादपि चोत्तमः ॥

अतास्मिन्लोकेवेदेच प्रथितः पुरुषोत्तमः ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ तेभाटे हुंक्षरनेन्नुडीने अक्षर थडी पणुत्तिमछुं वा शते हुंत्वोडेन विशेषेने देवने विशेषे पुरीषोत्तम उरीने विष्या तछुं ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ योमांमेव समंमूढं जानाति पुरुषोत्तमम् ॥ स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ नेगाननी मने पुरीषोत्तम अमे मने ऐछे ते शरवने नने छे ने शरवन्नावे मने तने छे ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ इति गुह्यतमं शास्त्रं मिदमुक्तं मया नघ ॥ एतद्दुस्त्वाबुद्धिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारत ॥ २० ॥ ॥ ईतिथीमद्गवः पुरुषोत्तमगोनामपंचदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ हेत्मारत अमे मडारे अत्यंत गुह्य शास्त्र मे तन्मने इदं मने नने गीने पुरीषपुच्छीमान् अने पवित्रधरी ॥

[illegible]

च॥ अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थस्य पदमासुरीम् ॥ ६ ॥ अर्थः ॥ अ
सुरीसंपत्तिना लक्षणाङ्कुतेशोऽल्लोहं लघुपद्मं लिम्बां लक्ष्मणं उद्वह्यन्
अज्ञानं ॥ ६ ॥ श्लोकः ॥ देवीसंपत्तिमोक्षाय निबन्धायामु
रीमता ॥ माशुचः संपदं देवीमभिजातो सिपाडवा ॥ ७ ॥ अर्थ
देवीसंपत्तिमाक्षराय छन्दोऽस्सुरीसंपत्तीऽन्धकारयच्छेद
पां उद्वह्यन्तोऽङ्कुरीशान्हीं ज्ञानं तारोऽन्धभेदे देवीसंपत्तिमां य
योच्छेद ॥ ६ ॥ श्लोकः ॥ द्वौ भूतसर्गौ लोके स्मिन् देव आ
सुर एव च ॥ देवो विस्तरशः प्राक्त आसुर पार्थमश्रुणु ॥
अर्थः ॥ अत्र प्रहारे व्याप्तोऽन्धदेवीऽन्धेऽश्रुरीऽन्धे वा अ
प्राणीनां स्वल्पावच्छेदोऽन्धदेवीऽन्धेऽश्रुगविशे विस्तारेऽङ्कुरी
नेऽन्धोऽन्धसुरीऽन्धेऽश्रुगविस्तारेऽङ्कुरीऽन्धोऽन्धोऽन्धो ॥ ७ ॥ अ
र्थः ॥ प्रवृत्तिचिन्तिचिन्तनानि विदुरसुराः ॥ न शोचन्ता

પિત્તાચારોનસત્યંતેષુચિદ્યંતે ॥ ૭ ॥ અર્થ ॥ આસુરી
 નનપ્રવર્તીને નિવૃત્તિએ યેને ન્નણતા નથી ને તેને વિશેષ
 વિવ્રપણું આચારને સત્ય નથી ॥ ૭ ॥ શ્લોક ॥ અસત્યમ-
 પ્રતિષ્ઠંતે જગદાહુરનિઞ્ચશ્વરં ॥ અપરસ્પરસંપ્રૂતં કિ
 રાન્યત્કામૈર્હતુકમ્ ॥ ૮ ॥ અર્થ ॥ આનગતને સત્ય
 સહિતને ઈશ્વર વિનાનું કેહે છે. ને પ્તીન્નું કાઈક પરસ્પર
 રણીલ્લૂત એવો ઘમ્મવાશના ઈનાશત પડાઉંચા તું ન
 થી એમ કેહે છે. સ્ત્રીકુરુષના સંભેગે ઈરીયાએ છે. પ્તીન્નું-
 કાઈનથી શરવકામૈર્હતુ કે છે. એમ કેહે છે. ॥ ૮ ॥ શ્લોક ॥
 એતાં દૃષ્ટિમવશ્વપ્યનદ્યાત્મોનોઽત્યબુદ્ધયઃ ॥ પ્રભવંતુ
 ગ્રકર્માણઃ ક્ષયાય જગતો હિતાઃ ॥ ૯ ॥ અર્થ ॥ એસ
 મનણલ્લઈને નાશ થયો છે. આત્માનેનો એવા યને અભવનું

धी अने गिरकर इरनार किंसा इरनार अयेवान थतल हस्य
ने अरये डितपन था अयेछे ॥ ८ ॥ अश्लोक ॥ काममाश्रित्य
दुष्पूरं दंभमानमदान्विताः ॥ मोहाद्गृहीत्वासद्ग्राहान्प्र
वर्तते शकचिब्रताः ॥ १० ॥ अर्थ ॥ ते मोहा इरीने ज्योदीस
मन एने समलनेहुः पूर अयेवा कामनो आशशे इरीने हलभा
न महे इरीने न्नुगतनेना वरत अपवित्र अयेवा इरभ इरेछे
॥ १० ॥ अश्लोक ॥ चिंतामपरिमेयांच प्रलयांतामुपाश्रि
ताः ॥ कामोपभोगपरमा एतावदिति निश्चिताः ॥ ११ ॥
अर्थ ॥ लनेनो पारनहीं अयेवी यितानो प्ररणपरलंत र्गशा
रोडरेछे अने कामनीगल पुइषा रथ छे अयेवानिशय इरी
ने रेरेछे ॥ ११ ॥ अश्लोक ॥ आशापाशशतैर्बद्धाः का
मक्रोधपरायणाः ॥ इहंते कामभोगार्थं मन्यायेना-

र्यसंचयान् ॥१२॥ अर्थ ॥ अने अनेक व्यापापसे
हरीने जंघायेलोने कामक्रोधने परायण छतो कामलो
गनो अर्थ अन्याये हरीने दरय संययनो उदियोग करेछे
॥१३॥ श्लोक ॥ इदमद्य मया लब्ध मिमं प्राप्स्य मनो
रथम् ॥ इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥
१३ ॥ अर्थ ॥ आत्मने ओमेष्ठुने आपनोरथने पासीरा
आटलुं द्रव्य मोरे पासैछे आटलुं जीनुं मने प्राप्त परोष
॥१४॥ श्लोक ॥ असौ मया हतः शत्रुर्हनिये चापरान-
पि ॥ ईश्वरो हमं हं भोगी सिद्धो हं बलवान् सुखी ॥१४॥
॥ अर्थ ॥ आशत्रु मे माझो अने जीन्त शत्रुने हुं मारीश दु
ओरो कुलीगवाला हुं शीघ्र हुं बलवान हुं सुखी ॥१४॥ श्लो
क ॥ आढ्यो भिजनवानस्मि को न्योस्ति सदृशो म-

या ॥ यद्वेदास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिताः
॥ १५ ॥ अर्थ ॥ हुं ह्रस्व इलीन प्लीने भारशरश्रोडो
एछे हुं ल्गन डरीश आनं च पाभीश अये प्रहरे ते अज्ञान
मोहितने ओदेछे ॥ १५ ॥ अश्लोक ॥ अनेकचित्तवि-
भ्रंता मोहजालसमावृताः ॥ प्रसक्ताः कामभोगेषु
पतंति नरकेशु च ॥ १६ ॥ अर्थ ॥ अश्लोक ॥ यिसने लोला
ने मोह इप ल्गने डरीने चिठे ला अने डा भलो गभां आश इ
तछतां अपवित्र नरकभां पडेछे ॥ १६ ॥ अश्लोक ॥ अस्म
संभावितास्तब्धा धनमानमदान्विताः ॥ यज्ञतेना
मयज्ञैस्ते दंभेनाविधिपूर्वकं ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ ते स्तेन
ताने भोया मानगरवतावालेने धनमानने भरे डरीने लुग
तछतां दंभे डरीने नाम भाग नद्वलो थल न डरेछे ॥ विधिपूर्व

उडलोनथी ॥ १७ ॥ श्लोक ॥ अहंकारं बलं दर्पकामं
 क्रोधं च संश्रिताः ॥ मात्मानं परदेहेषु प्राद्विषतोऽप्य
 सूर्यकाः ॥ १८ ॥ अर्थ ॥ अने अलङ्कार प्यलङ्करीना
 नडामडुरो अमनो आशरो उरीने साशमादग्लीं निहा
 डरेछे. अने पोताने ने पान्डी देहमां भारो दवे शडरेछे-एत
 ॥ श्लोक ॥ तानहन् द्विषतः कुरान्न संसारेषु नराधमा
 न् ॥ क्षिपाम्यजस्रं भक्षन्मानासुरीष्वेव योनिषु ॥ १९ ॥
 अर्थ ॥ अवे वा देवी अने लेंडा अने अशुलने पुईषभा डुष्ट ते
 नें दुज्जोडमां अस्तुरी योनोमां निरंतर राप्पुछुं ॥ १९ ॥
 श्लोक ॥ आसुरी योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि
 ॥ मामे प्राप्यैव कौंतेय ततो यात्यधमा गतिम् ॥ २० ॥
 अर्थ ॥ अवे वा भूठते ननभो ननभमां आशुश योनो पाप्मी

ने भशि प्राप्ती नथतां अंते अधप्रगती पामेछे ॥१०॥ अ
क ॥ त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ॥ कामः
क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादतश्चयं त्यजेत् ॥ २१ ॥ अ
र्थ ॥ पोतानो नाशक इनाश अवाडा अइरोच अने लोत्त अ
त्र ए प्रडा रनुं प्पार गुं माटे अने न ए नो त्याग डरवो ॥ २१ ॥ अ
क ॥ एतैर्विमुक्तः कोतैर्यतमो द्वारैस्त्रिभिर्नरः ॥ आचा
र त्यात्मनः अथस्ततो याति परंगतिम् ॥ २२ ॥ अर्थ ॥
डाने अने च ए नर डने प्पार ए डरीने चुडा अने दो पुइ पपोतानुं
डव्या ए अचार रेछेः अने परिणामे परम गतीनेः पामेछे
॥ २२ ॥ अमो क ॥ यः शास्त्रनिधिमुत्सृज्य वर्तते काम-
कारतः ॥ नससिद्धि मवाप्नोति न सुखं न परंगतिम्
॥ २३ ॥ अर्थ ॥ ने शास्त्र विधी छोडीने पोताने गमे ते म

यात्वेछे ते स्तीर्घी सुधने परमगतीने पाभतो नथी नारद
 ॥ श्लोक ॥ तस्माच्छास्त्रप्रमाणं ते कार्याकार्यव्यव-
 स्थितौ ॥ ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुं मिहाहं-
 सि ॥ २४ ॥ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतायां देवासुस्म-
 पद्भिर्भागयोगो नाम षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ छ ॥
 अर्थ ॥ भाटतुं इतरं उरुं ते भांशास्त्रप्रमाणं स्थितौ
 शास्त्रविधीं ओहं हं उरुमहरात् ॥ इति श्रीमद्
 भगवतः देवास्तुरसंपत्तवित्तागयोगो नाम षोडशोऽ-
 ध्यायः ॥ १६ ॥ छ ॥ श्लोक ॥ अर्जुन उवाच ॥ ये
 शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजंते अद्रूपान्विताः ॥ तेषां नि-
 खातुं का कृष्ण सत्त्वमाहारजस्तमः ॥ १ ॥ अर्थ ॥ अ-
 र्जुन प्रभंडरे छ. ने शास्त्रविधीं छोडिनि शरधा अन्धुनत छ

તાંચલનડરે છે તેની નિશ્ચયીં સત્વરન અથવા તમતે
ડહેતી ॥ શ્લોક ॥ શ્રીમગવાનુવાચ ॥ ત્રિવિધાભી
વતિઅદ્ધાદેહિનાંસાસ્વભાવજા ॥ સાત્વિકીરાજસી
ચૈવતામસીચૈતિતાંશ્રુણુ ॥ ૩ ॥ અર્થ ॥ શ્રીભગવાન
કેહેછે બુવને સાત્વિક રાન્યસીને તામસીઅેવી ત્રિવિધ
શરઘાથાઅેછે તે સ્વાભાવથીનહે તેને સાંભલતારતણ
॥ શ્લોક ॥ સત્વાનુરૂપાસર્વસ્યઅદ્ધાભવતિભારતા ॥
અદ્ધામયોયેપુરુષોયન્દુઃસર્વસઃ ॥ ૩ ॥ અ
ર્થ ॥ શરવની શરઘા સત્યનુ કેપછે આપુરેપ અધ્યામય
છે નેનીનેઅદ્ધાતેતેનેઅધ્યાનુંરેપથાઅેછેતાર ॥ શ્લો
ક ॥ યજંતેસાત્વિકાદેવાનુયક્ષરક્ષાંસિરાજસાઃ ॥
પ્રેતાનૃશૂતગણાંધ્વાન્યેયજંતેતામસાજનાઃ ॥ ૪ ॥

॥ अर्थ ॥ सात्विकनन देवलुने रानस यक्ष राक्षसलुने
 ताम्बसलूत प्रेतंनु यनन डरेछे ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ अशा-
 स्त्रविहितं वोरतप्यं ते ये तपो जनाः ॥ दंभो हंकारसं-
 युक्ताः कामरागबलान्विताः ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ नेशास्त्र-
 भानहीं डहुं अंबुघोर तप डरे छे ॥ दंभ अने अहंकार अने
 इरीने नुगत अने कामराग व्यभिचारीने नुगत छे ॥ ५ ॥
 ॥ श्लोक ॥ कर्षयतः शरीरस्थं भूतया मम चे तसः ॥
 मां चैवातः शरीरस्थं तान् विद्यासुरनिश्चयान् ॥ ६ ॥
 अर्थ ॥ ते मुरेष् शरीरभार होने लूत ग्राम भेदियता स-
 न्दूहने ते अतरभार होते वोहु तेने पीडा डरे छे तेने आसुरी
 निश्चय वाळानल ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ अग्राहारस्त्वपि स-
 वस्य त्रिविधो भवति प्रियः ॥ यज्ञस्तपस्तथादानं ते

पांभेदमिमंश्रुषु ॥ ७ ॥ अर्थ ॥ शरधने त्रय प्रडारनो-
ग्माहार प्रियछे. अने लग्न तपने दान अर्पण ओड-
त्रय प्रडारना छे. तेना लेह सांलज ॥ ७ ॥ श्लोक ॥
आयुः सत्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः ॥ रस्याः
स्निग्धाः स्थिराहृद्याभाहाराः सात्विकप्रियाः ॥ ८
॥ अर्थ ॥ आयुष्य सत्यप्यज आरोग्य सुख प्रीति अ-
ग्ने वधारनारा रस्त्वानयिष्य रस्यी रने रुचि अने प्री-
ति डरनारा अर्वा आहार सात्विकने प्रियन्न ॥ ८ ॥
श्लोक ॥ कद्रुम्ललवण ॥ तृष्णा तीक्ष्ण रूक्ष विदाहिनाः
॥ आहाराराजसस्येष्वादुःखशीकामयमदाः ॥ ९ ॥ अ-
र्थ ॥ अत्यंत डडवा प्यारा धण्डिमाती प्याजु प्याललेसां
अर्वा दुष्पशुडरोगने दनाराने आहार ते रान अने प्रिय

छे-॥ ८-॥ अल्लोक ॥ यातयामंगतरसंपूतिपयुषितं
 चयत् ॥ उच्छिष्टमपि चामेध्यं भोजनेनामसाप्रियम्
 ॥ १० ॥ अर्थ ॥ अष्ट पोहेदना आगए चो धेव्वाजनवस्य
 रहित दुग्धं च न्युगतऽहं अष्टा अभंगलज्जयां आहए
 तेतामसने प्रियछे-॥ १० ॥ अल्लोक ॥ अफलाकासि-
 मियेज्ञोविधिदोषय ईज्यते ॥ यद्यप्यमिधेति मनः स
 माधाय ससात्विकः ॥ ११ ॥ अर्थ ॥ इच्छा छोरी
 ने नगनने ईदृश्यां अस्मि निश्चेदरीने ने विधिघीडहा
 परमापे नगनने आयेदेछे तेनन सात्विक छे-॥ ११
 ॥ अमिसंधायतु फलदं सार्धमपि चैव यत् ॥ ईज्य
 ते भरतश्चेष्टतयज्ञ विधिराजसम् ॥ १२ ॥ अर्थ ॥ न
 द्योनं संधाने इरीने अथवा दंतारथ ने यनन डेरेछे ते

नगनेनेनानसम्येभन्ना ॥ १२ ॥ श्लोक ॥ विधिही
नमस्तुष्टान्भेवहीनमदक्षिणाम् ॥ अर्द्धाविरहिते-
यज्ञंतामसंपरिचक्षते ॥ १३ ॥ अर्थ ॥ विधिहीनम्
नेनेमा अन्न शमसपणु नही अने मंत्र दक्षिणा हीन अने
स्वस्वधारहीत अनेवानगनेने तामस्तडेहे छे ॥ १३ ॥
श्लोक ॥ देवादिजगुरु प्राशमूजनंशौचमार्जवम् ॥
ब्रह्मचर्यमहिंसाचशारीरं तप उच्यते ॥ १४ ॥ अर्थ
॥ देवप्राशम ॥ सुई अने ज्ञानी अनेभनु पुनन अने पवि
त्रता शरत्तने अरभयय अने अहिंसा अने होई
उतपेडे हे छे ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ अनुहंगकरेचाक्यं स
त्यंप्रीयहि तंचयत् ॥ स्वाध्यायाभ्यासनंचैव वाङ्मये
तप उच्यते ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ सत्यप्रियहितने उद्वेगलक्ष्म

पुं नार्तिनेत्ताषण् अने वेदाध्ययन अने वासीडितप
 डेइछे-॥१५॥ ॥ श्लोक ॥ मनः प्रसादः सोम्यत्वं मौन
 मात्मविनिग्रहः ॥ भावसं शक्तिरित्येतत्तपोमानस
 मुच्यते ॥१६॥ ॥ अर्थ ॥ मननी प्रसन्नताने ईडापयुंनु
 नीवरत मनवश्य इच्छुं-उपट्टरहितपणुं अने भानसत
 पडेइछे ॥१६॥ ॥ श्लोक ॥ अद्भुतापरया तत्संपत्त-
 त्रिविधं नैरं ॥ अफलाकांक्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परि-
 चक्षते ॥१७॥ ॥ अर्थ ॥ अभेचण प्रहारनो तपस्त्वच्छा-
 छोरीने सावधानपणे स्तव्यासाप्तीने इरेछे-तेने सात्त्व
 ड तपडेइछे-॥१७॥ ॥ श्लोक ॥ सत्कारमानपूजार्थं तपो
 दंभेनैव यत् ॥ क्रियते तदिह भोक्तं राजसं च लभन्तु
 वम् ॥१८॥ ॥ अर्थ ॥ ने सतकार मानपूजने स्तव्येदल

उरीनें डरेलां तपनें रा त्शडे हूछे-ते यत्ने अश्रुवछे ॥
१८ ॥ श्लोक ॥ मूढग्राहणात्मनो यत्पीडयाक्रियते त
पः ॥ परस्योत्साधनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥
१९ ॥ अर्थ ॥ अविवेचने दुरादभागे हडरीने शरीरने
पीडाउरीने पारडानाशने अरथे डरेलां तत्ने तामस
डेहूछे ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ दातव्यमिति यद्दादं दीयतेऽ
नुपकारिणे ॥ देशकाले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृ
तम् ॥ २० ॥ अर्थ ॥ आपवुं अशुची अडरीने शाभाडि
पडारनु अनुशोधान नडरता देश कालने पात्रने विरेजे
अव्य आपवुं तं स्नातवीड धनछे ॥ २० ॥ श्लोक ॥ अन्तु-
श्रुत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः ॥ दीयते च पारि
क्लिष्टं तद्वाजसमुदाहृतम् ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ प्रत्युप-

डार सारि अथवा इलो देशे इरीने अने इले शेरु इरीने
 रव्य अमापवु तेने शानसधाने डेहछे ॥ २१ ॥ अश्लोक ॥
 अदेशकालयद्दानं मपात्रेभ्यश्च दीयते ॥ असत्क
 तमवाज्ञानं तत्तामसमुदाहृतम् ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ स
 तइर विनाने अनादर अनुगत तैअन अपवित्र देशने
 विशे परावणी विना अमनुपात्रनेने दान देशते तामस
 दाने डेहछे ॥ २२ ॥ अश्लोक ॥ ओं तत्सदिति निर्देशो-
 ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ॥ ब्राह्मणास्तनवेदाश्च-
 यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ अने तत्स
 त् अने त्रय प्रडारनी अमनी संगनाछे ते एडरीने अ
 रना अने अमारं लने विशेषाभा एनगनेने वेदइत्या एरडा
 अश्लोक ॥ तस्मादोमृत्युदाहृत्य यज्ञदानतपः क्रियाः

॥ प्रवर्तते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिना ॥ २४ ॥
अर्थ ॥ भोट द्रव्यवेत्ता वि क्रिया न्गनदानेन तपशास्त्रो
क्तले आग्नेवोडियार इरीने निरंतर प्रचरते छे ॥ श्लोक
॥ यदि त्यनमिसंधाय फलयज्ञतपः क्रियाः ॥ दान
क्रियाश्च विविधाः क्रियंते मोक्षकास्मिभिः ॥ २५ ॥
अर्थ ॥ ते सुभुक्षु द्दालि संधाय रक्षित अयो छतातम्
अयोडियार इरीने विविध नगनदान तप क्रिया करे छे ॥
२५ ॥ श्लोक ॥ सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्समु
ज्यते ॥ प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्दः पार्थ युज्यते
॥ २६ ॥ अर्थ ॥ सदभावने विरोने साधुत्वावने बिरो
स्तत्प्राप्तो प्रयोग करे छे तेमहे पारथ्य प्रशस्त इरमने
बिरोस्तत्प्राप्तो प्रयोग करे छे ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ च-

ज्ञोतपसिदानेचस्थितिःसदितिनोच्यते ॥ कर्मच
 वतदर्थीयसदित्वेषामिधीयते ॥ २७ ॥ अर्थ एतन्न
 नष्टान्तापनेविशेनेरेषुतेनेस्तडेहे ॥ एतन्नेष्वभे
 रनीमीतिअनेथनेपणस्तडेहे ॥ २७ ॥ स्तोत्रक ॥ अ
 अह्वाहुतदत्तपस्तसिक्तंचयत् ॥ असदित्युच्य
 तेपार्थनचतत्प्रेत्यनोइह ॥ २८ ॥ इतिश्रीमद्भ
 अह्वात्रयविभागयोगेनामससदशोऽध्यायः ॥ १७
 ॥ अर्थ ॥ होमदानतपनेडाँडेतेअशरथायेड
 ईहोयेतेनेअस्तडेहे. आलोडनेविशेडाँडा
 अंनंनयी ॥ २७ ॥ इतिश्रीमहेतु. अह्वात्रयविला
 गयेतेनाभशपतदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ छ ॥
 ॥ अह्वात्रयविभागयोगेनामससस्यमहाबाहोत

स्वमिच्छामि वेदितम् ॥ त्यागस्य च तृषी केशपृथ-
 क्के शिनिवृद्धन ॥ १ ॥ अर्थ एकरन्ध्रन दुंछे छे हे महा
 व्याहे हे महादूरी केश हे केशी हे त्यने मारनार स्न्यास
 अन्ने त्यागीनु तल्लुं न्नुगवुं न्नरावाने छिच्छुं छु ॥ १ ॥
 श्लोक ॥ श्रीमगवानुवाच ॥ कात्यानां कर्तृणां न्या
 सं संन्यासकवयो विदुः ॥ सर्वकर्मफल त्याग प्राहु
 स्त्यागवि च क्षणा ॥ २ ॥ अर्थ ए श्री कृष्ण हे हे छे-डा
 भनाना डरभ छोडवाने स्न्यास न्नेगवि हवाने हे छे-अ
 ने राख डरभनो डत्त त्यागने त्याग अने हे छे-॥ २ ॥
 श्लोक ॥ त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म माहुर्मनीषिणः
 ॥ यज्ञदानतपः कर्म न त्याज्यमिति चापर ॥ ३ ॥ अ
 र्थ ॥ ईदृश्या अडप्पुर्गी भान डरभ होपनी पेहे डोछ छोड

पुं येम डेहेछे. डेट्वा जेड नगन घनतप अने डर
 म अनेन छोडवा जेम डेहेछे. त्यागी विरो भारो निश्चय
 धुंते शालज्वाड ए श्लोक ॥ निश्चय मृगुमेतत्र-
 त्यागे लरतसत्तम ॥ त्यागो हि पुरुष व्याघ्रविधः
 संप्रकीर्तितः ॥ ४ ॥ यज्ञदानतपः कर्मन त्याज्यं का-
 र्यमेव तत् ॥ यज्ञोदानतपश्चैव पावनानि मनीषिणा
 म् ॥ ५ ॥ अर्थ ॥ त्याग अणु प्रकार जे डेहेछे. ते नग
 न घनतपने डरन जे छोडवा जेनहीं ते डरवा न डेहेछे
 नगन घन तपने डरम अने ज्वाभ पुई घने डरम यित्ती
 शोध डेहेछे ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ एतान्यपि तु कर्माणि स-
 गंत्यल्पा फलानि च ॥ कर्तव्यानीति मे पार्थ निश्चि-
 तं मतमुत्तमम् ॥ ६ ॥ अर्थ ॥ तरे जे न डरम संग

अने इत्त छोडीने इरवां अभाभाई निअ उत्तम मतछे
॥ ६ ॥ श्लोक ॥ नियतस्य तु सन्यास कर्मणो नोपप-
द्यते ॥ मोहात्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः
॥ ७ ॥ अर्थ ॥ नित्य इरमनो त्याग योग्य नथी अज्ञा-
ने इरीने न ते इरमनो त्याग इरे तेने ताभस त्याग डेहेछे-
॥ ७ ॥ श्लोक ॥ दुःखमित्येव यत्कर्म कायकेशभया-
त्यजेत् ॥ सकृत्त्वारजसं त्यागं न व त्याग फलं लभे-
त् ॥ ८ ॥ अर्थ ॥ इरम दुःख ईपछे अमभानीने तेने शरी-
र इवे शालयडी त्याग डेहेछे ते त्याग शनस छे ते इरीने
पुईप त्याग मुइत पाभनार नथी ॥ ८ ॥ श्लोक ॥ कार्य-
नित्येव यत्कर्म नियतं क्रियते क्षुण्णं ॥ संगत्यत्काफ-
लं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥ ९ ॥ अर्थ ॥ इरम

અયયડરતપ્ય છે એવન્નણીને નિપતડરન્નરોગઅ
 ને દુલ્લ છોડીનેં ડરે છે તે ત્યાગ સાત્વિક માન્યો છે. ॥ ૧૮ ॥
 ॥ શ્લોક ॥ નદ્દલ્ય કુશલે કર્મ કુશલે નાનુષજ્જતે ॥
 ત્યાગી સત્વસમાધિદ્યોમેધાપૌષ્ઠિન્નસંશયઃ ॥ ૧૯ ॥
 અર્થ ॥ તે માટે બે પુરૂષ સાત્વિક તે ત્યાગી છે. તે બુ-
 ઘ્ધી જ્ઞાનને વિનાશ દેહ છતો અસ્તુષ્પદેષ્વન્તરોકરમ-
 નો દેશકરનો નથી. ॥ ૧૯ ॥ શ્લોક ॥ નહિદેહ મૃતા
 શક્યં ત્યક્તે કર્માણ્યશેષતઃ ॥ યસ્તુ કર્મ ફલ ત્યા-
 ગી સત્યાગી ત્યમિધીયતે ॥ ૨૦ ॥ અર્થ ॥ દેહધારિ
 પુરૂષને શરવે કરમનો ત્યાગ અશક્ય છે. તે માટે ને કર
 મદ્વલ્લનો છોડનારો તેને ત્યાગી અને મર્યાદા થઈ રહે છે. ॥ ૨૦ ॥
 ॥ શ્લોક ॥ અનિષ્ટમિદં મિત્રં ચ ત્રિવિધં કર્મ પાઃ ફલ

॥भवत्सुत्यागिनां प्रेत्यननुसन्यासिनां क्वचित् ॥१२
॥ अर्थ ॥ इरमन्ता त्रिविध इत्युक्तेने स्तन अनि सने
मिशरीत इत्यनेन त्यागन इत्यनेन भरण पछी प्राप्त्या
अनेने त्याग इत्यनेन उद्योगी प्राप्त यतानर्थी नापरण
अगोक्त ॥ पंचैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे ॥
सौरव्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्ध्ये सर्व कर्मणाम् ॥
१३ ॥ अर्थ ॥ हे माहाज्वाहो न्ते मध्ये इत्यनेन परीक्षमा
पतीछे ॥ अनेवा चेद्यंत शास्त्राभां शरव इत्यनेन सीधी
ने अर्थे पोय इत्युक्तेने अंशं छे ॥ तेषां तत्त्वना १३ ॥ अतो
क ॥ अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथक् विधम् ॥
विविधांश्च पृथक् चेष्टादैर्वचैवात्र पंचमम् ॥ १४ ॥
अर्थ ॥ हे इत्युक्तेने अंशं छे ॥ तेषां तत्त्वना १४ ॥ अतो

पंग्मंभुटेव ॥ १४ ॥ श्लोक ॥ शरीरवाद्भनो भिर्य-
 त्कर्मप्रारंभतेनरः ॥ न्याय्यं वा विपरीतं वा पंचैत-
 स्य हेतवः ॥ १५ ॥ अर्थ ॥ मनुष्य इच्छति वापि न भन-
 स्तीति चेत्तत्र भगवन् भगवन् इच्छेतेनेत्येवमन्य हेतुछे-
 ॥ १५ ॥ श्लोक ॥ तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं कालं
 पुनः ॥ पश्यत्यल्लुत बुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मति-
 ॥ १६ ॥ अर्थ ॥ अनेवाप्य इच्छेत्तरीने इत्यर्थ ॥
 छतं भगवान् यदीच्छेत्तानि नृकृता न लेच्छेते दुःख-
 नीतिं नृकृता न लेच्छेत्तानि ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ यस्य नाहं-
 कृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ॥ हत्वापि स इमां-
 श्लोकान् हति न निबध्यते ॥ १७ ॥ अर्थ ॥ नृकृतेन
 हृदयेन हीनं नृकृतेन पुच्छीति प्रतनथीते तुरपमा

लोडने भारीनें पण भारतो नथी ज्मने ज्येष्ठ पाभतो न
थी ॥ १७ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा क
र्मचोदना ॥ कारणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः
॥ १८ ॥ अर्थ ॥ गलानगनेथने परिज्ञाता र्थे अण्डरभ
प्रवरत डरेछे- तेभंडरभ संग्रह पण्डाडरभ ज्मने
डरता र्थे अण प्रडारनुंछे ॥ १८ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानं वर्मच
कर्ता च त्रिविधे वगुण भेदतः ॥ प्रोच्यते गुणसंख्यनेय
थावच्छृणुतान्यपि ॥ १९ ॥ अर्थ ॥ गलानठरने
डरता र्थे अणने शांध्यशास्त्रभा गुणलेखे डरीनें विवि
धकथांछे- ते पण्यथास्थित सांख्य ॥ १९ ॥ श्लोक
॥ सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीदृशते ॥ अविषक्तं
विभक्तैषु तज्ज्ञानविद्धिसालिकम् ॥ २० ॥ अर्थ ॥

वेयांओला ओवां सरवलूतने विशे नथी वेया ओओ
 वो ओइ अविनाशी पदरथ नलो डरीने नुवेछे तेगना
 न सालीड न्नाण ॥ २० ॥ श्लोक ॥ पृथत्केन तु यज्जानं
 नानाभावा नृयग्विधान् ॥ वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञा
 नं विद्धि राजसम् ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ नेणे डरीने प्राणी
 मान्ना न्ना प्रडारना पदरथ देख्वाथछे तेगलान राजस
 न्नाण ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ यस्तु क्लृप्तमवदे कस्मिन्
 कायसक्तमैह तु कम् ॥ अतत्पार्थवदल्पचतनाम
 समुदाहृतम् ॥ २२ ॥ अर्थ ॥ नेअल्पने ओइ डार
 नने विशे पूरणवत्तज्जाणें अने ततवारथ रहित तेग
 नाने ताभस डेंडुछु ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ निगुतं संगुरहि
 तमरागः द्वेषतः कृतम् ॥ अयमप्येव नृना कर्मयत्त

त्सात्त्विकं मुच्यते ॥ २३ ॥ अर्थ ॥ इत्यनी छिछानस्य
पुनराशे संगने राग द्वेष छोलीने नियत करम डरेते करम
ने सात्त्विक करम डेहछे ॥ २३ ॥ यत्तु कामेष्मना कर्म
साहंकारेण वा पुनः ॥ क्रियते बहुलायासतद्राजः
समुदाहृतम् ॥ २४ ॥ अर्थ ॥ सकल अथवा अह
कार नुगतने अत्यंत भेहेनतने नुगत पुईषने करम
आयेरेछे तेरात्मस करम डेहछे ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ अ
नुबंधद्वयं हिंसा मनपेक्ष्य च पौरुषम् ॥ मोहादार
भ्यते कर्म यत्तत्तामसं मुच्यते ॥ २५ ॥ अर्थ ॥ नेडर
म भोहे डरीने परनाशपरचीडा अने पुईषातन अये
नो विचारनेहरता आरंल्यु तेने तात्मस डेहछे ॥ २५ ॥
॥ श्लोक ॥ मुक्तसंगो न हंवादी धृत्युत्साहसमन्वि

तः ॥ सित्थ्यसिःध्योर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्य-
 ते ॥ २६ ॥ अर्थ एवमसंगग्रहं डारे डरीने ने ज्योत्स्नार
 धेरनने उच्छोह डरीने नुगत सिधोयने अशायिने विशेष
 निरविडार अहेव वाहरताने सात्त्विक उच्छेग ॥ २६ ॥ श्लो
 क ॥ रागीकर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः
 ॥ हर्षरोगान्वितः कर्त्ता राजसः परिकीर्तितः ॥ २७
 ॥ अर्थ ए विषयप्रेपट् अने डरमइत्यनी उच्छाडरनरो
 नेत्योत्तीने ज्योत्स्नेनैतुः घटेनारो अमंगल अये अने छे
 ष्ट अमनी दणनी प्राप्तीने विशेष हरप्पराड पाप्मनारो अये
 वा डरताने राजस उच्छे ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ अयुक्तः
 प्राकृतः स्तब्धः शठो नै कृति को लसः ॥ विषादी-
 दीघसूत्री च कर्त्ता तामस उच्यते ॥ २८ ॥ अर्थ ॥

विनासावधानेने संशयकारविनानीषु घीने स्तब्ध
घट्टेष्यने इगम्मानरीदीएगम्मेदीरघस्तुत्रीये-
वाङ्कताने तामसङ्गेछे-॥२८॥ श्लोक ॥ बुद्धेर्मेदेष्टु
ते श्वैवगुणं स्त्रिविधंभृणु ॥ प्रोच्यमानमशेषिण
पृथक्केनधनंजया ॥ २९ ॥ अर्थ ॥ बुद्धिगम्मेदीरनं
नामुगोङ्करीने त्रएप्रङ्कलनाम्मेदेतेनेन लुब्धवाङ्कुछु
तेशाब्जल ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ प्रवृत्तिंच निवृत्तिंच का
र्यकार्ये प्रयाप्रये ॥ बंधमोक्षंचयावेत्तिबुद्धिः सा
पार्थ सात्विकी ॥ ३० ॥ अर्थ ॥ प्रवृत्तीने निवृत्ती-
नेङ्कलने अङ्कलभयेने अलनयंघन भोक्षभने
नेन्नाणैछे ते बुद्धी सात्विकिन्नएवी ॥ ३० ॥ श्लोक
॥ यथाधर्ममधर्मंच कार्यंचाकार्ये मेवच ॥ अथवा

વસ્ત્રજાનાતિબુદ્ધિઃ સાપાર્થરાજસી ॥ ૩૧ ॥ અર્થ્ય ॥
 નેપ્તુધી ધરમ અધરમ ડારન અડારન એને નેને છે
 તેમ ન્તણતી નથી તે રાન સ્તી છે ॥ ૩૧ ॥ સ્લોક ॥ અ
 ધર્મે ધર્મે મિતિયા મન્યતે તમ સાવૃતાઃ ॥ સર્વાયી
 નુ વિપરીતાંશ્વબુદ્ધિઃ સાપાર્થતામસી ॥ ૩૨ ॥ અર્થ
 ॥ તેમ મોગુણે રોઈ છતી અધરમને ધરમને રાત્રવખ
 રથને વિપરીત માને છે નેપ્તુધી તામસી છે ॥ ૩૨ ॥
 ॥ સ્લોક ॥ ધૃત્યાયયા ધારયતે મનઃ પ્રાણેંદ્રિયઃ
 ક્રિયાઃ ॥ યોગેનાવ્યભિચારિણ્યાધૃતિઃ સાપાર્થસા
 લ્લિકી ॥ ૩૩ ॥ અર્થ ॥ અર્થ ॥ ને અમ્પલ ધારણા એડરીને મ
 નમાણને ઈદરીય એમની ક્રિયાને એકાગ્રતા એ ધારણ
 હેર છે તે ધારણ સાલીક છે ॥ ૩૩ ॥ સ્લોક ॥ યયાન

तु धर्म कामार्थान् धृत्याधारयतेर्जुन ॥ प्रसेगेन
फलाकांक्षी धृतिः सापार्थ राजसी ॥ ३४ ॥ अर्थ ॥
ने धारणा अे इरीने धरमडांमने अर्थ अेनु धारणा
इरेछे-अेने तेनेते संप्रध इरीने इवने ईच्छे छे ते घा
रणा रानसीछे ॥ ३४ ॥ श्लोक ॥ यथास्वप्नमये शो
कं विषादं मदमेव च ॥ न विमुचति दुर्मेधा धृति सा
पार्थ तामसी ॥ ३५ ॥ अर्थ ॥ नरे इरीने इरमति
पुईषनी डा लय शोड विषाद मने छोडतो नथी ते-
धारणा तामसीछे- ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ सुरवंत्विदा
नीं त्रिविधं शृणु मे भरत वर्षभ ॥ अपया सा ब्रमते
यत्र दुःखा ते च निगच्छति ॥ ३६ ॥ अर्थ ॥ इवे-
त्रासु प्रडरना सुप्पसात्तने सुप्पने बिशे अलयासे

કડીને રમેછે અનેદુઃખના અંતને પામેછે ॥ ૩૬ ॥
 શ્લોક ॥ યત્તદગ્રેવિષમિવ પરિણામે સુતો પમમ્ ॥
 તત્સુરવંસાલિકં પ્રોક્તમાત્મબુદ્ધિપ્રસાદજમ્ ॥
 ૩૭ ॥ અર્થ ॥ ને આરંભાંરૂપને બુદ્ધિને પરિણામે
 અમૃત સરખું એવું પોતાની બુદ્ધિની પ્રસન્નતાથી
 થયેલું ને સુખ્યે તેને સાતવીડ કહેછે ॥ ૩૭ ॥ શ્લોક ॥
 વિષયેં દ્રિયસંયોગાદ્યતદગ્રેઽસુતો પમમ્ ॥ પરિ
 ણામે વિષમિવ તત્સુરવંસાલિકં સ્મૃતમ્ ॥ ૩૮ ॥ અ
 ર્થ ॥ ને સુખ્યવિષયને ઈદરીયનાંને ગેડરીને થાયે છે
 ને આરંભાં અમૃત સરખું ને પરિણામે વિષનેવું સુ
 ખરાનંદ સહે ॥ ૩૮ ॥ શ્લોક ॥ યદગ્રેવાનુબંધે ચ સુ
 રવં મોહનમાત્મનઃ ॥ નિદ્રાલસ્ય પ્રમાદાલ્ય તત્તા-

मसमुदाहृतम् ॥ ३९ ॥ अर्थ ॥ आरंभने परिणामे
जुचीने मोह डारड अने निदरा आत्मस्य प्रत्नाद अने
थडी थडीने सुषते ताभस इहुंछु ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥
नतदस्तिदृष्टिव्यावादि विदेवेषु वापुनः ॥ सत्वप्र
कृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः ॥ ४० ॥ अ
र्थ ॥ आत्मोक्तने विशेष अथवा परलोक्तने विशेषे दवताओ
ना ओभाया थडीं थयाने त्रय गुणतेने इरीने मुगळे
त्यो डोछे मुईषनथी ॥ ४० ॥ श्लोक ॥ ब्राह्मणसत्रिय
विशाशूद्राणां च परंतप ॥ कर्माणि प्रविभक्तानि
स्वभावप्रभैर्गुणैः ॥ ४१ ॥ अर्थ ॥ ब्राह्मणसत्रि
य वैश्यने शूद्र अमनाडरभने अत्र कृती थडी त्रय गुणो
डरीने वंया अत्वांछे ॥ ४१ ॥ श्लोक ॥ शमोदमः तपः

शौचं क्षांतिरार्जवमेव च ॥ ज्ञानं विज्ञानमास्ति क्यं
 ब्रह्म कर्म स्वभावजम् ॥ ४२ ॥ अर्थ ॥ शान्तमनस्तप
 पवित्रताशांती आरतवर्गमानने अस्ति इति अस्व
 स्वावीड आह्मण उरमछे ॥ ४२ ॥ श्लोक ॥ शौचं तेजो
 धृतिर्दाह्ययुद्धे चार्थपलायनम् ॥ दानमीश्वरभा
 वश्च ज्ञानं कर्म स्वभावजम् ॥ ४३ ॥ अर्थ ॥ शूची
 रपशु तेन चीरतः ॥ हापयुं नु धने विशेषागबलं चानने
 नियमे राप्पुं ॥ अस्वत्वाविड क्षत्रीयनु उरमछे ॥ ४४ ॥
 श्लोक ॥ कृषिगोरक्षवाणिज्यं वैश्यं कर्म स्वभाव
 जम् ॥ परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावज-
 म् ॥ ४४ ॥ अर्थ ॥ अतीगाग्नी रक्षता अने व्यापार
 अस्वत्वावतः नित्यं वैश्य उरमछे ॥ रत्ने शूद्रनु स्वात्मा

विड्डरुमसेवाछे ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥ स्वेस्वकर्मण्य-
मिरतः संसिद्धिं लभते नरः ॥ स्वकर्मनिरतः सि-
द्धिं यथा विंदति तच्छृणु ॥ ४५ ॥ अर्थ ॥ पोतपा-
तानुहरमभारहेजो पुईप सिधीने पाभे छे ते सिधी-
नो प्रडारशा लज्जा ॥ ४५ ॥ श्लोक ॥ यतः प्रवृत्तिभू-
तानां येन सर्वमिदं ततम् ॥ स्वकर्मणा तमप्यच्यसि-
द्धिं विंदति मानवः ॥ ४६ ॥ अर्थ ॥ नेथडी प्राणीनी
प्रवृत्तिअनेनेले आस्सरव्यापुछे तेने पोताना इरभे
इरीने आयाधीने सीधीपाभे छे ॥ ४६ ॥ श्लोक ॥ अ-
यान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ॥ स्व-
भावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषं ॥ ४७ ॥
अर्थ ॥ ने परधर्म उत्तम प्रडारे आग्रह्योने नेस्व-

ઘરમ જગારે અંગહિન છે તથાપી તે તે નાડરતો અત્ય
 ત સરે સ્થ છે ॥ ૪૭ ॥ સ્ત્રોક ॥ સહજં કર્મ કૌંતેય સ-
 દોષમપિ નત્યજેત્ ॥ સર્વાં ભાહિદોષેણ ધૂમેના-
 ગ્નિરિવાવૃતાઃ ॥ ૪૮ ॥ અર્થ ॥ પુરૂષ સ્વભાવનીય ત-
 ડરતો છે તો દોષ પામતો નથી સ્વભાવી ડરમ સંધે પ-
 ર્યોયતો પણ છોડવું નહીં પુંવાડે નેમ અગની વિરાગ્યેત્યો
 છે તેમ મરવ ડરમ દોષ વિદ્યાએ લાહે ॥ સ્ત્રોક ॥ અ-
 સંતક બુદ્ધિઃ સર્વત્ર જિતાત્મા વિગત સ્પૃહઃ ॥ નૈશ્કર્મ્ય
 સિદ્ધિપરમાં સન્યાસેનાધિગચ્છતિ ॥ ૪૯ ॥ અર્થ
 ॥ શરવે દેડાણે આરાડતી વિનાની પુધીને ની આ-
 મ મોને ન્યતેલ એવો નેડે એમાં સ્પૃહા નહીં એવો પુરૂષ
 એન્યાસે ડરીને ઘરમ નિઃકરમ સિધીને પામે છે ॥ ૪૯ ॥

श्लोक ॥ सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथा मोतिनि-
 बोधमे ॥ समामेनेव कौंतेय निष्ठाज्ञानस्य यापरा
 ॥ ५० ॥ अर्थ ॥ ते सीधीने पाप्मीने ते ते प्रडारे अह्म
 मां भवेच्छे- ते प्रडार संक्षेपे इरीने मास्यीं न्मृगुल्लेगना
 ननी निष्ठाडित भच्छे- ॥ ५० ॥ श्लोक ॥ बुद्ध्या विरुद्ध-
 या युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च ॥ शब्दादीन् विषया
 स्तयत्का रागद्वेषौ व्युदरय च ॥ ५१ ॥ अर्थ ॥ विशुद्ध
 पुचि स्नेहरीने नुगत येवो घेरये इरीने ईरीयने नि
 यम मोराप्पीने शब्दादी विषयने रागद्वेष छेडीने ॥ ५१ ॥
 श्लोक ॥ विविक्तसेवी लब्धाशीयतवाक्कायमानसः
 ॥ ध्यानयोगपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः ॥ ५२ ॥
 अर्थ ॥ कोडात भारे दे नारने थोऽ न भनारने चाली दे

हुने मनने नियमभां शब्दे अर्धे, निरंतर ध्यान योग
 वाली ते वैराग योग्वात्मानो आशरी उरी ओ छे ओ
 वोपुईषाएर ॥ श्लोक ॥ अहंकार बलं दर्पकाम-
 क्रोधं पंरिग्रहम् ॥ विमुच्यनिर्ममः शांतो ब्रह्मभू-
 याय कल्पते ॥ ५३ ॥ अर्थ ॥ अहंकार व्यभव हरपडो
 म क्रोध परिग्रह उरीने मनस्ता रहित शोत यतो-
 छतो आह्वार पणने योग्य थापछे ॥ ५३ ॥ श्लोक
 ॥ ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मानशोचितिनकांक्षति ॥ स-
 मः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥ ५४ ॥ अर्थ
 ॥ ते ब्रह्मभूतैव प्रशान्ति यत्त यना छतो शब्द अने छिछा
 डरतो छतो अर्धे अने शरव प्राणीनां शम अर्धे पर अने
 वी आधि तनतीने पाप्मीने ॥ ५४ ॥ श्लोक ॥ भक्त्या

मामभिजानाति यावान्यश्चास्मि तत्त्वतः ॥ न तो
मा तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदन्तरम् ॥ ५५ ॥ अर्थ ॥
ते आयोगे इरीने मरि व्यापडत्व तथा स्थिष अने तत्व
थडी ब्बले छे तार पछी मारामय थाय छे ॥ ५५ ॥ स्लो
क ॥ सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो म ह्य पाश्रयः ॥
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥ ५६ ॥
अर्थ ॥ मनुष्य आरोह आश्रय इरीने निरंतर स्वरण
उरम उरतो छतो पण मरि प्रशन्नता अइरीने शा-
श्वत अवेवुं पदम पदने पावे छे ॥ ५६ ॥ स्लोक ॥ चे-
तसा सर्वकर्माणि मयि संन्यस्य मत्परः ॥ बुद्धि यो
गमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥ ५७ ॥ अर्थ ॥
नरीते इरीने शरव उरमनुं मारे बिरो अर पण ठरने मा

रापयययतोछतो. जुघीयोगनीच्याअय उरीने नि.
 रंतरमपित्तापा५७ ॥ श्लोक ॥ मच्चित्तः सर्वदुर्गा-
 णिमल्रसादात्तरिष्यसि॥ अथचेत्वमहंकारान्न-
 श्रोष्यसि विनंक्ष्यसि ॥ ५८ ॥ अर्थ ॥ कांडे अभेभडरा
 यीं तुभारी प्रशन्नता अउरीने शशवसेडटने तशशने
 तुंभारीवचन अहंउरेउरीने नहीं भानतो नाश पाभी
 शा५८ ॥ श्लोक ॥ यदहंकारमाश्रित्यनयोत्स्यइति
 मन्यसे ॥ मिथैपव्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वा नियोक्ष्य
 ति ॥ ५९ ॥ अर्थ ॥ ने अहंकारनो आशरो उरीनेब्बु
 घनहीं ईंअभभानीशतो अेतारो निशयय निव्या
 छे ॥ ५९ ॥ श्लोक ॥ स्वभावजेनकै नैवनिबद्धः स्वे-
 नकर्मणा ॥ कर्तुंनेच्छसि यन्मादांक्.रिष्यस्यवशो

पितृ ॥ ६० ॥ अर्थ ॥ इने स्वत्मावर्तने तेनरङ्गवत्ता
वशे ओह डरीने नेमलवाने छिछतो नथी तेन स्वत्मा
वीड अवेवा पोतानाडरमे डरीने जंघाअेल अवेबोने परव
श थतो छतो डरीश ॥ ६० ॥ श्लोक ॥ ईश्वरः सर्वभू-
तानां तद्देवोऽर्जुन तिसृति ॥ भ्रामयन्सर्वभूताना-
यं त्रास्त्वदानीमायया ॥ ६१ ॥ अर्थ ॥ ईश्वर आयाय
डरीने सरव प्राणीने डालयक्क उपरयेडलां अवेबलेल्व
माण्डराबताछतो तेभना त्दय देशभा रहुछे ॥ ६१ ॥
श्लोक ॥ तमेव शरणं गच्छ सर्वभाविन भारत ॥ त-
त्प्रसादात्पराशांतिं स्थानं प्राप्स्यसि शश्वतम् ॥
६२ ॥ अर्थ ॥ हे लारन तेनेन सरव लोवेडरीने शरण
नडोडतेनी प्रस्नता अवे डरीने परमगतीने अवेबेशा

श्वत स्थानने पीभीश ॥ ६२ ॥ श्लोक ॥ इति ते ज्ञा-
 नमाख्यातं गुह्या दुह्यतरं मया ॥ विमृष्यै तदशेषेण
 यथेच्छसितयाकुरु ॥ ६३ ॥ अर्थ ॥ अंबु च गुहा
 ना मा छानुं गजान मेतने दुहु अशरवना विचार डरप
 छेतने साधिं देष्या अने भडर ॥ ६४ ॥ श्लोक ॥ सर्वगु-
 ह्यतमं मयः शृणु मे परमं वचः ॥ द्रष्टो सिमदृढम-
 तिस्ततो वक्ष्यामि ते हितम् ॥ ६५ ॥ अर्थ ॥ शरवगु-
 ह्यमां अतिगुह्य अंबु मां शरेस्त वचन इरीथीः सो-
 लवतुं भारोऽर्शदछेने मित्र छे अंबाट तारा हितने-
 अरथे इदं छुं ॥ ६६ ॥ श्लोक ॥ मनमना भव मद्भू-
 को मद्याजीमां न मस्करु ॥ मामेवैष्यसि सत्यं ते-
 प्रतिजाने प्रियोसि मे ॥ ६७ ॥ अर्थ ॥ भारे विशेषि

तु अनेवो महारो त्मगतथाने भदि नयतप इरने मने न
नो मस्कार डर अनेरले मने पाभी शरने तने हुं मतज्ञा पुई
पंडन सत्य डहुं छो छो डंडे तु भारो प्रिय छो पा ५ ॥ श्री
क ॥ सर्व धर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ॥ अ
हं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुच ॥ ६६ ॥
अर्थ ॥ सख धरमने छो डीने मने अने डने शरए पो
महुं तने शरव पाप भडि मु डत डरी शरी ड डरी शरने ही
॥ ६६ ॥ श्रीलोक ॥ इदं तेना तपस्कायना भक्ताय-
कदाचन ॥ नचा सुश्रूषवे वाच्यं न च मां योष्यसूय-
ति ॥ ६७ ॥ अर्थ ॥ अने आगले डहुं ते गजान तप रहि
तने अने अलगतेने रने गुरि सेवान डर नारने भशि
रस्या डर नारने अने बा पुई पने तुं डछ अने डरी शरने ही पा

॥ ६७ ॥ श्लोक ॥ यद्दुर्दं परमं गुह्यं मद्रक्तेष्वभि
 धास्यति ॥ भक्तिमयि परं कृत्वामामैवैष्यत्यसंश
 यः ॥ ६८ ॥ अर्थ ॥ न पुंश्चिद् अथ परमं गुह्यं भाहार-
 त्स्वगतने डेहृच्छेते भारे विशे परमत्स्वगतो अडरीने निः
 संशयभने पात्रशे ॥ ६८ ॥ श्लोक ॥ न च तस्मान्मनु
 येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ॥ भवितान च मे तस्मा
 दन्यः प्रियतरो भुवि ॥ ६९ ॥ अर्थ ॥ ते विनाभने न
 बुध्यमानोऽयं अत्यंत प्रियकरनारनथोनेते विनाभने
 प्रथवीमां प्रियअत्यंत जिन्नेडोयनथी ॥ ६९ ॥ श्लोक
 ॥ अध्येष्यते च यद्मधर्म्यं संवादमावधौः ज्ञानय
 ज्ञानतेनाह निष्ठस्यामिति मे मतिः ॥ ७० ॥ अर्थ ॥
 अस्मात्तना घरमंस्वात्तेन अस्मात्तनकरो ते पुंश्चि-

ज्ञान नगनेडरीने भदिथनन उइअेवीभारी भतीछे॥
७०॥ अल्लोक॥ अन्हावान नसूयअशृणुयादपियोन
रः॥ सोपिमुक्तः शतभान् लोकान् त्रामुयात् पुण्यकर्म
णाम्॥ ७१॥ अर्थ॥ ने पुइष दाष दशी रहित सरचा
अेडरीने आशंवाहनुं शभरए भात्र इअशे तेपए मुडतअे
वो छतो पुन्य इरना नाशु ललोडने पाअशे ॥ ७१ ॥ अल्लोक
॥ कश्चिदेतच्चिद्धुतंपार्थत्वयै का ग्रेणचितसा॥ कच्चि
दज्ञानसंमोहः प्रनष्टस्तेधनजय ॥ ७२॥ अर्थ ॥ हे
अरन्तुन भेने डहुते अेडाअथिते शांल दुं छे हे धनेन
य तारा अज्ञाननो शभूहगयोशु ॥ ७३ ॥ अल्लोक ॥
अर्जुन उवाच ॥ नष्टोमोहस्मृतिर्लब्ध्वा त्वत्प्रसादा
न्मया इत्युत स्थितोस्मि गतसंदेहः करिष्ये वचनं तव

॥ ७३ ॥ अर्थ ॥ अरन्तुन डेहेछे. हेअन्तुत तभारी
परशान ताअे भारी मोहनारा पाभ्यो भनेरामरती-
आ वीढुंगशेहेथआइवे तमेडेहेशेतेभइरीशाण्ड
॥ श्लोक ॥ संजयउवाच ॥ इत्यहं वासुदेवस्य-
पार्थस्यच महात्मनः ॥ संवाद मिममश्रोषमद्भु-
तं रोमहर्षणम् ॥ ७४ ॥ अर्थ ॥ संजय डेहेछे. हे रा-
न अेप्रडारेभाफातभाअेया वासुदेव अने अरन्तुन
अेओनो अरन्तुतरिवाडेने इशधामे अेयो संचा-
दतेनेभे सात्त्विको एण्ड ॥ श्लोक ॥ व्यासप्रसादा-
च्छ्रुतवानेतद्ब्रह्ममहं परं ॥ योगयोगेश्वरात्कु-
ष्मासात्कार्थयतः स्वयम् ॥ ७५ ॥ अर्थ ॥ व्या-
सकुनी प्रसन्नताअेडरीने अेउमछानो सादरात्

श्री इषाना मुष्पथडी भारेहाने पडोअने भेलगावान
बुं विशवईप पडाने छिछेअण्ड ॥ श्लोक ॥ राजन्सं-
स्मृत्यसंस्मृत्यसंवाद मिम महुतम् ॥ केशवाऽनु-
नयोः पुण्यं दृष्यामिचमुहुमुहुः ॥ ७६ ॥ अर्थ ॥
देवान् अने पवित्रने अष्टल्लत अवा श्री इषाने अरन्तु
ना संवाधने वारंवार शमर एडरीने हुं वारंवार हरण्पान
मुंछु ॥ ७६ ॥ श्लोक ॥ तृच्च संस्मृत्यसंस्मृत्य रूपम-
त्यहुतं हरेः ॥ विस्मयोमिमहान् राजन् दृष्यामिच
पुनः पुनः ॥ ७७ ॥ अर्थ ॥ अनेते हरीने अष्टल्लत
पुं वारंवार शमर एडरीने भोरो विशमय थायछे. ने वा
रंवार हरण्पान मुंछु ॥ ७७ ॥ श्लोक ॥ यत्र योगेश्वरः
कृष्णो यत्र पार्थी धनुर्धरः ॥ तत्र श्रीविजयो भू-

ત્વાધ્રુવાણીતિર્મતિર્મમ ॥ ૭૮ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી મ
દ્ભગવદ્ગીતાં સન્યાસ યોગો નામાષ્ટાદશોઽધ્યાયઃ
॥ ૧૮ ॥ ૬૭ ॥ અર્થ ॥ નહાંને ગેશ્વર કૃષ્ણને
હાં પંચરુદ્ર અરબ્ધુન તહો નત્વક્ષ્મી વિનયને ઐશ્વરી
ય અંને અગ્ન નીતી રહે છે. એવી ખારી ખતી છે. ॥
૭૮ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી મહત્ત્વગવત્ ગીતા રથ દિવીડાયામ્
મોક્ષ સન્યાસને ગોનામ અશરાદશોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૮
॥ ॥ શ્રી ગોપાલકૃષ્ણા પર્ણામસ્તુ ॥ શ્રી રસ્તુ ॥
અપુસ્તકને હનુમાન ગલીમા વ્યાપુ સદાશીવ શેટ શ્રી વર્ધનક
ર યને પંડીત સીવ છાત્રાગચંદ્ર યને પાન્તે તયારકરીને હૃદયુધાત્પર્ષને
સને પદ્મજના અઘાકટકદ્ધ્રુમાણુ રતિ સરકરે વ્યા છે. મિતિ પીષવાડ રવી
અર દ્રોકે પદ્મ તારિ પ્યરુઠ્ઠને બારી સન પદ્મ ઈસવી.

॥ अथ चतुर्श्लोकी ॥ सर्वदा सर्वभावेन भजनीयो ब्रज-
धिपः ॥ स्वस्यायमेव धर्मो हि नान्यः क्वापि कदाचन ॥
१ ॥ येन सदा स्मकर्तव्यं स्वयमेव करिष्यति ॥ प्रभुः सर्वस-
मर्थो हिततो निश्चिततां व्रजेत् ॥ २ ॥ यदि श्रीगोकुलाधी-
शो धृतः सर्वात्मना हृदि ॥ ततः किमपरं ब्रूहि लोके किं व-
दिक्यैरपि ॥ ३ ॥ अतः सर्वात्मा शस्वत् गोकुलेश्वरपादयो-
स्मरणं भजनं चापि न त्याज्यमिति मे मतिः ॥ ४ ॥ इ-
ति श्रीबल्लभाचार्ये विरचितं चतुर्श्लोकी समाप्तम् ॥ आ-
स्तोत्रलिष नारव्यास शिवजी भाग्यचंद ॥ ॥

हिन्दु मङ्गलवद्गीता
सटीकगुजराथी समाप्तः

आ पुस्तकना सर्व प्रकारनाइड आ
फेस्वायीनरूपीलाछे-

